

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**ANALÝZA NEVĚCNÉ ARGUMENTACE
V PŘEDVOLEBNÍCH DEBATÁCH ČESKÉ
TELEVIZE**

Bakalářská práce

Ela FILOUŠOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Viktor JÍLEK, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedených informačních zdrojů a literatury.

Práce obsahuj 110 594 znaků

V Olomouci dne .....

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Viktoru Jílkovi, Ph.D., za odborné vedení celé práce a veškeré rady a připomínky. Bez nich by tato práce nemohla vzniknout. Velký dík náleží mé rodině i mým nejbližším. Speciální poděkování bych tímto chtěla věnovat Máše a Mikešovi.

Obsah

Úvod.....	8
Teoretická část.....	11
1. Argumentace.....	12
1.1. Odlišné přístupy autorů k tématu argumentace.....	12
1.2. Definice argumentace.....	13
1.2.2. Argumentační výpověď.....	14
1.3. Rozdělení argumentace.....	16
1.3.1. Argumentace věcná.....	16
1.3.2. Argumentace nevěcná.....	19
2. Publicistika.....	45
3. Předvolební debaty České televize.....	50
3.1. Charakteristika debat.....	50
3.1.1. Zdůvodnění výběru debat z České televize.....	50
Praktická část.....	51
4. Metodika.....	51
5. Analýza debat:.....	53
1. Debata – Karlovarský kraj.....	53
Průběh debaty.....	53
2. Debata – Liberecký kraj.....	58
Průběh debaty.....	58
3. Debata – Kraj Vysočina.....	60
Průběh debaty.....	60
4. Debata – Pardubický kraj.....	61
Průběh debaty.....	62
5. Debata – Královéhradecký kraj.....	65
Průběh debaty.....	65
6. Debata – Plzeňský kraj.....	69
Průběh debaty:.....	69

7. Debata – Zlínský kraj.....	73
Průběh debaty:	73
8. Debata – Olomoucký kraj.....	76
Průběh debaty	76
9. Debata – Jihočeský kraj.....	79
Průběh debaty:	79
10. Debata – Ústecký kraj.....	84
Průběh debaty:	84
11. Debata – Jihomoravský kraj	91
Průběh debaty:	91
12. Debata – Moravskoslezský kraj	95
Průběh debaty	95
13. Debata – Hlavní město Praha	98
Průběh debaty:	98
14. Debata – Středočeský kraj.....	105
Průběh debaty:	105
15. Debata – Superdebata	109
Průběh debaty.....	109
6. Sumarizace.....	120
6. 1. Dílčí závěry plynoucí z četnosti jednotlivých typů nevěcné argumentace.....	122
Závěr.....	125
Seznam zkratk.....	128
Seznam použité literatury	129
Seznam tabulek.....	Chyba! Záložka není definována.

Abstrakt

Tato bakalářská diplomová práce se zabývá nevěcnou argumentací politických struktur v předvolebních debatách. Zaměřuje se na struktury, které se zúčastnily voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021. Práce je rozdělena na dvě části – teoretická část slouží k vymezení základních pojmů, které se týkají tématu argumentace. Dále obsahuje stručnou charakteristiku debat na České televizi. Teoretická část slouží také k nastavení analytického rámce pro druhou část práce. Ve druhé, praktické, části je analyzována nevěcná argumentace v jednotlivých debatách. Hlavním výzkumným cílem práce je zjistit, zda u těchto struktur došlo během předvolebních debat na České televizi k užívání nevěcné argumentace. Pokud k použití nevěcné argumentace došlo, vedlejším výzkumným cílem práce je zjistit četnost výskytu jednotlivých dílčích typů nevěcné argumentace. Dalším vedlejším výzkumným cílem je určit, zda jsou některé z dílčích typů nevěcné argumentace zastoupeny ve vyšší četnosti než jiné typy. V práci také zjišťujeme, zda můžeme pozorovat trendy v užívání nevěcné argumentace napříč politickými strukturami. Veškeré dílčí výsledky jsou v práci dále shrnuty. Závěrečná komparace výsledků určí, které politické struktury v předvolebních debatách používají nevěcnou argumentaci nejčastěji (a které méně často). Komparace také určí, které dílčí typy nevěcné argumentace jsou v debatách zastoupeny v nejvyšší četnosti (a které typy jsou naopak méně časté).

Klíčová slova

Argumentace, analýza, logické chyby, Česká televize, debata, volby, politické strany, Poslanecká sněmovna

Abstract

This bachelor's thesis deals with the non-substantive argumentation (fallacies) of political structures in pre-election debates. It focuses on the structures that participated in the elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic in 2021. The thesis is divided into two parts - the theoretical part serves to define the basic concepts related to the topic of argumentation. It also includes a brief description of the debates on Czech Television. The theoretical part also serves to set the analytical framework for the second part of the thesis. In the second, practical part, non-substantive argumentation in individual debates is analyzed. The main research objective of the thesis is to determine whether these structures used non-substantive argumentation during pre-election debates on Czech Television. If non-substantive argumentation was used, the secondary research objective of the thesis is to determine the frequency of occurrence of individual types of non-substantive argumentation. Another secondary research objective is to determine whether some of the types of non-substantive argumentation are represented more frequently than others. The thesis also examines whether we can observe trends in the use of non-substantive argumentation across political structures. All secondary results are further summarized in the thesis. The final comparison of the results will determine which political structures use non-substantive argumentation most frequently in pre-election debates (and which less frequently). The comparison will also determine which types of non-substantive argumentation are represented most frequently in debates (and which types are less common).

Úvod

V této bakalářské diplomové práci jsme se rozhodli zabývat oblastí, která je v centru společenského dění. Jde o takovou oblast, která dokáže na jednu stranu vzbuzovat silné emoce, na stranu dokáže také vybízet ke kritickému myšlení. Předmětem naší práce se z těchto důvodů stala politika. Konkrétně jde o její dílčí oblast, kterou tvoří politické debaty. Na následujících stranách se věnujeme tématu analýzy nevěcné argumentace v předvolebních debatách na České televizi. V práci se blíže zaměříme na politické struktury, které vstoupily do voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021.¹ Jsou to totiž právě svobodné volby, které můžeme považovat za jeden z pilířů zastupitelské demokracie, a volná soutěž politických stran, které do voleb vstupují, je součástí základních principů politického systému České republiky. Proto považujeme za vhodné tyto subjekty před volbami (a během voleb) nejen sledovat, ale také náležitě analyzovat jejich výstupy.

Aby byli zástupci jednotlivých politických subjektů v debatách úspěšní, musejí přesvědčit dostatečný počet voličů k tomu, aby hlasovali ve volbách právě pro jejich politický subjekt. Politické subjekty prostřednictvím svých zástupců v televizních výstupech ovlivňují voliče, a získávají je tak na vlastní stranu.

Jednotliví politici zastupují v debatách celé politické subjekty. Očekává se od nich, aby využili persvazi k ovlivnění co největšího počtu voličů (diváků tel. debat). Voliči zpravidla nehodnotí politiky samostatně – jsou srovnáváni s konkurenčními politiky a subjekty. Lze tedy předpokládat, že cílem subjektů je prostřednictvím televizních debat posílit vlastní pozici před veřejností. Dalším cílem je oslabení pozice konkurenčních subjektů.

Získat voliče mohou politici (potažmo politické subjekty jako celky) pomocí logicky správné a věcné argumentace – myšlenkovému procesu realizovaného verbálním sdělením. Tato sdělení dále politik (představitel, zástupce politického subjektu) předkládá zejména publiku, ale i oponentům v diskusi a moderátorovi. Tvrzení politik zpravidla podpírá důkazy o jejich správnosti.

Zástupci politických subjektů se však při získávání hlasů voličů mnohdy uchylují k manipulaci a k užívání argumentace nevěcné, k vzájemným slovním útokům, logickým chybám (fallaciím) či zamlčování skutečnosti atd. Takové chování můžeme obecně označit jako nevěcnou

---

¹ Pozn.: Protože politické strany vstupující do monitorovaných debat používají pro vlastní identifikaci odlišné výrazy (strana, hnutí, koalice atp.), budeme tyto subjekty pro lepší přehlednost dále označovat jako „*politické subjekty*“ či pouze jako „*subjekty*“. Politiky, kteří jsou členy takových subjektů, označujeme jako jejich *zástupce*.

argumentaci, kterou se v práci zabýváme podrobně. Argumentaci jako celek můžeme zařadit mezi tematické prostředky persvaze. Přestože má argumentace silný získávací potenciál, existují také další faktory, které mohou voliče ovlivnit. Jedná se o výrazové prostředky persvaze, mezi které řadíme prostředky na úrovni zvukové stavby výrazu, prostředky na úrovni slovo tvorby, prostředky na úrovni morfologie, prostředky na úrovni pojmenování a syntaktické prostředky persvaze. Vzhledem k tematickému zaměření práce se dále výrazovými prostředky persvaze již zabývat nebudeme.²

Hlavním výzkumným cílem práce je zjistit, zda zástupci politických subjektů v předvolebních televizních debatách na České televizi nevěcnou argumentaci skutečně používají. Pokud ji používají, vedlejším cílem je zjistit, jaká je četnost výskytu zastoupení jednotlivých dílčích typů nevěcné argumentace. Dále zjišťujeme, zda jsou konkrétní dílčí typy zastoupeny ve vyšší četnosti, popřípadě zda můžeme pozorovat trendy v užívání dílčích typů nevěcné argumentace napříč zkoumanými subjekty.

Tato práce je složena ze dvou hlavních částí. Abychom naplnili uvedené výzkumné cíle, nejprve v teoretické části nastavujeme rámec pro pozdější analýzu argumentace. Na základě odborné literatury vymezujeme základní pojmy jako je argument, argumentační výpověď, argumentace věcná či argumentace nevěcná. Nevěcné argumentaci se věnujeme podrobněji a kompilujeme poznatky relevantních autorů, abychom vytvořili taxonomii dílčích typů nevěcné argumentace.

Pro tvorbu taxonomie jsme vycházeli převážně z práce K. Szymanka, který k tématu vytvořil i terminologický slovník. Zásadním zdrojem bylo také dílo B. Švandové, ve kterém prezentuje rozsáhlý seznam nevěcných argumentů a fallacií. Odtud získané informace doplňujeme poznatky E. Lotka, J. Bartoška a A. Westona, kteří se ve svých dílech věnují argumentaci a také přidávají seznamy nevěcných argumentů, avšak podstatně stručněji oproti výše uvedeným autorům.

Záměrem při sestavování taxonomie nevěcné argumentace na základě odborné literatury nebylo uvést vyčerpávající seznam veškerých nevěcných argumentů, kteří současní jazykovědci popisují. Naopak uvádíme takové dílčí typy nevěcné argumentace, které jsou nejlépe známé, publikum má největší potenciál se s nimi setkat a uvedení autoři je považují za nejzásadnější, popřípadě mají potenciál zásadním způsobem ovlivnit debatu. Podrobně se

---

² JAKLOVÁ, Alena. Persvaze a její prostředky v současných žurnalistických textech. Naše řeč [online]. 2002, roč. 85, č. 4 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7689>

zabýváme dílčími typy nevěcné argumentace, na kterých se shodují alespoň tři z výše uvedených autorů: *Amfibolie, ad baculum, ad hominem, ad ignorantiam, ad misericordiam, ad personam, ad populum, ad verecundiam, falešná stopa, fallacia consequentis, manipulace s premisami, přehlédnutí alternativních možností, unáhlené zobecnění, vmlouvavá definice.*

V práci s dále stručně věnujeme pojmu publicistika a vymezujeme pojem debata jako jeden z publicistických žánrů. Zde jsme vycházeli převážně z děl od V. Jílka.

V rámci praktické části monitorujeme celkem čtrnáct předvolebních debat na České televizi a závěrečnou Superdebatu. Pro tuto část sledujeme celkem 27,3 hodin předvolebních debat (1640 minut). Politickými subjekty, které v monitorovaných debatách v roce 2021 vystupují, jsou ANO 2011, koalice SPOLU, občanské hnutí Přísaha, Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), Svoboda a přímá demokracie (SPD) a koalice Piráti a Starostové. Ve čtrnácti debatách vystupují zástupci jednotlivých politických stran za konkrétní kraj České republiky. V poslední Superdebatě pak vystupují hlavní lídři politických stran, kteří se ucházejí o místo předsedy vlády. V praktické části aplikujeme teoretické poznatky na zkoumaný vzorek debat a identifikujeme ve vzorku dílčí typy nevěcné argumentace. Tyto typy analyzujeme a z jednotlivých debat následně vyvozujeme dílčí závěry shrnuté do tabulky četnosti výskytu nevěcné argumentace. Součástí práce je také sumarizační tabulka, která zachycuje politické subjekty a četnost výskytu jednotlivých dílčích typů nevěcné argumentace, které jsme zaznamenali ze všech zkoumaných debat. Komparací určíme, které dílčí typy nevěcné argumentace dominují u jednotlivých politických subjektů, a zda v užívání nevěcné argumentace politickými subjekty můžeme sledovat trendy. Na základě dat z praktické části, jejich kvantitativní analýzy, a finální komparace vyvozujeme závěr celé práce.³

---

³ V původním projektu bakalářské diplomové práce jsme navrhovali také sledovat a komparovat konkrétní argumenty ve výstupech jednotlivých politiků. Přestože tato činnost byla součástí praktické části, nevyvozovali jsme z ní dílčí závěry a nehodnotili jsme jednotlivé zástupce politických struktur. Sledované předvolební debaty nepředstavují pro takové závěry dostatečně reprezentativní vzorek dat. Každý zástupce má v debatě přesně přidělený čas. Až na několik výjimek (např. Andrej Babiš, Petr Fiala, Tomio Okamura atd.) vystoupili politici v debatách vždy pouze jedenkrát, tzn. na každého ze zástupců připadlo celkem řádově několik minut ústního projevu. Tyto projevy pak neprobíhaly uceleně, naopak se politici ve výstupech střídali. Z těchto důvodů jsme se podrobně analýze argumentace jednotlivců nevěnovali a ani jsme je blíže nerozváděli v dílčí sumarizaci dat či v závěru – naopak pro nás bylo zásadní hodnotit politické struktury jako celky.

Teoretická část

Při sestavování taxonomie pro teoretickou část práce vycházíme převážně z poznatků K. Szymanka, který se argumentací v porovnání s ostatními autory věnuje velmi podrobně. Přesně ve svých dílech vymazuje jednotlivé dílčí typy nevěcné argumentace. Tématu se intenzivně věnuje také B. Švandová, která mimo jiné uvádí i seznam nevěcných argumentů a logických chyb. Argumenty pak člení do jednotlivých kategorií a podřazených subkategorií.

A. Weston představuje soubor pravidel pro logicky správnou argumentaci, ale zároveň uvádí i seznam nejčastějších chyb v argumentaci (kt. Weston nazývá angl. jako *fallacies* = fallacia). Tyto chyby však vysvětluje poměrně stručně v porovnání s výše uvedenými autory. V práci jsme také vycházeli z díla E. Lotka, který uvádí obsáhlá pojednání o oblasti rétoriky, dále pak formou seznamu vysvětluje několik dílčích typů nevěcných argumentů. Seznam nevěcných argumentů prezentuje také J. Bartošek, nicméně se tématu argumentace věnuje poměrně zjednodušeně. Konkrétní dílčí typy argumentace však vždy dokládá příklady z oblasti politické žurnalistiky, převážně z dílčí oblasti publicistické. Z tohoto důvodu považujeme jeho dílo za obzvláště přínosné pro studium žurnalistiky, a tedy i pro tuto práci.

V současné literatuře existuje mnoho zmínek o jednotlivých dílčích typech nevěcných argumentů, nicméně Švandová je jedním z mála autorů, který představuje mimo jiné také ucelený systém taxonomie argumentů. Proto bylo její dílo pro tuto práci (a sestavení typologie) obzvláště vhodné. V dalších kapitolách teoretické části práce tedy vycházíme převážně z jejího členění – pokud jiný autor neposkytl adekvátní a podrobné zdůvodnění pro členění odlišné.

Předvolební debaty jsme pro potřeby práce sledovali opakovaně, abychom získali lepší přehled o tom, jakým způsobem zástupci politických subjektů argumentují (tzn. zda argumentují věcně či nevěcně). Také tyto poznatky využili při sestavování typologie nevěcné argumentace.

Přestože se autoři v přístupu k tématu argumentace liší, zaznamenali jsme v jejich dílech několik dílčích typů nevěcných argumentů, na kterých panuje elementární shoda napříč studovanou literaturou. Pro typologii nevěcné argumentace jsme tedy využili takové dílčí typy, které jsme zaznamenali v několika různých odborných pramenech současně.⁴ Smyslem

---

⁴ Zařadili jsme tedy takové dílčí typy nevěcné argumentace, které jsme zaznamenali alespoň ve 3 odlišných zdrojích současně.

typologie nebylo seřazení veškerých dílčích typů nevěcné argumentace, které se v literatuře objevují. Vzhledem k tématu práce jsme se naopak zaměřili na takové typy, které jsou relevantní pro sféru politických předvolebních debat. Vycházeli jsme tedy nejenom z konsensu v odborné literatuře, ale i z praxe (tzn. z výše zmíněného sledování debat).

U dílčích typů nevěcné argumentace vždy uvádíme 3 příklady (pokud nebude uvedeno jinak), které se vyskytly ve sledovaných debatách. Pokud jsme v debatách žádný takový dílčí typ argumentace nezaznamenali, doplňujeme výčet o příklady, které uvádí odborná literatura.

Pokud některý z autorů dělí dílčí typy nevěcné argumentace na další podtypy, uvádíme dále u těchto podtypů jeden příklad ze sledovaných debat. Pokud debaty neobsahují žádný dílčí podtyp nevěcné argumentace, bude příklad doplněn z relevantní literatury.

Pokud zaznamenaná takovou výpověď od zástupce politického subjektu, že k ní bude zapotřebí doplnit kontext (nebo ji uvést v plném rozsahu), *dílčí typy nevěcné argumentace jsou pro lepší přehlednost z uvedené výpovědi graficky zvýrazněny*.

1. Argumentace

1.1. Odlišné přístupy autorů k tématu argumentace

Přestože se díla odborné literatury hojně věnují argumentaci, jednotliví autoři se odlišují v přístupu k celému tématu. Tyto rozdíly jsou pak poměrně značné.

Např. Švandová považuje argumentaci za běžnou součást každodenního života. Lidé ji mohou využívat cíleně, ale i nevědomky. Pomocí argumentace spolu lidé neustále soupeří ve snaze přesvědčit nějakou protistranu. Dále uvádí rozsáhlý výčet nejrůznějších každodenních situací, kdy je možné argumentaci využívat, a ani tento výčet komunikačních situací není zcela kompletní. Švandová situaci shrnuje tak, že: “(argumentujeme) v podstatě vždy, když se chceme vědomě, lidsky a racionálně vyrovnat s určitou životní situací.” Veškeré zmíněné situace označuje jako komunikační situace. Výpovědi v nich považuje za komunikační akty.⁵

Weston oproti Švandové chápe argumentaci jako způsob rozlišování tvrzení na silná a slabá. Silná tvrzení není tak snadné vyvrátit, neboť se pevně opírají o fakta a logiku (na rozdíl

---

⁵ B. Švandová, 1999, s. 101

od tvrzení slabých). Argumentace má podle Westona však ještě jeden význam – je to také způsob, jak naše vlastní tvrzení úspěšně obhájit.⁶

Szymanek zase chápe argumentaci jako souboj argumentů a protiargumentů. Vítězem takového souboje pak mohou být pouze takové myšlenky (argumenty), které: *“prošly ohněm všestranné kritiky odhalující jejich slabé stránky.”*⁷ Argumentaci chápe nejenom jako způsob obrany před nástrahami společenského života, ale zároveň i jako užitečný nástroj, díky němuž můžeme porozumět světu kolem nás. Vysvětluje, že díky argumentaci se nemusíme bránit pouze před manipulací, ale i před našimi vlastními myšlenkovými návyky či před vlastním nedostatkem zkušeností nebo kritičnosti.⁸

S myšlenkou argumentace, která může sloužit k obraně, pracuje i Bartošek, když popisuje, že: *„bývá-li jazyk politiky označován jako projev teroru vůči veřejnosti, může být tato práce návodem k občanské sebeobraně.“*⁹ Obdobně jako Szymanek, který argumentaci chápe jako souboj argumentů a protiargumentů, Bartošek rovněž nahlíží na argumentaci konfliktualisticky. Ke konfliktu podle něj dochází v politické sféře. Tu totiž vnímá ji jako na nikdy nekončící boj o moc a o možnost o něčem rozhodovat.¹⁰ Proto je podle něj důležité se také seznámit s jazykem politiky a naučit se ho správně analyzovat.¹¹

Lotko celý proces chápe jako snahu o přesvědčování druhých. Uvádí, že: *“přesvědčit a získat může pouze ten řečník, který umí náležitě zdůvodňovat.”*¹²

1.2. Definice argumentace

Pro vymezení pojmu argumentace vycházíme převážně z Lotka, který argumentaci vysvětluje jako proces přesvědčování a zdůvodňování. Zdůvodňování pak v Lotkově podání znamená dokazování pravdivosti (či nepravdivosti) nějakého tvrzení na základě jiných tvrzení.¹³ Jako přesvědčování chápe argumentaci i Bartošek.¹⁴ Proces tedy argumentace spočívá v dokazování či vyvracení nějakého tvrzení (teze). Toto tvrzení je složeno ze dvou hlavních

---

⁶ A. Weston, 2000, s.6-7

⁷ K. Szymanek, 2004, s. 7

⁸ Tamtéž, s. 7

⁹ J. Bartošek, 1993, s. 3

¹⁰ J. Bartošek, 1993, s. 5

¹¹ J. Bartošek, 1993, s. 3

¹² E. Lotko, 2009, s.131

¹³ E. Lotko, 2009, s.131

¹⁴ J. Bartošek, 1993, s. 3

částí: premisy (neboli předpokladu) a závěru. Premis může existovat vícero a na jejich pravdivosti pak závisí pravdivost celého závěru. Závěr vyplývá z premisy (či z premis) a tyto premisy jej zdůvodňují.¹⁵

1.2.1. Argument

Podle Szymanka je možné pojem argument chápat dvěma způsoby. Argument můžeme chápat jako úsudek. Pro potvrzení teze (T) předkládáme výroky (P1, P2, ...Pn), ze kterých plyne závěr (Z). Takové argumenty jsou zpravidla předkládány za účelem přesvědčení osoby či osob.¹⁶ Stejný pohled zastává Bartošek a doplňuje, že argumenty můžeme získat pomocí logických postupů – indukce a dedukce. Indukci chápe jako postup: „*od uvedených premis k vývodům (tezím)*“, dedukcí pak rozumí: „*uvedení teze na počátku tvrzení a její doložení premisami*.“¹⁷

Druhý způsob chápání pojmu argument uvádí Szymanek ve smyslu chápání tradiční logiky, tzn. vykládá argument jako **střední termín sylogismu**.¹⁸ Sylogismem se v užším vymezení rozumí úsudek, jehož pravidlem usuzování takovým sylogismem je. V širším chápání se jedná o libovolné deduktivní pravidlo se dvěma premisami, obsahující spojovací člen, který se nevyskytuje v závěru.¹⁹ Vzhledem k výzkumným cílům práce argumentem jako středním termínem sylogismu již dále zabývat nebudeme.

1.2.2. Argumentační výpověď

Argumenty bývají prezentovány v rámci širší výpovědi – **argumentační výpovědi**. Při analýze argumentace bylo nutné dbát na to, že ne každá výpověď je zároveň argumentační výpovědí (přestože tak na první pohled může působit), tzn. ne v každé výpovědi je možné argumentaci analyzovat. Na to, že výpověď obsahuje argument, mohou poukazovat např. okolnosti, za kterých je výpověď předkládána – zejména pokud je účelem výpovědi něco zdůvodnit či někoho přesvědčit.²⁰ Szymanek také uvádí tzv. *slova-ukazatele*, která argumentační výpovědi zpravidla obsahují.²¹ Tato slova dělíme do dvou skupin:

---

¹⁵ B. Švandová, 1999, 103

¹⁶ K. Szymanek 2003, s. 41

¹⁷ E. Bartošek, 1993, 32-33

¹⁸ K. Szymanek 2003, s. 48

¹⁹ Pokud chceme např. dokázat, že: „Každé (S) je (P)“, nalezneme odpovídající střední termín (M). Termín (M) spolu s nižším termínem (S) a vyšším termínem (P) dále vytvoří premisy, které umožní sestavit následující sylogismus: „Každé (S) je (P). Každé (M) je (S). Z toho plyne že každé (M) je (P).“ V uvedeném příkladě je střední členem sylogismu (M), v tomto smyslu je (M) zároveň argumentem. (K. Szymanek 2003, s. 48)

²⁰ K. Szymanek, 2004, s. 10

²¹ V praxi může dojít i k situacím, kdy výpověď sice obsahuje slova-ukazatele, ale nejedná se argumentační

Slova-ukazatele sloužící k indikaci toho, že nejprve jsou uvedeny předpoklady a následuje závěr: ...tudíž...; když – tudíž...; ...a proto...; ...proto...; ...ergo...; ...odkud plyne že...

Slova-ukazatele signalizující, že nejdřív je uveden závěr a následně předpoklady: ...neboť...; ...protože...; ...poněvadž...; ...jelikož...;

Argumentační výpověď je tedy taková výpověď, ve které: „pomocí jedněch výroků (**předpokladů**) zdůvodňujeme nějaký jiný, v zásadě problematický (kontroverzní) výrok (**závěr**). Systém výroků extrahovaný z argumentační výpovědi, složený z předpokladů a závěru, nazýváme **argumentem** (argumentem obsaženým ve výpovědi).“²² Argumentační výpověď vždy obsahuje premisy: (P1, P2,...Pn) a závěr (Z).²³

Standardizace argumentu je proces, jehož výsledkem je uspořádaný systém výroků argumentu. Využívá konkrétně sestaveného modelu vrstvení jednotlivých premis nad sebe. Závěr je umístěn na konci modelu, který je vhodný pro další analýzu. Bývá znázorňován jako:²⁴

P1: První premisa argumentu

P2: Druhá premisa argumentu

Z: Závěr plynoucí z premis

Proces standardizace argumentu je nápomocný při analýze některých argumentačních výpovědí. Např. když se zástupkyně struktury SPD v první předvolební debatě vyjadřovala k obyvatelům, kteří se nakazili onemocněním Covid-19, vypadala by standardizace argumentu takto:

„Největší nárůst koronaviru je v okrese Karlovy Vary. Určitě na to bude mít nějaký vliv, že jsme měli festival a došlo k migraci obyvatel, protože když se podíváme na Prahu, tam ta čísla také rostou.“

---

výpověď. Některé argumentační výpovědi zase nemusí obsahovat slova-ukazatele vůbec. (K. Szymanek 2004, s9)

²² K. Szymanek 2004, s. 9

²³ Tamtéž, s. 9

²⁴ Tamtéž, s. 9

P1: Největší nárůst koronaviru je v okrese Karlovy vary

P2: V Karlových Varech byl filmový festival

P3: Při festivalu došlo k migraci obyvatel

P5: V Praze teď také rostou čísla nakažených

Z: Migrace obyvatel po karlovarském festivalu způsobila v Karlovarském kraji nejvyšší nárůst počtu nakažených v republice, ale zároveň tato migrace způsobila nárůst počtu nakažených i v Praze.

V tomto případě došlo k použití *falešné příčiny*, kterou můžeme začlenit pod *přehlédnutí alternativních možností*.²⁵

1.3. Rozdělení argumentace

Rozdělení argumentace se v podání autorů může lišit. Lotko argumentaci rozlišuje podle způsobu jejího vedení na **argumentaci věcnou** (*argumentum ad rem*) a **argumentaci nevěcnou** (*argumentum ad hominem*).²⁶ Bartošek dělí argumentaci na racionální tvrzení podložená argumenty a na tvrzení s logickými chybami a s falešnými argumenty.²⁷ Švandová uvádí v opozici logicky platné argumenty a chybné argumenty (lat. *fallacia*).²⁸ Weston uvádí sadu pravidel pro logicky správnou tvorbu argumentu. Stejně jako Švandová pak uvádí seznam fallacií (přestože ne tak podrobný).²⁹ V práci budeme dále vycházet z Lotkova základního dělení argumentace na věcnou a nevěcnou.

1.3.1. Argumentace věcná

Argumentaci věcnou (lat. *argumentum ad rem*, kde „*ad rem*“ lze přeložit jako „*k věci*“) můžeme považovat za základní typ argumentace. Bartošek tento typ označuje jako logická tvrzení podložená argumenty. Ta vychází z definic a z racionálních úsudků, které získáváme konstatováním, statistickými údaji, indukci, dedukci, analogií a autoritou (na jejíž výrok se

---

²⁵ Nárůst nakažených (ať už v Karlovarském kraji či v Praze) nemůže být způsoben převážně filmovým festivalem – naopak vliv festivalu na počet nakažených je v tomto případě zanedbatelný, což ihned vyvrací zástupkyni i samotný moderátor.

²⁶ Lotkovo označení celé nevěcné argumentace jako *ad hominem* považujeme za nepřesné a navrhuje *ad hominem* řadit jako samostatný dílčí typ nevěcné argumentace (viz dále *ad hominem*). (Lotko, 2009, s. 132)

²⁷ E. Bartošek, 1993, s. 32-36

²⁸ B. Švandová, 1999, s. 137-164

²⁹ A. Weston, 2000, s. 5-6

odvoláváme).³⁰ Švandová tento výčet doplňuje o argumentaci pomocí příkladů.³¹ Na tomto výčtu se se Švandovou shoduje i Weston.³² Vzhledem k tématu práce se argumentaci věcné věnujeme pouze v její základní formě, po této kapitole se již argumentaci *ad rem* věnovat nebudeme.

1.3.1.1. Argumentace pomocí konstatování

Argumentování pomocí konstatování vysvětluje Bartošek jako: „*(konstatování) všeobecně uznávané a nepochybné skutečnosti, tj. tvrzení, které nemusíme dokazovat*“.³³

1.3.1.2. Argumentace pomocí statistických údajů

V případě argumentace pomocí statistických údajů je třeba vycházet z takových údajů, které pocházejí od důvěryhodných zdrojů (zpravidla se jedná o instituce jako např. Český statistický úřad). Při čerpání z důvěryhodných zdrojů vycházíme z předpokladu, že data jsou přesná a byla získána reprezentativními metodami.³⁴

1.3.1.3. Argumentace pomocí indukce

Bartošek proces indukce popisuje jako myšlenkový postup od uvedených premis k úsudkům (závěrům).³⁵ Jedná se tedy o proces usuzování, kdy výrok udává důvod pro uznání za následek druhého výroku.³⁶

1.3.1.4. Argumentace pomocí dedukce

Bartošek argumentaci pomocí dedukce vysvětluje jako: „*uvedení teze na počátku tvrzení a její následné doložení*“, kdy dokazujeme, že naše teze logicky vyplývá z pravdivých premis.³⁷ Chceme-li tezi vyvrátit, dokazujeme, že jsou uvedené premisy nepravdivé, nebo že teze z uvedených premis nevyplývá.³⁸

---

³⁰ E. Bartošek, 1993, s. 32-33

³¹ B. Švandová, 1999, s. 140

³² A. Weston, 2000, s. 5-6

³³ E. Bartošek, 1993, s. 32

³⁴ E. Bartošek, 1993, s. 32

³⁵ E. Bartošek, 1993, s. 33

³⁶ K. Szymanek, 2004, s. 105

³⁷ E. Bartošek, 1993, s. 33

³⁸ E. Bartošek, 1993, s. 33

1.3.1.5. Argumentace pomocí autority

Argumentujeme-li pomocí autority, argument zdůvodňujeme tím, že stejný názor zastává doporučená autorita (osobní autorita) či skupina osob (kolektivní autorita).³⁹ Szymanek podotýká, že pojem autorita je v tomto kontextu chápán poměrně široce – nemusí se jednat o osobu, která je zvláště významná nebo veřejně známá, jednoduše se jedná o takovou osobu, na kterou se v rámci argumentace odvoláváme.⁴⁰

Pokud argumentujeme autoritou, mělo by se jednat o co nejlépe informovaný pramen informací. Měl by to být tedy někdo, kdo má dostatečný přístup k datům relevantním k tématu. Tato osoba musí dokázat data správně interpretovat a náležitě je kriticky zhodnotit. Autorita by měla být nestranná a neangažovaná.⁴¹ Pokud tyto podmínky dodrženy nejsou, a přesto dojde k odvolání na nějakou autoritu, jedná se o autoritu falešnou.

1.3.1.6. Argument pomocí analogie

Analogie je založena na podobnosti mezi dvěma či více objekty, případně na zesílení podstatných charakteristik porovnávaných objektů.⁴² Nejčastěji bývá analogie rozpoznatelná pomocí užití spojky „jako“.⁴³ Jako analogie bývají zpravidla užívány *metafory*.⁴⁴ Při argumentaci pomocí analogie je nutné uvádět analogií více, respektive je třeba uvádět co nejvyšší počet přesvědčivých podobných tvrzení.⁴⁵ Kvalita podobnosti analogie je základem celé úvahy. Zásadní je, že podobnost se musí týkat podstatných znaků, tzn. takových znaků, které mohou mít vliv na pravdivost závěru. Stejně jako podobnost můžeme pomocí analogie poukazovat na rozdílnost těchto znaků. Szymanek upozorňuje, že užití analogie v argumentaci není zárukou stoprocentní pravdivosti.⁴⁶ Užívání analogie tedy není vhodné ve všech případech a neměla by sloužit jako hlavní argument, neboť takový argument je sám o sobě slabý. Švandová dále k tomuto tématu uvádí argumentaci povrchní analogií (také nerelevantní analogií), čímž označuje situaci, kdy se snažíme naše tvrzení podložit takovou analogií, která však není pro dokazovanou věc relevantní. Jde tedy o takové srovnání dvou témat, které spolu na první pohled sice souvisí, ale nemají na sebe skutečnou vazbu.⁴⁷ Szymanek doplňuje, že

---

³⁹ K. Szymanek, 2004, s. 67

⁴⁰ K. Szymanek, 2004, s. 70

⁴¹ K. Szymanek, 2004, s. 70

⁴² K. Szymanek, 2004, s. 80-81

⁴³ B. Švandová, 1999, s. 146

⁴⁴ K. Szymanek, 2004, s. 85

⁴⁵ E. Bartošek, 1993, s. 33

⁴⁶ K. Szymanek, 2004, s. 85

⁴⁷ B. Švandová, 1999, s. 173

takováto analogie se zpravidla týká nepříliš významných znaků, popřípadě je zatížena zásadními rozdíly.⁴⁸

1.3.1.7. Argumentace pomocí příkladů

Argumentace pomocí příkladů funguje buď na základě zobecnění určitého počtu příkladů na všechny příklady daného oboru, nebo naopak na základě usuzování z určitého počtu příkladů na další příklady stejného druhu.⁴⁹ Švandová vysvětluje, že argumenty pomocí příkladů jsou kvalitní, pokud jsou silně induktivní, tzn. pokud uvádíme všechny existující příklady, na které se zobecnění vztahuje. Je tedy zapotřebí uvádět co největší množství relevantních příkladů, rovněž je možné užít i protipříkladů (pokud někomu oponujeme).⁵⁰

1.3.2. Argumentace nevěcná

K nevěcné argumentaci dochází v případě, že jsou porušena některá pravidla pro argumentaci věcnou. Příčina nevěcné argumentace může být nevědomá, pokud se jí dopouští někdo, kdo si neuvědomuje logické chyby ve vlastním uvažování. Lotko označuje jako „*nezáludnou*“ takovou nevěcnou argumentaci, kdy je autor jednoduše mylně přesvědčen o správnosti svého zdůvodnění.⁵¹

Pokud autor záměrně využívá nevěcnou argumentaci k tomu, aby ovlivnil (respektive zmanipuloval) recipienta (nebo recipienty), jedná se o tzv. „*eristické*“ taktiky. Platón tyto taktiky označuje za *sofismata* (z řec. *sóphisma* = klam, úskok).⁵² Jedná se o neetický princip, který je v moderní rétorice odmítán. Sofismata totiž na rozdíl od argumentace věcné neoperují s fakty, ale se zkreslenými argumenty. Sofisté zneužívají logické chyby a zdůvodňují takové teze, které z argumentů neplynou. Z tohoto důvodu je také nevěcná argumentace v některých případech označována jako *argumentum ad hominem* – v nevěcné argumentaci jde o dokazování bez nějaké obecné platnosti, a je zaměřena k člověku vůbec.⁵³ Takové označení nevěcné argumentace jako celku není přesné, vzhledem k významu termínu *ad hominem* tak můžeme označit pouze konkrétní dílčí typ nevěcné argumentace.

---

⁴⁸ K. Szymanek, 2004, s. 85

⁴⁹ B. Švandová, 1999, s. 140

⁵⁰ B. Švandová, 1999, 141

⁵¹ E. Lotko, 2009, s. 132

⁵² E. Lotko, 2009, s. 133

⁵³ E. Lotko, 2009, s. 132

Nevěcnou argumentaci je rovněž možné popsat jako užívání **fallacií**, kde lat. *fallacia* označuje klam či podvod.^{54 55}

V práci se zabýváme jen několika nejznámějšími a v politických debatách nejčastěji používanými dílčími nevěcné argumentace. Dílčími typy nevěcné argumentace, kterým se v práci dále budeme podrobně věnovat, jsou: *Amfibolie*, *ad baculum*, *ad hominem*, *ad ignorantiam*, *ad misericordiam*, *ad personam*, *ad populum*, *ad verecundiam*, *falešná stopa*, *fallacia consequentis*, *manipulace s premisami*, *přehlédnutí alternativních možností*, *unáhlené zobecnění*, *vemlouvavá definice*.

1.3.2.1. *Amfibolie*

Za amfibolii (lat. *fallacia ambiguitatis*) považujeme jev, kdy věta jako celek může působit víceznačně, kvůli čemuž může být pochopena různými způsoby. K amfibolii dochází kvůli odlišnému nazírání na situaci.⁵⁶

Szymanek se ztotožňuje se Švandovou a rovněž pojem amfibolie vysvětluje jako dvojznačnost, neurčitost. Na rozdíl od Švandové ale *amfibolii* chápe dvěma způsoby. První možností je chápat amfibolii jako: „*mnohoznačný výraz, jehož výstavba neumožňuje určit, která z několika možných syntaktických konstrukcí byla při jeho vytváření použita.*“⁵⁷ Dále je podle Szymanka možné amfibolii chápat v Aristotelově klasifikaci jako omyl, který „*se vytvořil použitím syntakticky mnohoznačných výrazů.*“^{58 59} Ve sledovaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího typu nevěcné argumentace, proto uvádíme následující příklady:

Příklad 1:

Znakem Polské republiky je orel s korunou v červeném poli.

(Szymanek 2003, s. 27)

---

⁵⁴ B. Švandová, 1999, s. 135

⁵⁵ A. Weston, 2000, s. 71

⁵⁶ B. Švandová, 1999, 156

⁵⁷ K. Szymanek, 2003, s. 27

⁵⁸ K. Szymanek, 2003, s. 28

⁵⁹ Szymanek uvádí jako jeden z možných výkladů slova amfibolie jako: „*omyl, který se vytvořil použitím syntakticky mnohoznačných výrazů.*“ Takový omyl bychom mohli podle jiných autorů však označit jako ekvivokaci. Tu Švandová vysvětluje jako použití slova ve více než v jednom významu. Ekvivokaci řadí Švandová oproti Szymankovi jako samostatný dílčí typ nevěcné argumentace. Weston amfibolii nezmiňuje, ekvivokaci však vysvětluje jako fallacii, kdy autor (v průběhu argumentace) posune význam jednoho ze slov v jeho tvrzení.

Příklad 2:

Dva plus dvakrát tři se rovná osm.

(Szymanek 2003, s. 27)

Příklad 3:

Demonstrace vyvolaly reakce vlád.

(Szymanek 2003, s. 27)

1.3.2.2. Argumentum ad baculum (argumentum baculinum)

Tento dílčí typ nevěcné argumentace je pojmenován podle lat. *baculum/baculinum* = klacek/hole.⁶⁰ Nejedná se o klasický argument, který by byl tvořen premisami a závěrem. V této situaci dochází k vyhrožování protistraně, kterou se snažíme zastrašit. K tomuto nátlaku může být použito fyzické násilí, psychické násilí či jeho pouhá hrozba.⁶¹ Szymanek popisuje, že v některých pojetích je *ad baculum* popisován jako: „vyvolávání strachu a hrůzy, kteréžto pocity mohou napomoci dosažení persuasivních cílů.“⁶² Ve zkoumaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího typu nevěcné argumentace v klasickém slova smyslu, proto uvádíme následující příklady z odborné literatury:

Příklad 1:

Totěž, co ty, říkal jeden člověk, kterého nedávno vylovili z řeky mrtvého.

(Szymanek 2003, s. 55)

Příklad 2:

Ale já vám teď něco ukážu, koukejte ty drápy, těmi vás podrápu.

(B. Švandová, 1999, s. 164)

Příklad 3:

Mám číslo tvého telefonu a znám tvou adresu – už jsem se zmínil, že vlastním černý pásek v karate?

---

⁶⁰ E. Lotko, 2009, s. 133

⁶¹ B. Švandová, 1999, s. 164

⁶² Některé zdroje uvádí pojem *argumentum ad carotam* (v překladu „argument mrkvičky“) jako přístupem protikladný k *ad baculum* (Szymanek 2003, s. 55)

(Szymanek 2003, s. 55)

1.3.2.2.1. Nehorázná lež

Švandová jako specifický druh *ad baculum* také uvádí nehoráznou lež (tzn. nepravdu). Nehorázná lež může být použita např. v takové komunikační situaci, kdy má jeden z účastníků větší autoritu před druhým a zneužitím této lži chce svého protivníka rozkolísat. Ten se může ze strachu domnívat, že je povinen na takový útok nějak reagovat a bránit se proti němu.⁶³

Velmi často se může jednat o lhaní zcela vědomé a záměrné, Švandová takové chyby označuje dokonce jako „*zavrženíhodné*“. Řadí sem úmyslné používání argumentů s nepravdivou premisou či předstírání, že závěr plyne z nějakých premis, ze kterých ve skutečnosti nevyplývá.

Rovněž sem řadí situace, kdy autor překrouť protivníkovu tvrzení proti němu (tzn. podsune mu nepravdu čili bude lhát).⁶⁴

Jako další techniku uvádí předstírání, že jsme v minulosti něco mínili jinak, než se protivník domnívá. Švandová pak uvádí poslední typ lži, a sice tzv. „*lež do budoucna*“, což vysvětluje jako dávání falešných slibů, které jejich autor nehodlá plnit. Další chybou je zamlčování důležitých informací. Přestože se nejedná o lhaní v tradičním slova smyslu, Švandová jej staví na stejně závažnou úroveň jako lhaní.⁶⁵

Ve zkoumaných debatách jsme nezaznamenali použití *argumentum ad baculum* ve smyslu vyvolávání strachu u oponenta, zaznamenali jsme však užívání *argumentum a baculum* ve smyslu **nehorázná lži**:

Příklad 4: *Já jenom doplním, že hnutí SPD je jediný poslanecký klub, který pro pandemický zákon nehlasoval.*

(Zástupce subjektu SPD, 11. debata, Jihomoravský kraj)

Toto tvrzení není pravdivé. Proti pandemickému zákonu (kromě subjektu SPD) hlasovali i někteří z poslanců z politické subjektu KSČM a Nezařazení.⁶⁶

---

⁶³ E. Bartošek, 1993, 36

⁶⁴ B. Švandová, 1999, 162

⁶⁵ Tamtéž, s. 162

⁶⁶ Poslanci schválili pandemický zákon. Proti byl subjekt SPD, někteří členové s. KSČM a všichni přítomní

1.3.2.3. *Argumentum ad hominem* (individuální apel)

Lat. *ad hominem* je možné přeložit jako „*týkající se osoby*“, Szymanek tento dílčí typ argumentace definuje jako: „*argument, jímž se oponuje tvrzení nebo argumentaci osoby poukazováním na znaky té osoby (jednání, světový názor, původ, pohlaví apod.)*“⁶⁷ Jedná se v podstatě o opak argumentu *ad rem*, pozornost je totiž od meritu sporu přenesena na našeho protivníka. Ten se stává terčem hanlivých označení.⁶⁸ Shodně Weston, Bartošek.⁶⁹ ⁷⁰ Lotko termínem *argumentum ad hominem* označuje nevěcnou argumentaci jako celek. Uvádí, že *argumentum ad hominem* je argumentací: „*při které nejde o zdůvodňování na základě věcných důvodů, je to vlastně důkaz bez obecné platnosti, který je zaměřený k člověku vůbec.*“⁷¹ Toto Lotkovo označení není přesné – existují i takové dílčí typy nevěcné argumentace (např. *petitio principii*, kterou Švandová řadí pod *manipulaci s premisami*), kdy se nezaměřujeme na nějakou konkrétní osobu, ale přesto se jedná o argumentaci nevěcnou.⁷²

Cílem využití tohoto dílčího typu nevěcné argumentace je vyvolat dojem, že náš protivník není důvěryhodný, a neměli bychom tím pádem jeho tvrzením věnovat příliš pozornosti. Pomocí *argumentum ad hominem* je možné vyloučit tvrzení argumentů protivníka z rámce diskurzu. Zároveň tím útočíme i na protivníkovu autoritu.⁷³ Stejně jako *argumentum ad ad baculi*, ani *argumentum ad hominem* není klasickou argumentací složenou z tezí a závěru, přesto však může uživateli pomoci k převaze v řešeném sporu.⁷⁴ Švandová doplňuje, že tento dílčí typ nevěcné argumentace má v posluchačích (resp. publiku) vzbuzovat souhlas, příp. nesouhlas, bez ohledu na záležitost, o které se jedná.⁷⁵ Takový argument je možné zpravidla převést na následující schéma: ⁷⁶

Osoba (A) má vlastnost (Y) [dělá (J), je v situaci (S) atd.]

Tudíž: Tvrzení (argumenty) osoby (A) o problému (P) si nezaslouží důvěru.

---

nezařazení. IROZHLAS [online]. 18. 2. 2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pandemicky-zakon-vlada-koronavirus-covid-19-spd-kscm-cesko_2102181657_kro

⁶⁷ K. Szymanek, 2004, s. 73

⁶⁸ J. Bartošek, 1993, s. 36

⁶⁹ A. Weston, 2000, s. 73

⁷⁰ J. Bartošek, 1993, s. 36

⁷¹ E. Lotko, s. 2009, s. 132

⁷² B. Švandová, 1999, s. 172

⁷³ K. Szymanek, 2004, s. 73

⁷⁴ K. Szymanek, 2004, s. 73

⁷⁵ B. Švandová, 1999, s. 165

⁷⁶ K. Szymanek, 2004, s. 74

Příklad 1:

Vy jste tak zvyšovali ty důchody, a já vím, že prostě třeba té ekonomice tolik nerozumíte, nevíte, že je nějaká inflace, a že prostě ceny a výplaty před 10 lety nebo 15 lety byly úplně jiné.

(Zástupce s. SPOLU v reakci na zástupce s. ANO, 9. debata, Jihočeský kraj)

Příklad 2:

Mě tady fascinuje, jak opravdu tady pánové laici hodnotí, co má být a nemá být ze zdravotního hlediska provedeno.

(Zástupkyně s. ANO, 6. debata, Plzeňský kraj)

Příklad 3:

Vy byste se měli jmenovat „Pomsta“, prostě. Ne „Přísaha“, ale „Pomsta“, protože vy často vůbec netušíte, o čem mluvíte, a jenom jste zaslepeni nějakou minulostí.

(Zástupkyně s. ČSSD v reakci na zástupce s. Přísaha, 13. debata, hlavní město Praha)

Szymanek dále rozděluje argumentaci *ad hominem* do třech dílčích podtypů:⁷⁷

- 1) Poukaz na nedostatek objektivnosti, kompetence nebo dobré vůle dané osoby atd;
- 2) Poukaz na rozpor mezi prezentovaným názorem a chováním či jednáním dané osoby (argument *ex concessis*);
- 3) Poukaz na to, že daná osoba jedná přesně tím způsobem, který sama kritizuje (argument *tu quoque*)

Poukaz na nedostatek objektivnosti, kompetence nebo dobré vůle dané osoby

Szymanek tak označuje jako opak argumentu odvolávajícího se na odpovídající autoritu.⁷⁸ Pokud je osoba obviněna z nedostatku kompetence či objektivnosti, autor tohoto tvrzení by měl zdůvodnit příčinu takového označení. Szymanek uvádí, že ku prospěchu takové argumentace mohou být informace, které se týkají obeznámenosti v tématu, odbornosti, objektivity v dané věci či v dobré vůli obviněné osoby. Tyto argumenty však většinou nebývají příliš silné, neboť je snadné je vyvrátit. Sdílejí podobnosti s argumenty *ad personam*.^{79 80}

---

⁷⁷ K. Szymanek, 2004, s. 73

⁷⁸ K. Szymanek, 2004, s. 74

⁷⁹ K. Szymanek, 2004, s. 74

⁸⁰ Při *ad personam* jde o útočení na našeho protivníka a jeho zesměšňování. Řadíme sem urážlivé nebo znevažující úvahy, nadávky, kletby atp. (Szymanek 2003, s. 57)

Příklad 4:

Je to prostě reakce České národní banky na to rychlé zdražování, které je důsledkem z velké části i ekonomické nekompetentnosti současné vlády, je to prostě Babišovo zdražování, na které musela centrální banka reagovat.

(Zástupce s. Piráti a Starostové, 14. debata, hlavní město Praha)

Poukaz na rozpor mezi prezentovaným názorem a chováním či jednáním dané osoby označuje Švandová jako *argumentum ex concessis*.⁸¹ Termín *ex concessis* je možné z lat. přeložit jako „z přiznání, z připuštění“. Při užívání *argumentum ex concessis* dochází k útoku na protivníka. Tento útok spočívá v tom, že se snažíme najít nějakou nekonzistenci v protivníkově chování a v jeho tvrzení. Podle Švandové zjišťujeme, zda protivníkově tvrzení není v rozporu s tím, co: „*tvrdil dříve, nebo s tím, jak se sám chová, nebo s tím, co uznává společnost, k níž se hlásí.*“⁸² Poukazem na tuto inkonzistenci můžeme tedy zlehčit věrohodnost protivníka. Szymanek pak vysvětluje, že kromě zlehčení věrohodnosti protivníka ho rovněž nutíme, aby vysvětlil domnělý či skutečný nesoulad. Tím odvedeme pozornost od meritu sporu. U argumentu *ex concessis* nelze jednoznačně určit závěr.⁸³

Příklad 5:

Já jsem překvapen, že bývalý policista nevěří policii.

(Zástupce s. ČSSD v reakci na zástupce s. Přísaha, 11. debata, Jihomoravský kraj)

Poukaz na to, že daná osoba jedná přesně tímto způsobem, který sama kritizuje Švandová popisuje jako *tu quoque* a rovněž je řadí mezi argumenty *ad hominem*. Argumentace *tu quoque* (z lat. *ty také*) je mnohdy nesprávně používána jako odpověď na argumentaci *ad hominem* nebo *ad baculi*. Pokud nás protivník z něčeho obviní, při použití *tu quoque* ho my okamžitě také (mnohdy chybně) obviníme z toho samého.⁸⁴ K využití takového argumentu dochází tedy tehdy, je-li nám něco vytýkáno. Rovněž ani tento typ argumentace nemá jasně formulovaný závěr.⁸⁵

Příklad 6:

---

⁸¹ B. Švandová, 1999, s. 167

⁸² B. Švandová, 1999, s. 167

⁸³ K. Szymanek, 2004, s. 77

⁸⁴ B. Švandová, 1999, s. 165

⁸⁵ K. Szymanek, 2004, s. 78

(SPOLU): *Já jenom říkám na téma, jak říkáte vy paní Mádlová, jak vy pane Šíne říkáte, jak je tato země připravená, jak se poučila nepoučila, na jaře 2020 opravdu nikdo nevěděl, co covid znamená.*

(ČSSD): *Tak to vyčítáte nám, ale u sebe nezačnete, u vaší vlády, u vašeho předsedy!*

(Zástupce s. ČSSD v reakci na zástupce s. SPOLU, 6. debata, Plzeňský kraj)

1.3.2.3.1. Retorsio argumenti

Retorsio argumenti (v překladu z lat. „obrácení argumentu“) spočívá ve obrácení takového argumentu, který chce protivník použít pro sebe, proti němu samotnému. Švandová jej zařazuje jako zvláštní druh argumentace *ad hominem*.⁸⁶ Szymanek argument popisuje jako: „Efektní využití předpokladů, na něž se odvolává protivník, nebo jeho způsobu myšlení odhaleného v argumentaci, ke zkonstruování argumentu s opačným závěrem.“⁸⁷ Ve sledovaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího podtypu nevěcné argumentace, proto uvádíme následující příklad:

Příklad 7:

A: *Bohužel nemůžeme v tomto roce koupit nový generátor – musíme šetřit.*

B: *Vlastně proto, že musíme šetřit, musíme koupit nový, výkonný generátor.*

(Szymanek 2003, s. 286)

Jako specifické dílčí typy argumentace *ad hominem* dále uvádíme otrávení studny a *retorsio argumenti*

1.3.2.3.2. Otrávení studny

Podle Szymanka je možné argumentaci *ad hominem* také obrazně označit jako *otrávení studny*. Toto obecné označení však není přesné (viz. dále). Při *otrávení studny* pomocí zpochybnění autority našeho protivníka automaticky vyvoláváme pochyby o důvěryhodnosti všech jeho budoucích tvrzení.⁸⁸ Znevážíme tak tedy jeho tvrzení ještě před tím, než je vůbec vysloveno. K tomu je možné využívat i *předpojatých slov*.⁸⁹ Švandová *otrávení studny* považuje za speciální verzi argumentu *ad hominem*. Toto členění zdůvodňuje tvrzením, že se místo o

---

⁸⁶ B. Švandová, 1999, s. 175

⁸⁷ K. Szymanek 2003, s. 285

⁸⁸ K. Szymanek, 2004, s. 73

⁸⁹ A. Weston, 2001, s. 74

věci, hovoří o osobě, která však argument zatím ještě nepředložila.⁹⁰ Weston doplňuje, že můžeme snížit důvěryhodnost protivníka použitím *předpojatého jazyka*.^{91 92}

S členěním tohoto pojmu souhlasíme se Švandovou, která termín v porovnání s ostatními autory ohraničuje přesněji, proto jej uvádíme zvlášť jako dílčí podtyp nevěčné argumentace *ad hominem*. Otrávení studny můžeme také označit jako poukaz na nedostatek objektivnosti, kompetence nebo dobré vůle dané osoby – obdobně jako 1. dílčí podtyp nevěčné argumentace *ad hominem* podle Szymanka.^{93 94} Tento typ nevěčné argumentace je však sám o sobě natolik specifický (viz. výše uvedená charakteristika), že jej v této práci uvádíme zvlášť pod *argumentum ad hominem*. Ve sledovaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího podtypu nevěčné argumentace, proto uvádíme následující příklad:

Příklad 8:

Jsem si jistý, že jsi nenaletěl těm pár opozdilcům, kteří pořád ještě nevyrostli z té pověry, že...

(A. Weston, 2001, s. 77)

1.3.2.4. Argumentum ad ignorantiam

Ad ignorantiam, (také *ad ignorantum*) překládáno z lat. „neznalost“, využívá (respektive zneužívá) právě neznalosti našeho protivníka v diskutované oblasti.⁹⁵ *Ad ignorantiam* vychází z toho, že prokazuje platnost tvrzení poukazem na to, že takové tvrzení nebylo doposud popřeno.⁹⁶ Shodně Weston, Bartošek, Lotko.^{97 98 99} Szymanek doplňuje, že pokud bráníme tezi T, chceme po našem oponentovi, aby zdůvodnil negaci T. Dále pak uvádí, že v diskusi vypadá *ad ignorantiam* jako: „zneužití důvěry protivníka odvoláním se na nepravdivé nebo takové premisy, kterým sám nevěří nebo si jimi není jist.“¹⁰⁰ Švandová *ad ignorantiam*

---

⁹⁰ B. Švandová, 1999, s. 172

⁹¹ A. Weston, 2001 s. 77

⁹² Předpojatý jazyk využívá tzv. *předpojatých* slov. Pod běžným významem předpojatých slov existuje i jejich další skrytý význam, který často způsobí jejich emocionální zabarvení. Tato slova dokážou vyjadřovat naše sympatie i antipatie. Předpojatá slova bývají mnohdy využívána při argumentacích *ad hominem*, *ad personam*, *ad verecundiam* atp. (B. Švandová, 1999, s. 175)

⁹³ K. Szymanek 2004, s. 73

⁹⁴ Poukaz na nedostatek objektivnosti, kompetence nebo dobré vůle dané osoby.

⁹⁵ J. Bartošek, 1993, s. 36

⁹⁶ E. Bartošek, 1993, s. 36

⁹⁷ A. Weston, 2001, s. 74

⁹⁸ J. Bartošek, 1993, s. 36

⁹⁹ E. Lotko, 2009, s. 132

¹⁰⁰ K. Szymanek, 2003, s. 62

Ad ignorantiam je podle Švandové také nedoložené nařčení nebo obvinění, které zneužívá toho, že protivník nemá k tématu dostatek dostupných, informací, v některých případech pracuje s tím, že se protivník k tématu vůbec nebude vyjadřovat ze strachu.¹⁰¹ Ve sledovaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího typu nevěcné argumentace, proto uvádíme následující příklady:

Příklad 1:

Strašidla určitě existují, protože ještě nikdo nedokázal, že to není pravda.

(Bartošek, 1993, s. 36)

Příklad 2:

Zázraky v Lurdech jsou dílem Boha a panny Marie, protože lékaři to nikdy nepopřeli.

(Bartošek, 1993, s. 36)

Příklad 3:

Všechno, co je napsáno v Bibli, je pravda – nikdo nedokázal, že je tomu jinak.

(Szymanek 2003, s. 62)

1.3.2.5. Argumentum ad misericordiam

Termín pochází lat. „*misericiordiam*“ = cítit. Tento dílčí typ nevěcné argumentace apeluje na city příjemců. Snaží se vzbudit soucit nebo lítost, a tím něco získat (např. privilegia).¹⁰² Ten, kdo jej používá, se většinou snaží podle Lotka dosáhnout vzájemné smířlivosti.¹⁰³ Shodně Weston.¹⁰⁴ Szymanek upozorňuje, že ne každé odvolání na lítost je chybou – ke zneužití dochází pouze v případech, kdy racionální řešení diskutovaného problému nemá záležet na emocích.¹⁰⁵

¹⁰⁶

---

¹⁰¹ B. Švandová, 1999, s. 165

¹⁰² A. Weston, 2000, s. 74

¹⁰³ E. Lotko, 2009, s. 132

¹⁰⁴ A. Weston, 2000, s. 74

¹⁰⁵ B. Švandová, 1999, s. 166

¹⁰⁶ V praxi existují příklady, kdy na emocích skutečně záležet může a apel na emoce by chybou nebyl – např. pokud soud rozhoduje, zda pachatel způsobil svým činem poškozené oběti duševní újmu.

Příklad 1:

Když se hraje hokej, tak se vždycky spojovala společnost jako obecně celý národ, no a to je mi potom strašně líto, když je to lockdown, tak ani tam nebyla příležitost, aby jsme se spojili jako národ při nějakém sportovních zážitku.

(Zástupce s. ČSSD, 5. debata, Královehradecký kraj)

Příklad 2:

Sociální demokracie obhájí zájmy těch nejslabších, nejchudších, těch, co mají nejméně.

(Zástupce s. ČSSD, 11. debata, Jihomoravský kraj)

Příklad 3:

To nejdůležitější je vrátit lidem pocit spravedlnosti.

(Zástupce s. SPOLU, 11. debata, Jihomoravský kraj)

Odlisný přístup k apelu na emoce zaujímá Bartošek. Vedle racionálních tvrzení podložených argumenty, a tvrzení s logickými chybami a s falešnými argumenty, uvádí na stejné úrovni **působení na city**. Za city, vyšší emoce (také mravy, mores) pokládá taková duševní hnutí, která vznikají a fungují nevědomě (ani vědomá hnutí však nejsou podle Bartoška výjimkou). Přestože Bartošek toto působení neoznačuje explicitně jako *ad misericordiam*, apel na city ve své publikaci rozeznává, konkrétně rozlišuje působení na city jako na vyšší emoce a působení na základní lidské motivy.^{107 108} V práci považujeme za argument *ad misericordiam* takový apel na city, který pro racionální debatu není relevantní – bez ohledu na to, zda jde o působení na vyšší či nižší lidské motivy.

1.3.2.6. Argumentum ad personam

Ad personam je z lat. překládán jako „(argument) k osobě“. Podle Švandové stojí argument na pomezí *ad baculum* a *ad hominem*.¹⁰⁹ *Ad personam* se nezaměřuje na jádro sporu, ale na osobu oponenta, což je charakteristické i také pro *ad hominem*. S *ad baculum* pak sdílí užívání expresivních lexikálních jednotek.¹¹⁰ Szymanek v terminologickém slovníku argument

---

¹⁰⁷ Kam řadí společenské motivy, etické motivy a tvůrčí motivy.

¹⁰⁸ J. Bartošek, 1993, s. 42

¹⁰⁹ B. Švandová, 1999, s. 166

¹¹⁰ Také dochází k použití tzv. úskočných slov (angl. *weasel words*) (B. Švandová, 1999, 176)

ad personam považuje za jeden z možných způsobů provedení argumentace *ad hominem*. sám se vůči používání *ad personam* vymezuje.^{111 112}

I přes podobnosti s dalšími dílčími podtypy nevěcné argumentace řadíme *ad personam* samostatně, a to z toho důvodu, že se od ostatních argumentů odlišuje svou funkcí. Účelem *ad personam* je podle Lotka útočení na našeho protivníka a jeho zesměšňování. Pod *ad personam* spadají urážlivé nebo znevažující úvahy, nadávky, kletby atp.¹¹³ Jeho cílem tedy není ani tak znevážit oponenta jako při *ad hominem*, ale ponížit jej (v některých případech i za použití vulgarismů). Na rozdíl od *ad baculum* sem již neřadíme výhrůžky.

Příklad 1:

To jsou tady čisté spekulace, pane Bernarde, snažíte se opravdu tady jen blejt špínu na pana premiéra, a opravdu nechme to na soudech.

(Zástupkyně s. ANO v reakci na zástupce s. piráti a Starostové, 6. debata, Plzeňský kraj)

Příklad 2:

Můžu vám to vysvětlit? Já jsem (v roce 2015) říkal: „Offshorové firmy těch podnikatelů, jako třeba pana Lukačeviče, který vlastní Seznam zprávy, který lže od rána do večera, který vlastní českou firmu.“ Já jsem kritizoval ty offshory z vlastnění českých firem z těch daňových rájů. To jsem kritizoval.

(Zástupce s. ANO, 15. debata, Superdebata)

Příklad 3:

Vy jste velmi velký cynik a hyena. My nebudeme kvůli vám – protože vy na tom chcete sbírat levné politické body – nebudeme kvůli vám zrazovat naše spojence.

(Zástupkyně s. ČSSD v reakci na zástupce s. SPD, 14. debata, hlavní město Praha)

1.3.2.7. Argumentum ad populum

Ad populum je z lat. překládáno jako: „k davu“. Jedná se demagogický způsob argumentace, ve kterém se odvoláváme na skupinové instinkty posluchačů.¹¹⁴ Szymanek se

---

¹¹¹ K. Szymanek, 2003, s. 57

¹¹² Uvádí, že: „*Takovéto chování je nejen znehodnocení základních pravidel racionální diskuse, ale i dobrých mravů.*“ (K. Szymanek, 2003, s. 57)

¹¹³ E. Lotko, 2009, s. 132

¹¹⁴ E. Lotko, 2009, 132

s Lotkem shoduje v předchozí definici a dále uvádí, že posluchači tvořící dav nejsou schopni sledovat komplikovaná abstraktní vyvození. Dochází ke stereotypizaci a k užívání zjednodušených myšlenkových postupů, které odpovídají způsobu myšlení davu.¹¹⁵ Podle Švandové *ad populum* využívá konformity recipientů a anonymní atmosféru davu. Při užívání *ad populum* se buď se snažíme přesvědčit recipienty, aby následovali většinový názor, nebo aby se naopak vymezili vůči davu. *Ad populum* je možné také obecně označit jako nevěcný *argument z authority*. Stejně jako falešná autorita, ani anonymní účastníci davu nejsou informovanými ani neustrannými autoritami.¹¹⁶ V tom se s ní shoduje Weston: „*Ad populum* je dobrým příkladem špatného argumentu autoritou: Nemáme žádný důkaz o tom, že by „všichni“ byli informovaný nebo neustranný zdroj.“¹¹⁷ Argument *ad populum* je svou charakteristikou natolik specifický, že jsme se rozhodli řadit jej zvlášť, členit jej pod argument *ad populum* by bylo příliš obecné.

Příklad 1:

Tak já si toho opravdu vědom nejsem, protože já se chovám pořád stejně a myslím, že to všichni lidé vidí, že víceméně mluvím i od srdce, že přesně to, co si myslím, pořád říkám.

(Zástupce s. SPD, 15. debata, Superdebata)

Příklad 2:

Tak jednoznačně kvóty si myslím že už nejsou aktuální téma, věřím, že to všichni víme.

(Zástupce s. SPOLU, 4. debata, Pardubický kraj)

Příklad 3:

Tak nikoho asi nemůže překvapit, že když někdo vzývá Klementa Gottwalda, tak tady prostě chce vliv Ruska, a je to taková politika, kterou dělala KSČ, a teď ji dělá KSČM.

(Zástupkyně s. SPOLU, 13. debata, hlavní město Praha)

1.3.2.8. Argumentum ad verecundiam

Ad verecundiam pochází z lat. „*verecundia*“ = ostýchavost, nesmělost.¹¹⁸ Bartošek *ad verecundiam* přímo označuje jako „*argument falešnou autoritou*“.¹¹⁹ Při tomto typu nevěcné

---

¹¹⁵ K. Szymanek, 2003, s. 64

¹¹⁶ B. Švandová, 1999, 166

¹¹⁷ A. Weston, 2000, s. 74

¹¹⁸ B. Švandová, 1999, 167

¹¹⁹ E. Bartošek, 1993, 35

argumentace se odvoláváme na takovou autoritu, kterou uznává náš protivník. Přepokládáme, že je pro něj tato autorita natolik důležitá, že se jí náš protivník neodváží odporovat.¹²⁰ Szymanek uvádí, že k *ad verecundiam* dochází i v případě, kdy se jeden z účastníků diskuze přehnaně odvolává na významné osobnosti a předpokládá, že se bude protivník obávat zesměšnění či opovržení, pokud bude proti takové autoritě vystupovat.¹²¹ Můžeme tak zpochybňovat již existující autoritu, ale rovněž můžeme vyzdvihovat autoritu falešnou. Různé způsoby snižování autority lze podle Švandové také chápat jako druh argumentů *ad hominem*, *ad personam* nebo *ad baculum*.¹²² Vzhledem k tomu, že vybraná literatura uvádí pouze jeden příklad *ad verecundiam* a nezaznamenali jsme ani žádné jeho užití v debatách, uvádíme následující příklad:

Příklad 1:

Kant nebo Nietzsche by s tvými tvrzeními nesouhlasili. Nevěříš? Možná by sis měl přečíst „Sein und Zeit“, je to skutečně poučné čtení.

(Szymanek 2003, s. 66-67)

13.2.9. Argumentum e(x) silentio

Argumentum e(x) silentio je z lat. překládán jako: „*důkaz z mlčení*“.¹²³ Spočívá ve vyvozování závěrů z toho, že protivník na něco odmítá odpovědět. Švandová také zmiňuje podobnost s *ad ignorantium* (ve kterém protivník rovněž může mlčet, avšak kvůli nedostatečné znalosti tématu).¹²⁴

Szymanek uvádí dvojí chápání argumentu *ex silentio* (kt. uvádí jako *argumentum ad silentio*). V prvním významu argument ztotožňuje s *argumentum a/e contrario*.¹²⁵ ¹²⁶ Za přesnější vymezení pojmu považujeme Szymankuv druhý výklad argumentu: Druhým významem podle Szymanka je, že *argumentum ex silentio* zvažuje hypotézu o tom, že nastala událost (E) na základě: mlčení svědků, absence zpráv, tiskových relací nebo historických pramenů, které by potvrzovaly, že se událost (E) skutečně stala.¹²⁷ V tom se shoduje s Lotkem,

---

¹²⁰ E. Lotko, 2009, 132

¹²¹ K. Szymanek, 2004, 70

¹²² B. Švandová, 1999, 167

¹²³ B. Švandová, 1999, 168

¹²⁴ B. Švandová, 1999, 168

¹²⁵ K. Szymanek, 2003, s. 53

¹²⁶ *Argumentum a/e contrario* rozumíme vyvrácení tvrzení pomocí důkazu jeho popření. (K. Szymanek, 2003, s. 53)

¹²⁷ K. Szymanek, 2003, s. 53

který uvádí, že při *ex silentio*: „řečník vychází z toho, že mlčí-li historické prameny o nějakém jevu, je to důkazem toho, že jev v dané době neexistoval.“¹²⁸ Szymanek pak znázorňuje argument následujícím schématem:

Prameny (Z1, Z2,...Zn) se nepamatují, že by (Z) nastalo

Proto: (Z) nenastalo

Veškerá věrohodnost tohoto argumentu závisí na předpokladu, že pokud by (Z) skutečně nastalo, pak by to některý z pramenů (Z1, Z2,...Zn) musel někdy zmínit.¹²⁹

1.3.2.10. Fallacia consequentis

Švandová *fallacia consequentis* popisuje jako chybu vůči úsudkovému schématu *modus ponens* (během které dochází k popření antecedentu) a chybu vůči úsudkovému schématu *modus tollens* (během které dochází k potvrzení konsekventu).^{130 131 132} Szymanek uvádí dvojí pojetí *fallacia consequentis*. Můžeme jej chápat jako druh formálního omylu, zakládajícího takového důkazu, který má být deduktivní, na schématech, která nejsou logickými pravidly. Ve druhém způsobu pojetí pak Szymanek *fallacia consequentis* ztotožňuje s *formálním omylem*, lat. *non sequitur*.¹³³ Tím se liší od Švandové, která *non sequitur* považuje za podtyp manipulace s premisami (viz. dále). S řazením pojmu se v tomto případě přikláníme ke Švandové, která tento dílčí typ nevěcné argumentace popisuje přesněji, *non sequitur* pak řadíme samostatně (viz. dále).

Popření antecedentu (angl. "denying the antecedent") pak blíže popisuje i Weston. K tomuto jevu dochází v případě implikace, kdy z události (P) zdánlivě logicky plyne událost (Q), tedy $[(P) \rightarrow (Q)]$, přičemž o takovou implikaci skutečně nejde (ani po prověření všech premis). Chybně předpokládáme že pokud neplatí (P), nemůže proto platit ani (Q).¹³⁴ Takový předpoklad vytváří logickou chybu, protože přehlízíme alternativní možnosti

---

¹²⁸ E. Lotko, 2009, 134

¹²⁹ K. Szymanek, 2003, s. 53

¹³⁰ B. Švandová, 1999, 168

¹³¹ *Modus ponendo ponens* je logický zákon klasické výrokové logiky typu: $[(p) \wedge (p \rightarrow q)] \rightarrow q$. (K. Szymanek, 2003, s. 53)

¹³² *Modus tolendo tolens* je logický zákon klasické výrokové logiky typu: $[\neg(p) \wedge (p \rightarrow q)] \rightarrow \neg q$. (K. Szymanek, 2003, s. 54)

¹³³

¹³⁴ A. Weston, 2000, s. 76

vysvětlení situace. Shodně Szymanek.¹³⁵ Švandová popření antecedentu zmiňuje jen okrajově, přestože potvrzení konsekventu vysvětluje podrobněji (viz. dále).¹³⁶

Potvrzení konsekventu vysvětluje Švandová jako logickou chybu jako při stejné implikaci jako u *popření antecedentu*, tedy $[(P) \rightarrow (Q)]$, přičemž o takovou implikaci skutečně nejde. Dochází k chybnému předpokladu, že pokud platí (P), musí proto platit (Q). Obě tyto premisy mohou existovat jako pravdivé, avšak závěr může být přesto nepravdivý. Při potvrzení konsekventu rovněž dochází k přehlížení alternativních vysvětlení.¹³⁷ Shodně Szymanek.¹³⁸

Ve sledovaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího typu nevěcné argumentace, proto uvádíme následující příklad:¹³⁹

Příklad 1:

Každý dobrý člověk má rád zvířata.

Tedy: Každý, kdo má rád zvířata, je dobrý člověk.

1.3.2.11. Falešná stopa

K využití *falešné stopy* (angl. „red herring“) dochází v případě, kdy odkloníme protivníkovu pozornost od jádra sporu tím, že mu představíme sekundární či nerelevantní téma. Většinou se jedná o takové téma, na které má náš protivník silně vyhraněný názor.¹⁴⁰ Shodně Szymanek.¹⁴¹ Švandová doplňuje, že se také může jednat o nějakou utkvělou představu nebo o nějaké téma, které momentálně oponenta zaujalo.^{142 143}

Příklad 1

Moderátorka: Už teď si vláda musí půjčovat na důchody, kde na to budete brát peníze?

(KSČM): Jak jsem říkala – příjmem, zdaněním dividend, to už jsem tu vlastně říkala.

---

¹³⁵ K. Szymanek, 2003, s. 214-215

¹³⁶ B. Švandová, 1999, s. 172

¹³⁷ B. Švandová, 1999, s. 173

¹³⁸ K. Szymanek, 2003, s. 214-215

¹³⁹ Tamtéž, s. 215

¹⁴⁰ A. Weston, 2000, s. 78

¹⁴¹ K. Szymanek, 2003, s. 136

¹⁴² B. Švandová, 1999, s. 169

¹⁴³ Anglický název *red herring* pochází z loveckého žargonu – abychom se vyhnuli roztrhání chycené lišky psy, odpoutává se jejich pozornost pomocí předhozeného uzeneho sledě (Szymanek 2003, s. 136).

(Moderátorka): A bude to stačit? Máte to spočítané?

(KSČM): Vemte si, jenom mise v Afghánistánu nás za těch 16 let stála 20 miliard. Když se nebudeme zapojovat v různých misích na straně agresora...

(Zástupkyně s. KSČM v reakci na otázku moderátorky 9. debata, Jihočeský kraj)

Příklad 2:

(Přísaha): To je na audit a ten audit musí provést odborníci.

(Moderátor): Ale pokud se snažíte dostat do parlamentu jako nový subjekt, tak předpokládám, že máte nějaké konkrétní názory, jak tohleto řešit – i bez nějakého auditu?

(Přísaha): No jak bez auditu? Tady jsou strany, které jsou tu mnohem déle, a nemají řešení.

(Zástupce s. Přísaha v reakci na moderátora, 1. debata, Karlovarský kraj)

Příklad 3:

(ANO 2011): Těch zákonů, které se nepodařilo schválit, je celá řada.

(Moderátorka): Šest.

(ANO 2011): Ono jich je celkem asi tři sta.

(Moderátorka): Já teď ale mluvím o té korupci.

(ANO 2011): Ale když si to vezmete do té ekologie, že jsme chtěli být ekologičtí, těch ekologických zákonů je taky celá řada.

(Moderátorka): Vy jste se ale neprezentovali jako ekologické hnutí.

(Zástupce s. ANO 2011 v reakci na moderátorku, 9. debata, Jihočeský kraj)

1.3.2.11.1. Diversio

Švandová jako dílčí podtyp falešné stopy řadí *diversio*. Jeho využitím odvedeme pozornost od meritu věci tím, že začneme hovořit o jiném tématu, avšak budeme předstírat, že se sporu týká, a že se jedná o argument proti odpůrci.¹⁴⁴

Příklad 4:

(Při debatě o tom, zda by měla společnost Rosatom dostavět jadernou elektrárnu v ČR)

(KSČM): Tak pokud se nemýlím, tam byl požadavek na 13 000 MW reaktory a vlastně jediný z těch, kteří jsou nějakým způsobem přihlášení, má splněno pouze Rosatom.

(Moderátor): A co bezpečnostní požadavky?

(KSČM): Ale bezpečnostní požadavky! Uvědomme si, že jaderné elektrárny už nyní fungují s ruským palivem a s ruskými součástkami. Já si myslím, že kdyby nás Rusko chtělo potopit, udělá to už dávno.

(Zástupce s. KSČM v reakci na mod., 8. debata, Olomoucký kraj)

1.3.2.11.2. Mutatio controversiae

Mutatio controversiae (v překladu z lat. „změna předmětu sporu“) Švandová (v návaznosti na Schopenhauera) popisuje jako dílčí podtyp *falešné stopy*. Tato taktika spočívá v přerušení debaty nebo v přeskočení sporu. Sdílí tak podobnosti s argumentací *diversio*.¹⁴⁵ Szymanek (2003, s.) uvádí, že: „*Nejlehčí je změnit téma sporu tak, že se dotkneme – jakoby ve spojitosti s tématem diskuse – pro protivníka dráždivé otázky spojené s jeho osobou nebo osobami, které jsou mu blízké. Tato otázka napadá jeho sebekritičnost a vidění sebe sama jako někoho slušného a rozumného. Povede se tehdy, když protivník podlehne silnému impulsu odrazit námitku, a aniž si toho všimne, sám se vzdaluje od tématu.*“

Příklad 5:

Já jenom ještě, nejbližší panu Šlachtovi je ODS, protože je to velký kamarád Ivana Langera a kreslil by mu obrázky.

---

¹⁴⁴ B. Švandová, 1999, 168

¹⁴⁵ B. Švandová, 1999, 171

(Zástupce s. ČSSD v reakci na vyjádření zástupce s. Přísaha k tomu, že programově si není blízký ani s jednou z větších stran. 15. debata, Superdebata – 1:29:34)

1.3.2.12. Manipulace s premisami

Manipulací s premisami rozumíme změnu výchozích předpokladů (premis). Taková změna může být předstíraná i skutečná. Dochází k ní, pokud např. porušíme požadavek na pravdivost premis, na explicitní vyjádření, na jednoznačnost vyjadřování atp. ¹⁴⁶

Příklad 1:

A jedna fascinující věta, která tady je. Pan premiér vám neodpoví, jestli bude nebo nebude premiér. Slibuje, slibuje, slibuje voličům, že až do roztrhání těla pro ně bude pracovat, ale ve druhé větě řekne, že když bude v opozici, tak se na ně vykašle.

V. Rakušan (Piráti a Starostové), 15. debata, Superdebata – 1:35:

Příklad 2:

Podle vás je v téhle zemi úplně všechno špatně!

Zástupce s. ČSSD v reakci na zástupce s. Přísaha, 5. debata, Královehradecký kraj)

Příklad 3:

(ANO): Tam je problém, ano, my máme v programu konec ghett a boj s nepřizpůsobivými do roku (20)25. Do přiznávání dávek chceme připojit starosty. Dávky jen pro ty, kteří pracovat chtějí. Dávky jenom zodpovědným rodičům v obvyklé cenové hladině, které pošlou do školy děti-

(Mod): Pane premiére, když jste osm let u vlády, proč se tohleto už nestalo? Proč je to plán, proč to není hodnocení toho, co se stalo?

(ANO): To je dobrá otázka. My jsme měli program, 15 bodů boje proti chudobě, bohužel, zkrátka, to, co my jsme chtěli, aby jsme zavedli i samozřejmě trvalý a přechodný pobyt. A samozřejmě, já jsem o tom mluvil, že ministerstvo práce a sociálních věcí musí změnit tu rétoriku výplaty dávek, musí jít na ty starosty, oni musí na to dohlížet, musí to kontrolovat, oni jsou v tom nejbližším kontaktu, takže to jsou věci, které my chceme dělat.

(Zástupce s. ANO v reakci na dotaz moderátora 10. debata, Ústecký kraj)

---

¹⁴⁶ B. Švandová, 1999, 170

1.3.2.12.1. Non sequitur

Non sequitur (z lat. „neplyne“) spočívá ve vyvozování závěru, který obecně nevyplývá z uvedených premis. Tímto obecným názvem je možné souhrnně označovat špatné argumenty, které mají působit dojmem, že jsou logicky platné (přestože takové nejsou).^{147 148}

Příklad 4:

(Mod): *Vám to (očkování) váš praktický lékař doporučil?*

(SPD:): *Já mám velice dobrou imunitu, takže musím říct, že když jsem se osobně setkala s několika pozitivními, ani jednou jsem to nedostala, takže si myslím, že mám velice dobrou imunitu.*

(Zástupkyně s. SPD v reakci na moderátora, 6. debata, Plzeňský kraj)

1.3.2.12.2. Fallacia non causae ut causae

Švandová tento dílčí typ nevěcné argumentace vysvětluje jako situaci, kdy se za důvod uzná, co důvodem není. Sdílí podobnosti s *falešnou příčinou*.¹⁴⁹ Tento termín je ztotožňován s pojmem *nerelevantní důvod pro závěr*. Ten Švandová popisuje jako takový závěr, který z premis nevyplývá a považuje jej za dílčí typ argumentace *non sequitur*.¹⁵⁰ Podle Szymanka jde o mimologickou chybu spočívající v odkazu na nesprávnou příčinu (false cause, dávalo by větší smysl zařadit to tam – viz. dále)¹⁵¹

Příklad 5:

Já se nebudu vymlouvat. To že ten nový trestní řád není přijat nebo dnes není účinnou normou, tomu napomohlo to, že jsme tady měli rok a půl koronavirus.

A. Schillerová (ANO) 11. debata, Jihomoravský kraj, - 50:48

1.3.2.12.3. Ignoratio elenchi

Ignoratio elenchi (též *mutatio elenchi*) je v češtině označována jako: „*neznalost toho, co může být vyvráceno*“. K této chybě může docházet i zcela nevědomky.

---

¹⁴⁷ B. Švandová, 1999, 171

¹⁴⁸ A. Weston, 2000, 77

¹⁴⁹ B. Švandová, 1999, 168

¹⁵⁰ B. Švandová, 1999, 170

¹⁵¹ Szymanek, 2003, s. 142-143

Pokud je v průběhu argumentace opuštěna původní teze a je nahrazenou za jinou, je možné tuto chybu považovat právě za *ignoratio elenchi*. Švandová uvádí, že se tento manévr opírá o užití *úskočného slova*.¹⁵²

Příklad 6:

(Moderátorka): Podepisoval jste dokumenty offshorových firem v době, kdy jste byl už v politice?

(ANO): Já jsem podepisoval dokumenty, když realitní kancelář nás objednala do advokátní kanceláře na nákup tý nemovitosti. Ano, jsem podepisoval dokumenty.

(Zástupce s. ANO v reakci na moderátorku, 15. debata, Superdebata)

1.3.2.12.4. Petitio principii

Při *petito principii* (z lat. „vyžadování počátku, vyžadování důkazového důvodu“) dochází k tomu, že se závěr objevuje jako nedokázaný začátek dokazování (tzn. objevuje se jako premisa).¹⁵³ Švandová vysvětluje, že: „*co má být dokázáno, nemůže se dokázat tím, že to budeme předpokládat*“.¹⁵⁴ Tento dílčí typ nevěcné argumentace se v angl. označuje jako „*begging (the) question*“ (v překladu „vyžadování důkazového důvodu“). Ať už se problematické tvrzení vyskytuje jako premisa nebo závěr, vždy jej totiž musíme řádně zdůvodnit.¹⁵⁵ Weston argumentaci *begging (the) question* také angl. označuje jako „*circular argument*“ (tedy „*argumentace v kruhu*“).¹⁵⁶ Bartošek oproti tomu pojem *argumentace v kruhu* sice zmiňuje, ale blíže ji nevysvětluje, pouze uvádí příklad konkrétního využití.¹⁵⁷

Příklad 7:

(KSČM): Zvyšování důchodů je naše dlouhodobá záležitost.

(Mod.): Zajímá mě, jestli to máto propočítané, že to zvyšování daní, které navrhuje, pokryje to zvyšování důchodů, o kterém mluvíme?

---

¹⁵² B. Švandová, 1999, 170

¹⁵³ B. Švandová, 1999, 139

¹⁵⁴ B. Švandová, 1999, 12

¹⁵⁵ B. Švandová, 1999, 140

¹⁵⁶ A. Weston, 2000, 75

¹⁵⁷ E. Bartošek, 1993, 35

(KSČM): *Já jsem přesvědčená, že pokryje. Když si vezmete, že před rokem 89 se důchody vyplácely ve výši 56 % a teď se vyplácí důchody v poměru 38 % ku hrubé mzdě, tak něco se stalo.*

(Mod.): *A co tím chcete říct?*

(KSČM): *Že na ty důchody musí být.*

(Zástupkyně s. KSČM v reakci na moderátorku, 9. debata, Jihočeský kraj)

Švandová pak navazuje na předchozí poznatky a popisuje další variantu tohoto dílčího typu nevěcné argumentace. *Skrytá petito principii* rovněž spočívá ve zopakování premisy v závěru. V tomto případě však v premise použijeme jiný (ale přesto synonymní) jazykový výraz jako v závěru.¹⁵⁸

Protón pseudos (v překladu z lat. „prvotní omyl“) potom Švandová po vzoru Aristotela řadí jako další dílčí typ *petito principii*. Jedná se o takovou argumentaci, která je založena na výchozím, často neurčitě a obecně formulovaném předpokladu, který je z vědeckých důvodů nepřijatelný (či problematický), avšak přesto přijímaný.¹⁵⁹

1.3.2.12.5. Karikovaná teze

Jako *strašáka* (angl. „*starw man*“) je možné označit taktiku, kdy karikujeme názory protivníka. Takové verze názorů je pak pro nás (i publikum) snazší odmítnout. Tento pojem můžeme synonymně označit termínem *karikovaná teze*.¹⁶⁰ Švandová uvádí, že tento dílčí typ nevěcné argumentace sdílí podobnosti se *zmanipulovanou tezí*.¹⁶¹ K této chybě dochází i v případě, kdy neupravujeme protivníkovu tvrzení, ale vložíme jej do jiného kontextu než původně.¹⁶²

Příklad 8:

---

¹⁵⁸ B. Švandová, 1999, 172

¹⁵⁹ B. Švandová, 1999, 174

¹⁶⁰ B. Švandová, 1999, 175

¹⁶¹ B. Švandová, 1999, 176

¹⁶² D. N. Walton, 1989, 22

Já rozumím rétorice socialistů, protože ti se řídí heslem: „Za vaše peníze, milí lidé, vám splníme všechny vaše sny.“

(Zástupce s. SPOLU v reakci na s. ČSSD, 9. debata, Jihočeský kraj)

1.3.2.13. Přehlednutí alternativních možností

Švandová upozorňuje na nutnost si uvědomovat, že téměř vždy existuje více možností než dvě, což dále vysvětluje na jednotlivých dílčích podtypech nevěcné argumentace:¹⁶³

Příklad 1:

Jediný způsob, jak řešit drahé byty a drahé nájmy, je mít dostatek bytů. (...) Jediný způsob, jak vyženete spekulanty, je, že bude dostatek bytů, tím snížíte ceny těch bytů, oni přestanou spekulovat, snížíte ceny nájmu. To je jediné řešení.

(Zástupce s. ANO, 13. debata, hlavní město Praha)

Příklad 2:

Pakliže se do roku 2035 zruší spalovací motory, tak táta od rodiny na venkově v Čechách nebude ani moct jak jet do práce.

(Zástupce s. SPD, 15. debata, Superdebata)

Příklad 3:

To zdražování je hrozné, a je to výsledek politiky Andreje Babiše.

(Zástupce s. SPOLU, 15. debata, Superdebata)

1.3.2.13.1. Falešná příčina

K této chybě (angl. také jako „*false cause*“) dochází v případě, kdy uznáme za příčinu něco, co příčinou ve skutečnosti vůbec není.¹⁶⁴ K této chybě může podle Westona dojít hned z několika důvodů. Jako první z nich uvádí, že spojitosti mezi některými událostmi si jednoduše domýšlíme a že ne vždy takové spojitosti existují. Druhým případem je situace, kdy mají dvě korelované události jednu a tu samou příčinu. Jako další případ uvádí Weston situaci, kdy se obě sledované události ovlivňují navzájem (tedy kdy (P) je příčinou (Q), ale (Q) je zároveň příčinou (P)). Posledním případem je situace, kdy není možné jednoznačně určit

---

¹⁶³ B. Švandová, 1999, s. 175

¹⁶⁴ B. Švandová, 1999, s. 168

příčinu, protože příčina je buď příliš komplexní nebo existuje vícero příčin, kterou mohou navíc být vzájemně propojeny.¹⁶⁵

Příklad 4:

Pokud ta elektromobilita se rozšíří, a pak večer přijedeme domů, a budeme nabíjet auta, zhasne nám republika. To je ten problém.

(Zástupce s. ČSSD, 8. debata, Olomoucký kraj)

1.3.2.13.2. Sugestivní dichotomie

Sugestivní dichotomie (také falešné dilema, angl. „false dilemma“) vzniká zdánlivým omezením uvažovaných možností pouze na dvě přijatelné. Tyto nabízené možnosti spolu sice kontrastují, avšak nejsou logicky opačné.¹⁶⁶ Mnohdy je při tomto typu nevěčné argumentaci využíváno i *předpojatého jazyka*.

Příklad 5:

Já si myslím, že je to velmi nešťastný, a řekl bych až nebezpečný zákon, bude mít dva důsledky. Ten první důsledek bude na silnici 3. třídy, pokud budou všichni dodržovat pravidla, že rychlost provozu bude určovat cyklista. Nebo naopak budou muset ti řidiči, právě na těch úzkých silnicích, ten zákon porušovat.

(Zástupce s. SPD, 4. debata, Pardubický kraj)

1.3.2.13.3. Přetížená otázka

Švandová uvádí, že *přetížená otázka* je společným názvem pro *presumptivní* nebo *komplexní otázku*. Jedná se o otázku, která je složená ze dvou jednoduchých otázek. Tyto otázky bývají spojeny spojkou „nebo“. Odpověď na takovou otázku je pro dotazovaného nepříjemná.¹⁶⁷ Weston tuto chybu označuje jako *loaded question* a vysvětluje, že odpovědi nemůžeme vyjádřit souhlas, ale ani nesouhlas, protože obě možnosti budou pouze ku prospěchu našeho protivníka.¹⁶⁸ Ve sledovaných debatách jsme nezaznamenali žádné užití tohoto dílčího podtypu nevěčné argumentace, proto uvádíme následující příklad:

---

¹⁶⁵ A. Weston, 2000, s. 36-39

¹⁶⁶ B. Švandová, 1999, s. 169

¹⁶⁷ B. Švandová, 1999, s. 170

¹⁶⁸ A. Weston, 2000, s. 75-76

Příklad 6:

Jsi stále tak sebestředný jako dřív?

(A. Weston, 2000, s. 75)

1.3.2.14. Unáhlené zobecnění

Švandová uvádí, že pro tento jev je možné použít i označení *nedostatečně podložené zobecnění*. Dochází k němu v případě, kdy chybně vyvozujeme argumentu z příkladů či z analogií nebo když závěr vyvozujeme předčasně.¹⁶⁹

Příklad 1:

Ten zaměstnanec, který je tady ze zahraničí, ten je obvykle na ubytovně, a nejradši chodí 12 hodin denně 7 dní v týdnu. A pokud chce ten zaměstnavatel ten zisk za každou cenu, to opravdu považují za obchod s bílým masem.

(Zástupkyně s. ČSSD, 4. debata, Pardubický kraj)

Příklad 2:

Tak my rozhodně nebudeme zdaňovat a napařovat tisícikorunové daně soukromým majitelům bytu, které mají nějaký volný byt, jak tady navrhuje ČSSD. Třeba můj kamarád, ten na hypotéku koupil své dospívající dceři garsonku, vybavil ji kuchyňskou linkou, má na to hypotéku, čeká až dostuduje, aby se tam s přítelem nastěhovala, a úplně se děsí návrhu Pirátů z pražského magistrátu, a ČSSD, kteří to chtějí zdanit.

(Zástupce s. SPD, 15. debata, Superdebata)

Příklad 3:

1.3.2.14.1. „Jedna paní, která“

Švandová takto označuje argumentaci, kdy místo reprezentativní řady příkladů použijeme pouze jediný příklad, který nám utkvěl v paměti (či na nás udělal pozitivní dojem).¹⁷⁰ Problematika tohoto typu nevěcného argumentu spočívá v tom, že se snažíme argumentovat pomocí uvádění příkladů. V této situaci je však použití pouze jeden příklad, což není dostačující. Tato argumentace také sdílí podobnosti s *falešnou autoritou* – i v tomto případě se odvoláváme na tvrzení někoho, kdo není dostatečně informovaný či objektivní.

Příklad 4:

---

¹⁶⁹ B. Švandová, 1999, s. 176

¹⁷⁰ B. Švandová, 1999, s. 170

Já jsem viděl na takové úzké silnici ten obrázek. Jel tam pán na kole, velmi rozvážně, pomalu, a to je dnes. Za ním jel kamion a za kamionem jela fronta, kolona osobních aut.

(Zástupce s. SPD, 4. debata, Pardubický kraj)

1.3.2.14.2. Povrchní analogie

Povrchní analogií (také nerelevantní analogií) označujeme situaci, kdy se snažíme naše tvrzení podložit takovou analogií, která však není pro dokazovanou věc relevantní.¹⁷¹

Příklad 5:

Váš slogan zní: „Ne povinnému očkování.“ Proč, když nikdo z těch relevantních politických sil v zemi, o povinné očkování nepřemýšlí, ani o něm neuvažuje?

Děkuji za ten skvělý dotaz. Je to jako u migrace a islamizace. Já jsem byl první, kdo na ta témata upozorňoval. Už v roce 2012 všichni říkali: „Nic takové nehrozí,“ a najednou 2015 tady byla migrační vlna.

(Zástupce s. SPD v reakci na moderátora, 15. debata, Superdebata)

1.3.2.14.4. Post hoc, ergo propter hoc

K chybě *post hoc, ergo propter hoc* (v překladu z lat. „*potom, tedy proto*“) dochází v případě, kdy příčinu předpokládáme příliš snadno a převážně na základě pouhé časové posloupnosti. Protože uznáváme něco, co důvodem není, sdílí tato chyba podobnosti s argumentací *fallacia non causae ut causae*.¹⁷² + Szymanek 2003, s. 221 – součást omylu z nesprávné příčiny, proto nejspíš zařadit jako false cause

Příklad 6:

Největší nárůst koronaviru je v okrese Karlovy Vary. Určitě na to bude mít nějaký vliv, že jsme měli festival a došlo k migraci obyvatel, protože když se podíváme na Prahu, tam ta čísla také rostou.

(Zástupkyně s. SPD, 1. debata, Karlovarský kraj)

---

¹⁷¹ B. Švandová, 1999, s. 173

¹⁷² B. Švandová, 1999, s. 173

1.3.2.15. Vemlouvavá definice

Jedná se o definování pojmu takovým způsobem, který má působit přímočaře. Ve skutečnosti však taková definice obsahuje skryté implikace a klade důraz na vlastnosti, které nejsou pro spor podstatné.¹⁷³ Weston doplňuje že při vemlouvavé definici (angl. „*persuasive definition*“) je možné využívat *předpojatého jazyka*.¹⁷⁴

Příklad 1:

Termín dezinformace předpokládá, že voliči prostě tomu nerozumí, a že je zapotřebí, aby byla nějaká vyšší autorita, která je poučí, a řekne jim předem: „Tohle je dezinformace, tomuhle nevěřte.“

(Zástupce s. SPD, 4. debata, Pardubický kraj)

Příklad 2:

Akorát se děje to, že ta takzvaná „liberální demokracie“ zpochybňuje tradiční hodnoty, současně zakazuje druhým zpochybňovat jejich zpochybňování a říká, že to je extrémismus. Liberální demokracie zpochybňuje tradiční hodnoty rodiny, vytváří tady dojem, jakože dva chlapi můžou porodit dítě, dokonce můžou bejt dva jezevčáci a jedna paní, takže se tady vytvoří nějaká komunita.

(Zástupce s. SPD, 10. debata, Ústecký kraj)

Příklad 3:

Otázka je, co je to dezinformace. Jestli je to to, co zrovna je teďkom moderní, respektive to, co jde proti současné vládě, co se jí nelíbí, označí to za dezinformaci.

(Zástupce s. KSČM, 8. debata, Olomoucký kraj)

2. Publicistika

Jak jsme již uváděli, předmětem našeho zkoumání jsou výstupy politiků vystupujících v předvolebních debatách České televize. Debata je publicistický žánr, který můžeme blíže zařadit do publicistiky v užším slova smyslu. Nejprve však musíme vymežit pojem publicistika, protože jeho chápání se v literatuře může odlišovat.

---

¹⁷³ B. Švandová, 1999, s. 177

¹⁷⁴ A. Weston, 2000, s. 77

Mistrík označení jako *publicistický styl*, *novinářský styl* a *zpravodajský styl* považuje za synonyma. Upozorňuje však na potřebu tyto pojmy od sebe oddělit a na nutnost chápat publicistiku jako nadřazený pojem k pojmu *žurnalistika*.¹⁷⁵

2. 1. Mluvené komunikáty

Jako mluvené komunikáty publicistické oblasti můžeme řadit rozhlasové či televizní zpravodajství a publicistiku, moderátorské a tematicky zaměřené publicistické formáty. Tato sdělení mají dominantně připravený, předem psaný charakter.¹⁷⁶ Míra připravenosti se však může výrazně lišit od plně připravených promluv, až po zcela nepřipravené, improvizované výstupy. U připravených komunikátů můžeme pozorovat záměrnou pragmatickou stylizaci (která se může projevovat např. přepínáním kódu komunikace ze spisovné mluvy do slangu atp.). U nepřipravených komunikátů je možné sledovat chyby, které v důsledku improvizace vznikají, jako jsou např. opakování, výplňková slova či zvuky, neodpovídající syntaktická struktura, pořádek vět, vyšinutí z větné vazby nebo zeugma. Pro dialogické pořady je charakteristické např. užívání parazitních částic, významově oslabených spojek a příslovcí, aj.¹⁷⁷

V mluvených komunikátech můžeme rovněž pozorovat užívání jednodušší větné vazby (než u komunikátů psaných), typické je rovněž užívání nespisovných lexikálních prostředků. Také dochází k užívání zvukových, morfologických prvků obecné češtiny a syntaktických prostředků hovorových. Mluvená sdělení bývají doplňována o paralingvální či extrelingvální prostředky. Jako paralingvální prostředky můžeme označit např. tempo řeči, výška hlasu, intonace atp. Mezi extralingvální prostředky řadíme např. mimiku či gestiku. Součástí mluvených komunikátů bývají rovněž obecné zvukové (např. hudba či ruchy) a obrazové prostředky.¹⁷⁸

2.1.1. Žánry mluvených komunikátů

Mezi mluvené komunikáty můžeme podle Jílka řadit žánry publicistiky v užším slova smyslu jako je **beseda**, **debata** či **diskuse**. Pokud budeme chápat funkční publicistický styl v širším slova smyslu, můžeme mezi mluvené komunikáty zařadit i **projev**,

---

¹⁷⁵ Mistrík 1997, s. 459

¹⁷⁶ Jílek 2009, s. 53

¹⁷⁷ Jílek 2009, s. 54

¹⁷⁸ Jílek 2009, s. 54

proslov a řeč. Jako mluvený žánr můžeme označit také **interview**, přestože interview existuje dominantně v psané variantě.¹⁷⁹ Čechová pak jako žánr mluvené publicistiky uvádí také polemiku.^{180 181}

2.1.1.1. Debata

Debatu můžeme popsat jako primárně mluvený žánr publicistiky v užším slova smyslu. Jedná se o elektronickými médii zprostředkovanou rozpravu, rokování nebo rozhovor. Témata debaty bývají politická, ekonomická, ekologická aj. Cílem debaty je v reálném čase předložit převážně protichůdné či odlišné názory účastníků.¹⁸²

Moderátor v debatě

Při debatě vystupuje moderátor, jeho úlohou je předkládání dílčích témat a jejich specifikace v průběhu debaty. Také uděluje nebo odnímá slovo a poskytuje dostatečný prostor k vyjádření mluvčího. Dohlíží, zda se účastník vyjadřuje věcně a zda promluva úzce souvisí s momentálně nastaveným tématem. Tok řeči nesmí být svévolně přerušován, moderátor tedy nepřipouští vzájemnou interakci účastníků debaty. Také dbá na zachování koherence jednotlivých sdělení v rámci hypertématu a dílčích témat, neumožňuje proto odchýlení se od tématu. Dále pak koriguje nekonkrétní, nepřesné promluvy.¹⁸³

U moderátora je předpokládána objektivita. Neměl by tedy reprezentovat osobní názor, může však shrnout obsah předchozího sdělení. Musí vyvarovat rozdílného přístupu k účastníkům debaty, nesmí projevit sympatie a antipatie. Musí být informačně vybavený a důkladně připravený.¹⁸⁴

V neoficiálním znění můžeme debatu popsat jako výměnu názorů na nějaký problém. Jílek však upozorňuje, že: „*debata bývá nesprávně ztotožňována s diskusí, čemuž ovšem brání odlišný*

---

¹⁷⁹ Jílek 2009, s. 54

¹⁸⁰ Čechová, 2008, s. 269.

¹⁸¹ Jílek však upozorňuje na nutnost odlišovat od sebe navzájem polemiku v rámci dialogického mluveného komunikátu a polemiku ve psané podobě. Rovněž se vymezuje proti nepřesnému označení ostrá diskuse, jak bývá mluvená i psaná polemiky někdy zjednodušeně nazývána.

¹⁸² Jílek 2005, 125

¹⁸³ Jílek 2005, 125

¹⁸⁴ Jílek 2005, s. 125

komunikační cíl obou žánrů“.¹⁸⁵ Cílem debaty není vzájemná interakce debatujících. Výsledkem debaty nemá být (oproti diskusi) názorový konsensus.¹⁸⁶

2.1.1.2. Diskuse

Diskuse původně náležela do odborné oblasti, ve které měla charakter vědecké disputace. Podle Jílka je diskuse v publicistické oblasti chápána jako vzájemná interakce, zpravidla polemického charakteru, mezi dvěma nebo více zúčastněnými. V publicistické oblasti diskusi zprostředkovávají elektronická média.¹⁸⁷

Běžná je připravenost účastníků, vyžaduje se od nich schopnost reagovat na námitky nebo vysvětlovat stanoviska. Účastníci nesmí odbíhat od tématu. Jejich vystoupení mají být co nejstručnější a korektní. Použitá argumentace by měla být promyšlená a výstižná.

Diskuse je (stejně jako debata) řízená moderátorem, který naplňuje obdobné funkce jako moderátor při debatě. Na jeho přípravu jsou kladeny vysoké nároky. Moderátor dohlíží, aby se účastníci neodchylovali od nastolených témat (sám témata nastoluje). Může udílet a odnímat slovo, vyčerpanou diskusi neprodlužuje. Může krátce komentovat jednotlivé příspěvky, neeliminuje interakci diskutujících. Tím se svou funkcí liší s moderátorem debaty.¹⁸⁸

Jílek upozorňuje na mylnou záměnu diskuse s debatou. Přestože se v obou žánrech objevují konfrontace názorů, cílem diskuse je navíc hledání určitého konsensu. Diskuse by pak měla vyústit v určité stanovisko.¹⁸⁹

Jílek pak uvádí i modifikaci žánru: **veřejnou řízenou diskusi**. Dle způsobu realizace diskuse lze její dílčí modifikace rozlišit na: pódiovou, panelovou, řetězovou, komentářovou a skupinovou. Pouze panelová a řetězová diskuse jsou však užívány v publicistické oblasti.¹⁹⁰ V **pódiové diskusi** spolu interagují odborníci (např. na konferencích, kongresech, sympoziích), kteří si před očima veřejnosti vyměňují názory.

---

¹⁸⁵ Jílek 2005, s. 126

¹⁸⁶ Jílek 2005, s. 125

¹⁸⁷ Jílek 2005, s. 126

¹⁸⁸ Jílek 2005, s. 126

¹⁸⁹ Jílek 2005, s. 126

¹⁹⁰ Jílek 2005, s. 126.

Panelová diskuse se podobá předchozí dílčí modifikaci, více do ní však může zasahovat publikum (diváci, posluchači). V **řetězové diskusi** po navození tématu následují příspěvky. Diskutující shrne to, co bylo řečeno dříve, a připojí vlastní myšlenku. V **komentářové diskusi** obdrží účastníci teze k prostudování. Ty následně diskutují. Ve **skupinové diskusi** jsou jednotlivci rozčleněni do skupin, ve kterých se diskutuje. Výsledek diskusí je na závěr sdělen v jednotlivých skupinách.¹⁹¹

---

¹⁹¹ Jílek 2005, s. 126.

3. Předvolební debaty České televize

3.1. Charakteristika debat

V této práci se věnujeme předvolebním televizním debatám České televize v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021. Televizní stanice ČT24 vysílala ve dnech od 13.9. do 1.10.2021, a to každý pracovní den cca od 20:15 hodin do 22:00 hodin celkem čtrnáct předvolebních debat. Do těchto debat byli pozváni lídři kandidujících subjektů uvedení na příslušné kandidátce v rámci příslušného kraje, které se umístily v rámci celostátního sociologického průzkumu na prvním až sedmém místě. Česká televize vycházela z dat průzkumů od společností Kantar CZ a Data Collect.¹⁹² Při posuzování ČT brala podle pravidel pro volební a předvolební vysílání v potaz tradice politických subjektů, velikost členské základny, významnost v zastoupené některé z komor Parlamentu České republiky nebo dlouhodobá relevantní podpora zjištěná ve veřejně dostupných průzkumech volebního modelu realizovanému výzkumnými agenturami, které jsou členy sdružení SIMAR.^{193 194}

Dále zkoumáme závěrečnou Superdebatu, která byla odvysílána dne 6. 10. 2021 souběžně na televizních stanicích ČT24 a ČT1 ve 20:11 do 22:00, které se zúčastnili kandidáti na předsedu vlády ze zkoumaných subjektů. Pozvání obdrželi kandidáti na základě výše uvedeného výzkumu společností Kantar CZ a Data Collect.

3.1.1. Zdůvodnění výběru debat z České televize

Abychom naplnili výzkumné cíle práce a mohli náležitě analyzovat nevěcnou argumentaci, zvolili jsme předvolební debaty z takového média, které dokáže poskytnout reprezentativní vzorek materiálu, tzn. poskytne debaty, které se od sebe nebudou navzájem odlišovat délkou nebo formou. Z tohoto důvodu jsme volili právě debaty ČT, protože všech 15 debat dodržuje stejný časový rámec. 15. Závěrečná. Superdebata byla vysílána pouze dva dny před zahájením voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, proto se domníváme, že se politické subjekty budou snažit prostřednictvím zástupců snažit působit na publikum co

---

¹⁹² Nejvyšší volební potenciál má koalice Spolu, ukázal odhad Kantar CZ a Data Collect. Česká televize: ČT24 [online]. 5. 9. 2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3365720-nejvyssi-volebni-potencial-ma-koalice-spolu-ukazal-odhad-kantar-cz-a-data-collect>

¹⁹³ Pozn. Sdružení agentur pro výzkum trhu a veřejného mínění SIMAR je nezisková organizace, která již od roku 1994 podporuje, propaguje a obohacuje výzkum trhu, výzkum veřejného mínění, sociologický výzkum a oblast datové analytiky.

¹⁹⁴ Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Parlamentu České republiky v roce 2021 [online]. 3. 9. 2021, 2-6 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boas/pages/vse-o-ct/zakony/volby-2021.pdf>

nejintenzivněji – a k tomu mohou využívat právě nevěcnou argumentaci. Zástupci subjektů se na Superdebatu mohli připravovat v řádu týdnů (od 5. 9. 2021 do 6. 10. 2021), proto od zúčastněných očekáváme připravenost mluvených komunikátů.

Dalším důvodem pro volbu vzorku je fakt, že ČT je veřejnoprávní médium, proto od něj (respektive od monitorovaných debat) očekáváme objektivní přístup. Od moderátorů těchto debat (kterými se v roce 2021 stali Světlana Witowská, Jakub Železný a Martin Řezníček) se očekává maximální nestrannost a připravenost. Také očekáváme, že skutečně naplní úlohu moderátorů, a průběhy debat budou náležitě řídit a spravedlivě udělovat či odebírat subjektům slovo. Tato očekávání se naplnila, když byly debaty podrobeny analýze, která posuzovala, zda v cyklu předvolebních debat lídrů krajských kandidátek předních kandidujících zástupců po subjektů (a na něj navazující Superdebatě kandidátů obdobného okruhu subjektů na premiéra) ve vysílání České televize nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona o vysílání. Tato analýza dokázala, že: „V předvolebních debatách ČT se neprojeví problémy z hlediska poskytování objektivních a vyvážených informací nezbytných pro svobodné vytváření názorů a při jejich vysílání bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti ve vztahu k politickým subjektům a jejich reprezentantům. Monitoring obsahu 14 předvolebních debat ČT s krajskými lídry a Superdebaty České televize nepřinesl poznatky o tom, že by jejich odvysíláním došlo k porušení zákona.“¹⁹⁵

Posledním důvodem je význam těchto debat pro občany ČR – pouze závěrečnou Superdebatu sledovalo 1 026 000 diváků starších 15 let, jde tedy o události, které jsou v centru společenského dění.

Praktická část

4. Metodika

V praktické části í analyzujeme celkem 27,3 hodin předvolebních debat (1640 minut). Zajímají nás odvysílané debaty od 13.9. 2021 do 6. 10. 2021. V tomto období televizní stanice odvysílala celkem 15 předvolebních debat. Čtrnáct debat je rozdělených podle krajů České republiky a v každé z těchto debat vždy vystupují zástupci politických subjektů za daný kraj. V patnácté debatě (kterou ČT označuje jako „Superdebatu“) pak vystupují hlavní lídři politických subjektů ucházející se o post předsedy vlády. Hlavním cílem práce je zjistit, zda se

---

¹⁹⁵ Zdroj: https://www.rtv.cz/cz/files/monitoring/2022_Analyza_predvolebnich_poradu_2021_CT.pdf

nevěcná argumentace vůbec vyskytuje ve výpovědích zástupců jednotlivých politických subjektů – a pokud ano, identifikujeme dílčí typy nevěcné argumentace.

Předmětem práce jsou výpovědi zástupců sedmi politických subjektů, které vstupují do voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky: koalice SPOLU, hnutí ANO 2011, občanské hnutí Přísaha, Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), Svoboda a přímá demokracie (SPD), koalice Piráti a Starostové.

Pro účast v debatách byly zvoleny politické subjekty s nejvyšším volebním potenciálem, který ve svém průzkumu určily firmy Kantar CZ a Data Collect. Tento průzkum se uskutečnil ve dnech 19. 8. – 3. 9. 2021.¹⁹⁶ Protože daný průzkum nevyhodnotil subjekt Trikolora jako subjekt s dostatečným volebním potenciálem, její zástupci se neúčastnili čtrnácti krajských debat, nicméně do závěrečné Superdebaty pozvání obdrželi, a to díky později provedenému průzkumu od výše uvedených firem, který vyhodnotil volební potenciál. Vzhledem k této nekonzistenci se nebudeme zabývat sděleními zástupkyně Zuzany Majerové Zahradníkové ze subjektu Trikolora během závěrečné Superdebaty.

Zabývat se budeme skutečně pouze sděleními zástupců sledovaných subjektů – výstupy moderátorů tedy blíže nesledujeme, přestože bychom u nich dílčí typy nevěcné argumentace zaznamenali. Stejný přístup zaujímáme i ke krátkým reportážím (rozsahem cca 2 minuty), které se v debatách objevují, a které představují problémy, se kterými se mohou potýkat občané České republiky. I přes vyřazení těchto prvků předpokládáme, že sledovaný posuzovaný materiál bude dostatečně obsáhlý a relevantní pro naplnění našich výzkumných cílů.

Vedle hlavního výzkumného cíle se v práci zaměřujeme také na to, zda ve sledovaných debatách dominují některé dílčí typy nevěcné argumentace, a zda můžeme v užívání takové argumentace sledovat nějaké trendy napříč politickými subjekty.

Níže se již věnujeme jednotlivým debatám a analýze argumentace. Dílčí typy nevěcné argumentace v debatách identifikujeme na základě odborné literatury. Dále je začleníme na

---

¹⁹⁶ Nejvyšší volební potenciál má koalice Spolu, ukázal odhad Kantar CZ a Data Collect [online]. 5. 9. 2021 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3365720-nejvyssi-volebni-potencial-ma-koalice-spolu-ukazal-odhad-kantar-cz-a-data-collect>

základě výše nastavené typologie. Výstupy obsahující nevěcnou argumentaci jsou pak chronologicky řazeny. Pro lepší pochopení problematiky jsou některá sdělení zástupců politických subjektů doplněna o širší kontext, o otázky moderátorů atp. Ke každé debatě je také přiřazena odpovídající tabulka, která zachycuje četnost výskytu dílčích typů nevěcné argumentace, a také jména zástupců politických subjektů, kteří tuto argumentaci použili. Při sběru dat už nebudeme členit dílčí typy nevěcné argumentace na další podtypy. Tento krok povede nejen ke zjednodušení praktické části práce, ale i ke zpřehlednění přiložených tabulek pro lepší orientaci.

Součástí práce je také sumarizační tabulka, která zobrazuje celkový výskyt dílčích typů nevěcné argumentace napříč sedmi politickými subjekty ve všech sledovaných debatách. Komparací určíme, zda některé dílčí typy nevěcné argumentace u těchto subjektů dominují.

5. Analýza debat:

1. Debata – Karlovarský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 13. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Jana Mračková Vildumetzová (ANO 2011), Jan Bureš (SPOLU), Petr Třešňák (Piráti a Starostové), Miroslav Haindl (Přísaha), Pavel Hojda (KSČM), Tomáš Svoboda (ČSSD), Karla Maříková (SPD). Moderátorem této debaty byl Martin Řezníček. Prvním tematickým okruhem debaty bylo onemocnění Covid-19, druhým tematickým okruhem bylo fungování státu, státní správa, efektivní veřejná správa, třetím tematickým okruhem se stal cestovní ruch a přeshraniční spolupráce.

Průběh debaty

K pandemii onemocnění Covid-19 se nejprve vyjadřovala zástupkyně subjektu SPD, kdy došlo k použití *falešné příčiny*, kterou můžeme začlenit pod *přehlédnutí alternativních možností*. Tyto chyby udělala zástupkyně dvě, poměrně krátce po sobě (nejprve v čase 0:8:30). Když standardizujeme její argument a rozebereme si tvrzení na jednotlivé premisy, zjistíme, že se ve svém tvrzení mýlí:

Největší nárůst koronaviru je v okrese Karlovy Vary. Určitě na to bude mít nějaký vliv, že jsme měli festival a došlo k migraci obyvatel, protože když se podíváme na Prahu, tam ta čísla také rostou.

P1: Největší nárůst koronaviru je v okrese Karlovy vary

P2: V Karlových varech byl filmový festival

P3: Při festivalu došlo k migraci obyvatel

P5: V Praze teď také rostou čísla nakažených

Z: Migrace obyvatel po karlovarském festivalu způsobila v Karlovarském kraji nejvyšší nárůst počtu nakažených v republice, ale zároveň migrace způsobila nárůst počtu nakažených i v Praze.

Nárůst nakažených (ať už v Karlovarském kraji či v Praze) nemůže být způsoben **převážně** filmovým festivalem – naopak vliv festivalu na počet nakažených je v tomto případě zanedbatelný, což ihned vyvrací zástupkyni i samotný moderátor. K použití další *falešné příčiny* došlo krátce na to (v čase 0:09:07):

Na celkový nárůst pozitivních má vliv, že se začaly testovat děti a že se lidé vrací z dovolených.

Samotný moderátor ji musí krátce na to opravit, protože v dané době přibylo pouze okolo sta studentů, kteří byli pozitivně testováni (ze stovek tisíců celkem testovaných). Testování studentů tedy nemohlo tak výrazně ovlivnit přírůstek nakažených.

Během debatování se zástupkyně subjektu ANO 2011 také vyjadřovala k průběhu pandemie. V této souvislosti použila dva argumenty *ad populum* krátce po sobě (v časech 0:14:11 a 0:15:08). Z těchto tvrzení je patrný apel na názor většiny, zástupkyně subjektu ANO 2011 se těmito větami obrací k davu:

Myslím si, že nikdo si už nepřejeme, aby se zavíraly školy a obchody.

Určitě jsme nikdo neměli radost, že školy byly zavřené.

K pandemii se opět vyjadřovala zástupkyně subjektu SPD (v čase 0:29:02):

Žádné jiné onemocnění se takhle tolik netestovalo a určitě jsme nečetli, kolik je zrovna pozitivních a nemocných. Divím se, že veřejnost v tuto chvíli nezajímá, kolik lidí je nemocných na rakovinu nebo kolik lidí na rakovinu umřelo.

V tomto případě došlo k zavedení na *falešnou stopu*, kdy se zástupkyně SPD snaží odvést pozornost od meritů věci (pandemie) směrem k jinému tématu (rakovině). Vzhledem k odlišnostem mezi výše zmíněnými nemocemi není vhodné přímo srovnávat koronavirus s rakovinou. Také můžeme ve výpovědi sledovat snahu odvolat se na názor veřejnosti. Zástupkyně pak (v čase 0:30:06) použila *ad misericordiam*, kdy se snaží apelovat na základní lidské emoce a snaží se vzbudit lítost nad studenty, kteří se musejí účastnit antigenního (neinvazivního) testování:

Děti z toho (antigenního testování) mají akorát stres. Je to pro ně traumatizující a to, co se děje, je segregace dětí.

V tématu pandemie nadále pokračovala zástupkyně s. ANO 2011, když opět použila 2 argumenty *ad populum* krátce po sobě (v časech 0:39:23 a 0:41:13):

Určitě všichni víme, že když přišla první vlna, vůbec jsme se dozvěděli, že je tady pandemie, potýkali jsme se s tím všichni.

No a pojďme si všichni říct, jak je erecept skvělý!

Nevěcnou argumentaci *ad hominem* pak použil zástupce subjektu Piráti a Starostové, když se snažil u konkurenčního zástupce s. KSČM snažil poukázat na to, že druhý zástupce není dostatečně informován a debatě nevěnuje příliš pozornosti (v čase 0:41:20):

Chtěl jsem jen reagovat na pana Hojdu, který objevil už objevené.

Argumentace *ad verecundiam* se pak dopustila zástupkyně s. ANO 2011, když argumentovala falešnou autoritou a snažila se podpořit vlastní tezi novinovým článkem, u kterého však nedokázala uvést zdroj, místo toho používala souhrnné označení „*média*“, což není dostačující. (v čase 1:01:54):

(ANO 2011): Dnes v médiích se objevila statistika ohledně digitalizace, která říká, že ČR je na 28. místě na světě. Takže to si myslím, že není úplně špatné umístění.

(Mod.): Co to bylo za žebříček, kde jsme 28. v oblasti digitalizace?

(ANO 2011): No to jsem zaregistrovala v médiích.

(Mod.): A co je zdroj té zprávy?

(ANO 2011): No to nevím, zdroj zprávy byl dnes v médiích a z hlediska digitalizace bezpečnosti, takto jsem to zaregistrovala.

K zavedení na *falešnou stopu* došlo při probírání fungování státní správy, dopustil se ho zástupce s. Přísaha. když se snažil odvést pozornost od právě položené otázky (v čase 1:10:19):

(Přísaha): To je na audit a ten audit musí provést odborníci.

(Mod.): Ale pokud se snažíte dostat do parlamentu jako nový subjekt, tak předpokládám, že máte nějaké konkrétní názory, jak tohleto řešit – i bez nějakého auditu?

(Přísaha): No jak bez auditu? Tady jsou strany, které jsou tu mnohem déle, a nemají řešení!

Debata č. 1 ze dne 13.9. 2021, Karlovarský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Jan Bureš	Jana Mračková Vildumetzo vá	Petr Třešňák	Miroslav Haindl	Pavel Hojda	Tomáš Svobod a	Karla Maříkov á
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	0	0
Ad hominem	0	0	1	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordia m	0	0	0	0	0	0	1
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	0	4	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	1	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	1	0	0	1
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	1	0	0
Přehlédnutí alternativníc h možností	0	0	0	0	0	0	2
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	0	5	1	1	1	0	4

Tabulka 1: 1. Debata, Karlovarský kraj

2. Debata – Liberecký kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 14. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Jana Pastuchová (ANO 2011), Petr Beitl (SPOLU), Jan Farský (Piráti a Starostové), Jaroslava Pauchová (Přísaha), Jan Karos (KSČM), Josef Jadrný (ČSSD), Radovan Vích (SPD). Moderátorem této debaty byl Jakub Železný. Debata měla pouze dva hlavní tematické okruhy: ekonomii a dopravu.

Průběh debaty

V průběhu debaty se zástupkyně s. ANO 2011 dopustila *nehorázně lži*, kterou můžeme zařadit pod argument *ad baculum*, a to v následujícím tvrzení (v čase 0:04:59):

Jak jsem řekla, politici neurčují fiskální politiku, my můžeme jako politici určovat daňovou politiku.

Daňová politika je součástí fiskální politiky, takže politici na určování fiskální politiky mají vliv, což zástupkyně popírá.¹⁹⁷

Zástupce s. SPD se dopustil *ignoratio elenchi*, kterou můžeme zařadit pod *manipulaci s premisami*. Zástupce zamlčuje informaci, že abychom dosáhli požadovaného čísla, dividendy by se musely zdanit 100 % podílem, což není v praxi možné (v čase 0:42:10), jednalo by se fakticky o znárodnění. Podle zdroje Právo, na dividendách loni odteklo 299 miliard.¹⁹⁸

Navrhujeme zavedení daně pro zahraniční firmy podnikající u nás, které uvádějí každoročně zisky v podobě dividend bez zdanění. My jsme přesvědčeni, že by to byl přínos pro náš stát ročně ve výši 300 mld. korun a víc.

Zástupce subjektu Piráti a Starostové použil *falešnou příčinu*, kterou můžeme zařadit pod *přehlédnutí alternativních možností* (v čase 0:47:22), když přehlíží ostatní existující příčiny nízkých mezd v ČR.¹⁹⁹

My tím, že tady je nízká robotizace, tady máme také nízké mzdy.

---

¹⁹⁷ Fiskální politika. Finance [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/statni-rozpočet/fiskalni-politika/>

¹⁹⁸ Na dividendách loni odteklo 299 miliard. Novinky [online]. 2020. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-na-dividendach-loni-odteklo-299-miliard-40313502>

¹⁹⁹ DENÍK. Češi berou neférově nízké platy, ukazuje srovnání s Evropou. VOJÍŘ, Aleš. Novinky [online]. 2020, 2017. Dostupné z: <https://ceskobudejovicky.denik.cz/z-regionu/cesi-berou-neferove-nizke-platy-ukazuje-srovnani-s-evropou-20170119.html>

Debata č. 2 ze dne 14.9. 2021, Liberecký kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Petr Beitl	Jana Pastuchov á	Jan Farský	Jaroslav a Pauchov á	Jan Karos	Josef Jadrn ý	Radova n Vích
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	1	0	0	0	0	0
Ad hominem	0	0	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	0	0	1
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	1	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	0	1	1	0	0	0	1

Tabulka 2: 2. Debata, Liberecký kraj

3. Debata – Kraj Vysočina

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 15. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Drahoslav Ryba (ANO 2011), Jan Kaňkovský (SPOLU), Blanka Lednická (Piráti a Starostové), Karolína Kubisková (Přísaha), Josef Zahradníček (KSČM), Jiří Běhounek (ČSSD), Radek Koteň (SPD). Moderátorkou této debaty byla Světlana Witovská. Prvním tematickým okruhem debaty bylo onemocnění Covid-19, druhým okruhem byla prioritní témata ve volebních programech zúčastněných subjektů, třetím tematickým okruhem se stalo zemědělství a životní prostředí.

Průběh debaty

Zástupce s. ANO 2011 použil *falešnou příčinu*, kterou řadíme pod *přehlédnutí alternativních možností* (v čase 0:52:04) při debatě o dostupnosti zubařské péče. Vláda, tedy i ministerstvo zdravotnictví má přitom více nástrojů, jak zajistit dostupnost zubařů v území. Mezi ně patří např. poskytování dotací.²⁰⁰ Na doplňující otázku moderátorky odpověděl *manipulací s premisami*, konkrétně *pettito principii*:

(ANO 2011): Jediné, co může udělat vláda, nejsem tedy lékař, možná že mě páni kolegové opraví, je tlačit na zdravotní pojišťovny, aby jakýmsi způsobem prioritizovaly tyhle ty místa, kde ten zubař je nedostupný, aby se to prostě tomu zubaři vyplatilo.

(Mod.): Když to nemůže ovlivnit moc vláda, jak vy říkáte, tak proč to máte všichni (myšleno kandidující subjekty) v programech?

(ANO 2011): No, protože to je potřeba.

---

²⁰⁰ ŠTĚPANYOVÁ, Gabriela. Ministerstvo zdravotnictví podpoří oblasti s omezenou dostupností zubní péče. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. 19. 2. 2018. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-podpori-oblasti-s-omezenou-dostupnosti-zubni-pece/>

Debata č. 3 ze dne 15.9. 2021, kraj Vysočina							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Prísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Jan Kaňkovs ký	Drahosla v Ryba	Blanka Lednická	Karolína Kubiskov á	Josef Zahradníče k	Jiří Běhoune k	Rade k Kote n
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	0	0
Ad hominem	0	0	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	1	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	1	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	0	2	0	0	0	0	0

Tabulka 3: 3. Debata, kraj Vysočina

4. Debata – Pardubický kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 16. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: David Kasal (ANO 2011), Pavel Svoboda (SPOLU), Mikuláš Ferjenčík (Piráti a Starostové), Zdeňka Výchová (Přísaha), Květa Matušovská (KSČM), Alena Šírová (ČSSD), Jaroslav Bašta (SPD). Moderátorem debaty byl Jakub Železný. Prvním tematickým okruhem debaty byla korupce, druhým okruhem byly pak nejčastější obavy občanů ČR, třetím tematickým okruhem se staly památky.

Průběh debaty

Zástupce s. SPD se dopustil *unáhleného zobecnění* chybou „*Jedna paní, která...*“ protože se snaží argumentovat pomocí příkladů, uvádí však pouze jeden příklad, který má nejživěji v paměti, a který velmi zjednodušil (v čase 0:06:11), navíc nebere v potaz možné další příčiny vzniku popisované dopravní situace (např. další okolnosti silničního provozu v daném místě a čase).

Já jsem viděl na takové úzké silnici ten obrázek. Jel tam pán na kole, velmi rozvážně, pomalu, a to je dnes. Za ním jel kamion a za kamionem jela fronta, kolona osobních aut.

Zástupce s. SPOLU použil argument *ad populum*, ve kterém se snaží odvolávat na názor veřejnosti (v čase 0:07:46):

Tak nesporně je potřeba posilovat bezpečnost na komunikacích obecně, na tom se všichni shodneme.

Zástupce s. ANO 2011 se dopustil argumentu *ad baculum* prostřednictvím *nehorázně lži* (v čase 0:15:33), i navzdory konfrontaci s moderátorem, když nepravdivě tvrdí, že jeho pol. subjekt zmiňovaný zákon nezablokovala – jako vládní strana měla jeho pol. subjekt udělat maximum pro to, aby zákon z jejich programu prošel.

(ANO 2011): Zablockování zákonů se děje nejenom na straně Pirátů, ale každé strany, a z tohoto pohledu to není nic, co by se nedělo, a pokud vím, i tenhle zákon máme ve svém programu

(Mod.): Ale zablockovali jste ho.

(ANO 2011): Byl to procesní stav, který byl a který nastal v té dané chvíli, ne že jsme ho zablockovali.

Zástupce s. ANO 2011 se dopustil *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek znalostí oponenta (v čase 0:48:30):

Já jsem viděl i vaše vyjádření, kde jste říkal DPH z příjmu, který neexistuje, takže nejdřív se pane kolego vzdělejte.

Zástupce s. SPOLU se dopustil argumentu *ad populum*, kdy se odvolává na názor většiny, zatímco existují skupiny, pro které může mít toto téma zásadní význam, a to i v případě nulových kvót či v případě kvót na maximální hranici 100 % ze celku (v čase 0:56:36):

Tak jednoznačně kvóty si myslím že už nejsou aktuální téma, věřím, že to všichni víme.

Zástupce s. SPD použil *vemlouvavou definici*, když se snažil pojem „dezinformace“ předložit ostatním zjednodušeně, vlastními slovy, aby tím podpořil vlastní agendu, zatímco přehlíží základní def. pojmu (v čase 0:50:58):²⁰¹

Termín dezinformace předpokládá, že voliči prostě tomu nerozumí, a že je zapotřebí, aby byla nějaká vyšší autorita, která je poučí, a řekne jim předem: „Tohle je dezinformace, tomuhle nevěřte.“

Zástupkyně s. ČSSD používá *povrchní analogii*, kterou můžeme řadit pod *unáhlené zobecnění*, když srovnává tzv. obchod s bílým masem a podmínky pro pracovníky ze zahraničí – jedná se o dvě zcela odlišné věci, je notoriitou, že tzv. obchod s bílým masem patří mezi jedny z nejzávažnějších trestných činů. (v čase 1:00:32):

Ten zaměstnanec, který je tady ze zahraničí, ten je obvykle na ubytovně a nejrádši chodí 12 hodin denně 7 dní v týdnu. A pokud chce ten zaměstnavatel ten zisk za každou cenu, to opravdu považují za obchod s bílým masem.

Zástupce s. SPOLU použil v debatě o stavebním zákoně argument *ad misericordiam*, když se snaží v ostatních vzbudit pocit lítosti, v kontextu debaty je navíc tento výrok jasně ironický (v čase 1:22:00)

Víte, pane redaktore, já z toho mám vlastně strašně smutnej pocit. Mně je strašně líto, že tady není elementární shoda na těch parametrech.

Debata č. 4 ze dne 16.9. 2021, Pardubucký kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Pavel Svoboda	David Kasal	Mikuláš Ferjenčík	Zdeňka Výchová	Květa Matušovsk á	Alena Šírová	Jarosl v Bašta
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	1	0	0	0	0	0
Ad hominem	0	1	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	1	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	2	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	1	1
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	3	2	0	0	0	1	2

Tabulka 4: 4. Debata, Pardubický kraj

5. Debata – Královéhradecký kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 17. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Klára Dostálová (ANO 2011), Ivan Adamec (SPOLU), Martin Jiránek (Piráti a Starostové), Tomáš Jarkovský (Přísaha), Zdeněk Ondráček (KSČM), Jan Birke (ČSSD), Vladimíra Lesenská (SPD). Moderátorem debaty byl Martin Řezníček. Startovní pasáž debaty reagovala na aktuální schválení závěrečné zprávy sněmovní komise k vyšetřování otravy Bečvy. Prvním tematickým okruhem debaty bylo onemocnění Covid-19, druhým okruhem bylo tématu rozdělení společnosti, vztahů mezi ústavními a dalšími institucemi a stav legislativy. Třetím tematickým okruhem se stala bezpečnost.

Průběh debaty

Zástupce s. Piráti a Starostové se dopustil *ad personam*, když slovně zaútočil na zástupkyni s. ANO 2011, která se v jejím výstupu vyjadřovala k vyšetřování havárie na Bečvě (v čase 0:20:45):

Krátká reakce na paní ministryni. Ona tady samozřejmě dost lakuje.

Zástupce s. ČSSD použil v debatě o onemocnění Covid-19 *ad misericordiam*, když se snažil zapůsobit na základní lidské pocity a vzbudit v divácích soucit (v čase 0:23:39):

Pro mě covid je velmi vážnou věcí, protože se mě do jisté míry velmi týkal, protože jsem skoro umřel při té příležitosti a musím říci, že to byl okamžik, kdy na něj chci zapomenout. Na druhou stranu přiznám se, že to má 2 roviny, kdy si dovolím říci, že jsem jako starosta zažil neuvěřitelné lidské příběhy, a zároveň jsem zažil momenty, na které jsme nebyli vůbec připraveni.

Zástupce s. SPOLU se v souvislosti s tématem Covidu-19 dopustil *unáhleného zobecnění*, když se prostřednictvím *povrchní analogie* snažil srovnávat očkování proti žluté zimnici a proti onemocnění Covid-19. Nebere přitom v potaz odlišnosti těchto dvou nemocí ani okolnosti, za kterých se lidé proti nim nechávají očkovat (v čase 0:30:55):

Paradoxně když třeba někdo jede do Amazonie, tak se nechá očkovat proti žluté zimnici, což je teda opravdu velmi silná injekce, velmi silné očkování, ta reakce je děsivá na to očkování, a to jim nevadilo, když chtěli jet do Peru. A když se mají očkovat proti covidu, tak nechtěj, věří těm konspiračním teoriím.

Zástupce s. Přísaha se snaží na publikum přenést pocit úzkosti poukazováním na nekompetentnost vlády, to celé pomocí argumentu *ad misericordiam*, tedy apelu na základní lidské emoce. (v čase 0:45:04):

Já úplně mám panickou hrůzu z toho, že vlastně vláda není připravená vůbec do budoucna to (pandemii) nějakým způsobem řešit.

Zástupce s. ČSSD se také vyjadřuje k pandemii a také použil *ad misericordiam*, když se snažil apelovat na základní lidské emoce a vzbudit v publiku pocit soudržnosti, ale zároveň i lítosti a nostalgie (v čase 0:48:47):

Když se hraje hokej, tak se vždycky spojovala společnost jako obecně celý národ, no a to je mi potom strašně líto, když je to lock down, tak ani tam nebyla příležitost aby jsme se spojili jako národ při nějakém sportovních zážitku.

Zástupce s. KSČM se na oponenta v diskusi obrací útokem *ad personam*, snaží se protivníka svým výstupem zesměšnit a urazit (v čase 1:01:15):

Pane kolego, to není jako když sedíme spolu v parlamentu. Když my vystoupíme, a řekneme, že nechceme další implementaci a zaplevelování celého systému, tak vy jste první, který zvedáte tlapky pro! Vždyť to přece nemůžete myslet vážně, to, co teď říkáte.

Zástupkyně s. ANO 2011 se dopustila *nehorázně lži*, kterou můžeme řadit pod *ad baculum*. V České republice nemají zákonodárnou iniciativu resorty (ministerstva), zákonodárnou iniciativu v ČR má vláda, jednotliví poslanci, skupiny poslanců v rámci své iniciativy, Senát a krajská zastupitelstva (v čase 1:01:50):

Zákonodárnou iniciativu mají samozřejmě resorty, který procházej celým tím procesem, mezi resort legislativní rada vlády a tak dál.

Zástupkyně s. ANO 2011 se dopustila chyby *non sequitur*, kterou řadíme pod *manipulaci s premisami*. Ústava ČR, zákon č. 1/1993 Sb. nebyl po celou dobu své účinnosti novelizován, pokud se jedná o minimální věk kandidáta pro zvolení do Senátu. Ústava stanovuje tento věk na 40 let. Proto není pravdou, že by v Senátu nebyli lidé od určitého věku se životními zkušenostmi (ve srovnání např. s Poslaneckou sněmovnou, kam může být zvolen každý občan ČR, který má právo volit a dosáhl věku 21 let)²⁰² (v čase 1:08:07):

---

²⁰² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky. ZÁKONY PRO LIDI [online]. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1/zneni-20130601#hlava2>

Musím říci, že postupem času, jak se vyvíjí ten senát, tak se mě to třeba moc nelíbí, protože ten senát vždycky byla rada starších a je otázka jestli by tam skutečně neměli být senátoři od určitého věku s určitými životními zkušenostmi, protože pro nás to byla velmi dobrá zpětná vazba.

V průběhu debaty použil zástupce s. ČSSD *karikovanou tezi*, kterou řadíme pod *manipulaci s premisami*, když se snažil překroutit tvrzení oponenta ze s. Přísaha, který vyjádřil nesouhlas s některými legislativními procesy v ČR (v čase 1:49:32):

Podle vás je v téhle zemi úplně všechno špatně!

Zástupce s. SPD použil *povrchní analogii*, kterou řadíme pod *unáhlené zobecnění*, když se snažil přirovnat rozdílné postoje občanů ČR k očkování ke schizofrenii a k blázinci. Rozdílné postoje ve společnosti nemají nic společného s tímto duševním onemocněním (v čase 1:50:15)

Není to otázka toho, že třeba by to (nespokojenost s očkováním) projevovali nějakým způsobem náklonnosti vůči mně, ale buďto definitivně se nechali očkovat a jsou toho velkými příznivci, anebo jsou jasně zásadně proti tomu, že mají obavu z toho, že dokonce si někde přečetli, že budou načipováni a podobně. To je prostě naprostá schizofrenie už, blázinec!

Debata č. 5 ze dne 17.9. 2021, Královehradecký kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Ivan Adamec	Klára Dostálov á	Martin Jiránek	Tomáš Jarkovsk ý	Zdeněk Ondráče k	Jan Birke	Vladimír a Lesenská
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	1	0	0	0	0	0
Ad hominem	0	0	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordia m	0	0	0	1	0	2	0
Ad personam	0	0	1	0	1	0	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	1	0	0	0	1	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	1	0	0	0	0	0	1
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1	2	1	1	1	3	1

Tabulka 5: 5. Debata, Královehradecký kraj

6. Debata – Plzeňský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 20. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Ivana Mádlová (ANO 2011), Martin Baxa (SPOLU), Josef Bernard (Piráti a Starostové), Nikol Fričová (Přísaha), Jiří Valenta (KSČM), Robin Šín (ČSSD), Marie Pošarová (SPD). Moderátorem debaty byl Jakub Železný. Prvním tematickým okruhem debaty bylo zdravotnictví, druhým okruhem se stala sociální tematika.

Průběh debaty:

Zástupce s. ČSSD se dopustil útoku *ad personam*. Přestože explicitně řekl, že nechce zástupkyni s. SPD urazit, označil její hnutí za extrémistické a snažil se ji (i celý konkurenční subjektů) tímto výrokem urazit, potažmo zesměšnit (v čase 0:14:48):

(ČSSD): Já jsem zastávce toho, že pokud ano získalo ten mandát v takovém rozsahu, jaký mělo, a mohlo sestavit vládu, mělo možnost zabránit vládě třeba s extrémistickými stranami, s přímým vstupem některých extrémistických stran, z mého pohledu.

(Mod.): To máte které na mysli?

(ČSSD): Já nechci kolegyni urazit, ale třeba SPD se velice nabízelo, pan Okamura chodil opakovaně za panem Babišem.

Zástupce s. SPOLU použil argument *ad hominem*, když se vyjadřoval k zástupkyni s. SPD a snažil se poukázat na nedostatek kompetence k vykonávání její funkce a na nedostatek objektivitu (v čase 0:21:41):

Paní z SPD tady ví něco o zákulisí tady z trestního stíhání Andreje Babiše, to je opravdu pozoruhodný pohled.

Zástupkyně s. ANO 2011 se dopustila *nehorázné lži*, kterou řadíme pod *ad baculum*, když osočuje oponenta z tvrzení, které ve skutečnosti v průběhu debaty nevyslovil, zároveň můžeme v jejím tvrzení pozorovat apel na emoce (když tvrdí, že je šokována). Oponenta se navíc ihned zastane i moderátor, který situaci uvádí na pravou míru (v čase 0:23:30):

(ANO 2011): Jsem velmi jako šokovaná, že pan Bernard nazývá tady pana premiéra v přímém přenosu podvodníkem.

(Mod.): Promiňte, to slovo (podvodník) jsem vyslovil já, abych tomu jaksi pana Bernarda dovedl.

Zástupkyně s. ANO 2011 použila argument *ad personam*, protože se snaží ve své výpovědi zesměšnit oponenta (0:24:12)

Pan Bernard přitakal, což mě velmi překvapilo, že si hraje na soudce, jako pan Baxa.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argument *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek kompetentnosti a objektivitu oponentky (v čase 0:25:51):

Paní Mádlová, já vím, že vy máte stranickou povinnost hájit svého šéfa za každou cenu.

Zástupce s. ČSSD se dopustil v jedné výpovědi 2 *nehorázných lží*, které řadíme pod *ad baculum*. V první části tvrdí, že subjekt ANO 2011 vznikla kvůli zásahu na Úřadu vlády – toto tvrzení je nepravdivé, protože k tomuto zásahu došlo až v roce 2013 (během působení Petra Nečase ze s. ODS jako předsedy vlády ČR), zatímco s. ANO 2011 byla založena již v roce 2011. Druhým nepravdivým tvrzením je, že Úřad vlády mělo prohledat protikorupční hnutí, avšak ve skutečnosti došlo k prohledání Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) (v čase 0:30:18):²⁰³

Jak řekl pan Bernard, ANO začínalo jako protikorupční hnutí. A asi bysme pane poslanče Baxo měli vědět, že jste ho (subjekt ANO 2011) vyrobili vy, když vám protikorupční hnutí prohledalo půlku Úřadu vlády.

Zástupkyně s. ANO 2011 použila argument *ad hominem*, když se snažila poukázat na nedostatek kompetence oponentů a jejich vzdělání v oboru zdravotnictví. Tvrzením také zlehčuje odpovědnosti politiků v oblasti jejich zákonodárné iniciativy a zodpovědnosti při péči o zdraví lidu (v čase 0:37:42):²⁰⁴

Mě tady fascinuje, jak opravdu tady pánové laici hodnotí, co má být a nemá být ze zdravotního hlediska provedeno.

Zástupkyně s. SPD použila argument *non sequitur*, který řadíme pod *manipulaci s premisami*, když se zcela vyhnula dotazu moderátora na to, zda je očkováná (v čase 0:39:47):

---

²⁰³ Zásah na Úřadu vlády po čtyřech letech: zatím žádný pravomocný rozsudek Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zasah-policie-na-uradu-vlady-vyroci-ctyri-roky-nagygate.A170613_142139_domaci_jkk. IDNES [online]. 13. 6. 2017. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zasah-policie-na-uradu-vlady-vyroci-ctyri-roky-nagygate.A170613_142139_domaci_jkk

²⁰⁴ Dokladem této zodpovědnosti je např. zákon č. 20/1966 Sb. Zákon o péči o zdraví lidu, kt. vymezuje odpovědnost státu (ministerstva zdravotnictví) na úseku péče o zdraví lidu.

(Mod.): Vám to (očkování) váš praktický lékař doporučil?

(SPD.): Já mám velice dobrou imunitu, takže musím říct, že když jsem se osobně setkala s několika pozitivními, ani jednou jsem to nedostala, takže si myslím, že mám velice dobrou imunitu.

Zástupce s. KSČM se snažil ironií zesměšnit a urazit oponenty, proto tuto chybu řadíme jako *ad personam* (v čase 0:42:03):

Já teda musím pogratulovat kolegům, protože oni odpovídají na něco úplně jiného, než jste se ptal.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argument *ad populum*, kdy se snažil získat přízeň davu (0:54:14):

Já to možná nechám na divácích, ať řeknou, kdo za to mohl víc, jestli opozice nebo koalice, ale je nutné tyto problémy z minula pojmenovat a napravit je.

Zástupce s. SPOLU se dopustil útoku *ad personam*, když urazil a zesměšnil zástupkyni s. ČSSD (která navíc ani v debatě nebyla přítomna) (v čase 1:24:26):

Vaše ministryně to nevyřešila. Nemluví vaše ministryně s poskytovateli sociálních služeb. Místo aby mluvila s odborníky, tak dělá tady hustá Jana výlety do firem, kde je kontroluje.

Zástupce s. KSČM se dopustil *unáhleného zobecnění*, když se snažil argumentovat pouze jedním příkladem, který mu utkvěl v paměti, tento jeden příklad však pro podporu jeho tvrzení není dostatečně silný, jedná se o chybu „*Jedna paní, která...*“ Dále pak tvrdí, že levná pracovní síla ničí naši ekonomiku, jedná se o *falešnou příčinu*, a tedy *přehlédnutí alternativních možností*, protože příčina (levná pracovní síla) přímo nezpůsobuje následek (zničení ekonomiky ČR) (v čase 1:37:53)

(Mod.): Co znamená „sociálně nekompatibilních“, jak to myslíte?

(KSČM): No to znamená to, že když dělají v nadnárodním řetězci, firmách, tak když jdou třeba na toaletu, tak tam mají ceduli „na prkýnko se nestoupá“. To je ta nekompatibilita. A to je právě ten dovoz levný pracovní síly do montoven, bez přidané hodnoty v práci, a to ničí celou naši ekonomiku.

Debata č. 6 ze dne 20.9. 2021, Plzeňský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Martin Baxa	Ivana Mádlová	Josef Bernard	Nikol Fričová	Jiří Valenta	Robin Šín	Marie Pošarová
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	2	0
Ad hominem	1	1	1	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	1	1	0	0	1	1	0
Ad populum	0	0	1	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	0	0	1
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	1	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	2	2	2	0	2	3	1

Tabulka 6: 6. Debata, Plzeňský kraj

7. Debata – Zlínský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 21. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Radek Vondráček (ANO 2011), Ondřej Benešík (SPOLU), František Elfmark (Piráti a Starostové), Marie Pěňčíková (KSČM), Alena Gajdůšková (ČSSD), Vladimír Zlínský (SPD). Moderátorem debaty byl Martin Řezníček. Prvním tematickým okruhem debaty byla kultura, druhým tematickým okruhem se stalo zdravotnictví. Zbyněk Schaffer (Přísaha) se do debaty ze zdravotních důvodů nedostavil, subjekt však nevyužila možnosti poslat do debaty dalšího zástupce.

Průběh debaty:

Zástupce s. Piráti a Starostové se dopustil *nehorázné lži*, kterou řadíme pod *ad baculum*. Zástupce tvrdí, že premiér (Andrej Babiš) bere či bral dotace a že dotace bere i Agrofert či spřátelené firmy. Tento výrok ale není zcela pravdivý, protože tvrdí, že fyzická osoba premiéra (Andreje Babiše) čerpá dotace sám na sebe (v čase 5:00). V tomto tvrzení zástupce chybně označí premiéra Andreje Babiše jako „*ministra*“, což ale záhy opraví. Také se jedná o útok na osobu Andreje Babiše a snahu poukázat na nedostatek jeho kompetence či důvěryhodnosti.²⁰⁵

To je velký problém, když se podíváme, kolik pan ministr bere nebo vzal dotací a jeho Agrofert a spřátelené firmy, tak se bavíme o 12 miliardách korun.

Zástupce s. SPOLU použil argument *ad populum*, když se během debaty o rozdělování dotací snažil odvolat na názor většiny, což ještě víc podpořil označením „*každý normální člověk*“, kdy se snaží vyvolat v divácích dojem, že pokud se zástupcem s. SPOLU někdo nesouhlasí, nemůže být ani považován za normálního či rozumného (v čase 0:22:05):

Já si myslím, že každý normální člověk tomuto rozumí, a toto je ten střet zájmů! oblastech.

Zástupce s. Piráti a Starostové se dopustil *nehorázné lži*, kterou můžeme zařadit jako *ad baculum*. Není možné tvrdit, že kultura byla během pandemie absolutně zastavena – přestože

---

²⁰⁵ Nehlednutím do živnostenského rejstříku lze dohledat, že Andrej Babiš jako fyzická osoba (OSVČ) není a nebyl podnikatelem, proto nemohl čerpat sám na sebe ani žádné dotace jako podnikatel. https://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND&OKRES=&CASTOBCE=&OBEC=&ULICE=&CDOM=&COR=&COZ=&ICO=&OBCHJM=&OBCHJMATD=0&ROLES=P&JMENO=Andrej&PRIJMENI=Babi%B9&NAROZENI=&ROLE=P&VYPIS=2&type=&PODLE=osoba&Action=List&IDOSOBY=bb93d41a80b46af97338 Nahlédnutím do seznamu příjemců dotací z fondu EU zjistíme, že není evidováno poskytnutí dotací na osobu Andreje Babiše. <https://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci>

pandemie chod kultury poznamenala, nejednalo se o **absolutní** zastavení, jak tvrdí zástupce, např. některá divadla byla stále v provozu (v čase (0:44:02)).²⁰⁶

Kultura v době Covidu byla absolutně zastavena.

Zástupce s. ANO 2011 použil argument *ad populum*, ve kterém se opírá o přízeň davu, tento argument umocňuje implikací, že pokud člověk v ČR neví, že vakcinace je odpovědí na pandemii, nemůže být právě proto ani rozumný (v čase 1:03:50):

Samořejmě, každý rozumný člověk v téhle republice ví, že vakcinace je odpovědí na pandemii, na Covid 19.

Zástupce s. ANO 2011 během debaty o pandemii Covidu-19 používá argumentaci *ad misericordiam*, ve které apeluje na základní lidské emoce, v tomto případě převážně na lítost a soucit (v čase 1:20:14):

Takže ta hra těch čísel, které každý stanovuje někde jinde, každý tam máme někoho, o koho jsme přišli, paní to přežila, měla štěstí, každý o někoho přišel. Prosím vás, tuhle debatu nezačínejme.

Zástupkyně s. ČSSD se dopustila *nehorázné lži*, kterou řadíme pod *ad baculum*. Kraj je vždy řízen zastupitelstvem jako vrcholným orgánem, a proto nemůže být řízen ČSSD, i za předpokladu, že by tento subjekt ve sledovaném období měla několik poslanců v krajském zastupitelstvu (v čase 1:22:04):

Ve Zlínském kraji, který gesčně má na starosti sociální demokracie, teď v tomto novém funkčním období, je připravován nový systém.

Zlínský kraj, stejně jako jiné kraje, je územním společenstvím občanů a veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Hlavním právním předpisem, kterým se řídí postavení a působnost kraje, je zákon č. 129/2000 Sb. o krajích. Zlínský kraj proto nemůže a ani není gesčně řízen sociální demokracií.

---

²⁰⁶ <https://www.novinky.cz/clanek/koronavirus-divadlo-na-vinohradech-v-karantene-hraje-online-40317477> a <https://filmtoro.cz/blog/koronavirus-i-divadla-se-presouvaji-online-kde-si-prehrat-predstaveni>

Debata č. 7 ze dne 21.9.2021, Zlínský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Ondřej Benešik	Radek Vondráček	František Elfmark	Zbyněk Schaffer	Marie Pěňčíková	Alena Gajdušková	Vladimír Zlínský
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	2	0	0	1	0
Ad hominem	0	0	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	1	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	1	1	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1	2	2	0	0	1	0

Tabulka 7: 7. Debata, Zlínský kraj

8. Debata – Olomoucký kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 22. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Ladislav Okleštěk (ANO 2011), Marian Jurečka (SPOLU), Tomáš Müller (Piráti a Starostové), Václav Vévoda (Přísaha), Ludvík Šulda (KSČM), Ladislav Hynek (ČSSD), Radim Fiala (SPD). Moderátorem debaty byl Jakub Železný. Prvním tematickým okruhem bylo onemocnění Covid-19, druhým tematickým okruhem byly nejčastější obavy občanů ČR, třetím tematickým okruhem se pak stalo školství.

Průběh debaty

Zástupce s. KSČM se snažil moderátora zavést na *falešnou stopu*, v tomto konkrétním případě můžeme mluvit o jejím dílčím podtypu *diversio*. Zástupce do debaty uvádí odlišné téma, zatímco ho podává tak, aby působil, že jím zvolené nové téma se debaty stále týká. Konkrétně, když se ho moderátor dotazoval, zda považuje za bezpečné, aby elektrárnu v ČR stavěla ruská firma Rosatom. Otázka bezpečnosti v debatě se netýkala toho, zda je Rusko schopné dodat kvalitní součástky pro dostavbu elektrárny, otázka se týkala toho, zda by nemohlo být rizikové spolupracovat s Ruskem. Zástupce s. KSČM nebral v úvahu, že národní bezpečnost je nadřazena všem ostatním parametrům včetně ceny (v čase 0:23:10): ²⁰⁷ ²⁰⁸

(KSČM): Tak pokud se nemýlím, tam byl požadavek na 13 000 MW reaktory a vlastně jediný z těch, kteří jsou nějakým způsobem přihlášení, má splněno pouze Rosatom.

(Mod.): A co bezpečnostní požadavky?

(KSČM): Ale bezpečnostní požadavky! Uvědomme si, že jaderné elektrárny už nyní fungují s ruským palivem a s ruskými součástkami. Já si myslím, že kdyby nás Rusko chtělo potopit, udělá to už dávno.

---

²⁰⁷ Národní bezpečnost je podle usnesení Senátu v případě nových jaderných bloků nadřazena všem ostatním parametrům včetně ceny. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/senat-vyzva-vlade-dukovany-ne-rusko-ne-cina-jaderna-energetika.A210331_092416_domaci_kop

²⁰⁸ V konečném výsledku i vláda přijala usnesení, ve kterém ruský Rosatom do tendru skutečně nezařadila, viz. usnesení č. 394 <https://odok.cz/portal/zvlady/hledat-usneseni?page=1>

Zástupce s. SPD se dopustil argumentace *falešnou příčinou*, kterou můžeme zařadit pod *přehlédnutí alternativních možností*. Na základě jedné premisy vyvozuje závěry, na které má vliv vícero příčin (proměnných) (v čase 0:25:26):

Green deal bude znamenat destrukci našeho hospodářství a průmyslu, bude znamenat energetickou krizi a bude znamenat potravinovou krizi.

Zástupce s. ČSSD *přehlédl alternativní možnosti*, když použil argumentaci *falešnou příčinou*. Z jeho premisy (rozšíření elektromobility) nemůžeme jasně vyvodit jím implikovaný závěr (zhasnutí republiky). Na takový závěr by mělo vliv vícero příčin (v čase 0:37:27), tvrzením se také v publiku snaží vyvolat obavy:

Pokud ta elektromobilita se rozšíří, a pak večer přijedeme domů, a budeme nabíjet auta, zhasne nám republika. To je ten problém.

Zástupce s. KSČM používá *vemlouvavou definici*, ve které vykládá pojem dezinformaci takovým způsobem, ale nejlépe podpořil vlastní agendu, zároveň se snaží výrokem implikovat, že vláda v tehdejší době účelově označuje za „dezinformace“ takové informace, které nejsou kompatibilní s vládní agendou. Zástupce přitom opomíjí základní definici pojmu dezinformace. (v čase 0:48:47):

Otázka je, co je to dezinformace. Jestli je to to, co zrovna je teďkom moderní, respektive to, co jde proti současné vládě, co se jí nelíbí, označí to za dezinformaci.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argumentaci *ad populum*, ve které se odvolává na názor veřejnosti, davu (v čase 1:16:52):

Jak všichni víme, tady vlastně děti trpí obezitou a je potřeba se nad tím trošičku zamyslet.

Zástupce s. SPOLU použil *manipulaci s premisami*, konkrétně *karikovanou tezi*, když se snažil zástupce ze s. ANO 2011 (Andreje Babiše), touto argumentací se mu snaží vkládat slova do úst, z výroku je sekundárně patrná snaha o zesměšnění osoby vládního zástupce, když napodobuje jeho charakteristickou mluvu (v čase 1:45:11):

Já si pamatuju, jak pan premiér dával panu Bělobrádkovi otázky typu: „K čemu nám je takový výzkum a k čemu je nám věda,“ jo, a bylo to s ním velmi těžké, dohádát s ním, aby se navyšovaly výdaje na vědu a výzkum. Ale jsem rád, že hnutí ANO už je posun k lepšímu.

Debata č. 8 ze dne 22.9.2021, Olomoucký kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Marian Jurečka	Ladislav Okleštěk	Tomáš Muller	Václav Vévoda	Ludvík Šulda	Ladislav v Hynek	Radi m Fiala
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	0	0
Ad hominem	0	0	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	0	0	1	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	1	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	1	0	0	0	0	0	0
Přehlednutí alternativních možností	0	0	0	0	0	1	1
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	1	0	0
Celkem	1	0	1	0	2	1	1

Tabulka 8: 8. Debata, Olomoucký kraj

9. Debata – Jihočeský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 23. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Richard Brabec (ANO 2011), Jan Bauer (SPOLU), Lukáš Kolářík (Piráti a Starostové), Ivana Kerlesová (Přísaha), Alena Nohavová (KSČM), Ondřej Veselý (ČSSD), Ivana Štefanová (SPD). Moderátorkou debaty byla Světlana Witowská. Prvním tematickým okruhem byla ekonomika, druhým tematickým okruhem byly důchody, třetím tematickým okruhem se pak stala korupce.

Průběh debaty:

Zástupce s. SPOLU použil během debaty *karikovanou tezi*, kterou řadíme pod *manipulaci s premisami*, sekundárně se také snažil poukázat na nedostatek kompetence další politické subjekty (ČSSD) (v čase 0:26:44):

Já rozumím rétorice socialistů, protože ti se řídí heslem: „Za vaše peníze, milí lidé, vám splníme všechny vaše sny.“

Zástupce s. SPOLU se obrací na zástupce s. ANO 2011 při debatě o vyhoštění ruských diplomatů po explozi muničního skladu ve Vrběticích. Zástupce s. SPOLU se snaží poukázat na nedostatek protivníkovy kompetence a implikuje, že rozhodnutí tehdejší vlády ve skutečnosti nebyl úspěch (majstrštyk), jedná se o klasický útok *ad hominem* (v čase 0:12:29):

Vám v té chvíli nic jiného, než vyhostit ty diplomaty, a v podstatě vyřešit ten dlouhodobý nesoulad mezi počty diplomatů na ruské ambasádě tady v Praze a na naší ambasádě Moskvy, vám nic jiného nezbyvalo, to nebyl žádný majstrštyk.

Zástupkyně s. Přísaha použila argumentaci *ad populum*, ve které se snaží odvolávat na názor většiny, nejprve na názor celé veřejnosti, poté na názor ostatních zástupců v debatě (v čase 0:38:37):

(Mod.): A vy nevíte, jak funguje daňový systém české republiky?

(Přísaha): Veřejnost přece nemá tyto informace podrobné. Takže znova říkám, my chceme první prověřit a pak konat. Veřejnost ty informace nemá podrobně, zeptejte se tady představitelů.

Zástupkyně s. Přísaha se krátce na to také dopustila argumentace *ad hominem*, konkrétně se jedná o její dílčí podtyp *tu quoque*. Zástupkyně nejenom neodpovídá na otázku moderátorky, ale také se jí snaží obvinít z toho, že má moderátorka k tématu nedostatek

informací. Přitom to byla právě moderátorka, která se ptala zástupkyně na to, zda má k tématu dostatek informací (v čase 0:38:47):

(Mod.): Proč už jste to dávno neudělali a nepřišli v programu s nějakým návrhem, jak udělat daňový systém funkční a efektivní? Máte na to přece experty, kteří vám staví volební program, nebyli schopní udělat tu analýzu už teď?

(Přísaha): A vy sama máte, paní moderátorko, přehled o tom, kam jdou všechny státní finance? Já teda ne.

Zástupce s. ANO 2011 se dopustil útoku *ad hominem*, když se snaží poukázat na to, že zástupkyně s. Přísaha nemá k zrovna probíranému tématu (důchody) dostatek informací (v čase 1:11:38).

(Mod.): To jsme se trochu od důchodů odklonili.

(ANO 2011): No, protože si tam kolegyně není úplně jistá.

Zástupce s. SPOLU použil útok *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek znalostí, případně kompetence u zástupce s. ANO 2011 (v čase 1:12:20):

Vy jste tak zvyšovali ty důchody, a já vím, že prostě třeba té ekonomice tolik nerozumíte, nevíte, že je nějaká inflace, a že prostě ceny a výplaty před 10 lety nebo 15 lety byly úplně jiné.

Zástupkyně s. KSČM se snažila moderátorku zavést na *falešnou stopu*, v debatě nejprve hovořila o zvýšení důchodů díky zdanění dividend, ale po dotazu na konkrétní kroky začala hovořit o vláce v Afghánistánu, na místo toho, aby lépe vysvětlila intence jejího pol. subjektu (v čase 1:00:46):

(Mod.): Už teď si vláda musí půjčovat na důchody, kde na to budete brát peníze?

(KSČM): Jak jsem říkala – příjmem, zdaněním dividend, to už jsem tu vlastně říkala.

(Mod.): A bude to stačit? Máte to spočítané?

(KSČM): Vemte si, jenom mise v Afghánistánu nás za těch 16 let stála 20 miliard. Když se nebudeme zapojovat v různých misích na straně agresora...

Zástupkyně s. KSČM se krátce na to dopustila další chyby, konkrétně *petito principii*, kterou můžeme řadit pod *manipulaci s premisami*. Na počátku zástupkyně uvede tvrzení (chce zvyšovat důchody) a na konci zdůvodňuje opakováním tohoto tvrzení (na důchody musí být) (v čase 1:02:10):

(KSČM): Zvyšování důchodů je naše dlouhodobá záležitost.

(Mod.): Zajímá mě, jestli to máto propočítané, že to zvyšování daní, které navrhuje, pokryje to zvyšování důchodů, o kterém mluvíme?

(KSČM): Já jsem přesvědčená, že pokryje. Když si vezmete, že před rokem 89 se důchody vyplácely ve výši 56 % a teď se vyplácí důchody v poměru 38 % ku hrubé mzdě, tak něco se stalo.

(Mod.): A co tím chcete říct?

(KSČM): Že na ty důchody musí být.

Zástupce s. ANO 2011 se pokusil zavést moderátorku na *falešnou stopu*, v průběhu debaty se zástupce moderátorka dotazovala na to, proč jeho pol. subjekt neschválila některé z protikorupčních zákonů, které měla jeho s. v programu. Moderátorka přitom poukazuje na možnou názorovou nekonzistenci zástupce, protože s. ANO 2011 se prezentovala jako protikorupční hnutí (v čase 1:27:50):

(ANO 2011): Těch zákonů, které se nepodařilo schválit, je celá řada.

(Mod.): 6.

(ANO 2011): Ono jich je asi 300.²⁰⁹

(Mod.): Já teď ale mluvím o té korupci.

(ANO 2011): Ale když si to vezmete do té ekologie, že jsme chtěli být ekologičtí, těch ekologických zákonů je taky celá řada.

(Mod.): Vy jste se ale neprezentovali jako ekologické hnutí.

---

²⁰⁹ Pozn. Celkem neschválených zákonů.

Zástupkyně s. Přísaha se snažila moderátorku zavést na *falešnou stopu* pomocí položení otázky (namísto toho, aby zodpověděla dotaz) (v čase 1:40:13)

(Mod.): Jestli máte podezření na nějaký konkrétní trestný čin, můžete podat trestní oznámení, na to nepotřebujete podporu veřejnosti.

(Přísaha): Já bych se spíš zeptala, proč to neudělal nějaký politik.

(Mod).: Já se ptám na to vás, protože vy to máte jako hlavní téma vašeho volebního programu.

Debata č. 9 ze dne 23.9.2021, Jihočeský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Jan Bauer	Richard Brabec	Lukáš Kolářik	Ivana Kerlesová	Alena Nohavová	Ondřej Veselý	Ivana Štefanová
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	0	0
Ad hominem	2	1	0	1	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	0	0	0	1	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	1	0	1	1	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	1	0	0	0	1	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	3	2	1	3	2	0	0

Tabulka 9: 9. Tabulka, Jihočeský kraj

10. Debata – Ústecký kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 24. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Andrej Babiš (ANO 2011), Karel Krejza (SPOLU), Ivan Bartoš (Piráti a Starostové), Jaroslav Pelc (Přísaha), Jaroslav Komínek (KSČM), Zdeněk Matouš (ČSSD), Jaroslav Foldyna (SPD). Moderátorem debaty byl Martin Řezníček. Prvním tematickým okruhem bylo onemocnění Covid-19, druhým tematickým okruhem byla kvalita života, třetím tematickým okruhem se pak stalo rozdělení české společnosti.

Průběh debaty:

Zástupce s. ANO 2011 použil argument *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek kompetence ostatních zástupců pol. subjektů (v čase 0:48:47):

Žádná špatná situace není, my to sledujeme, všechno děláme. Nevím, co tady kolegové kritizují, oni to nemůžou vědět.

Zástupce s. Piráti a Starostové se dopustil *nehorázné lži*, kterou řadíme pod *ad baculum*. Zástupce s. Piráti a Starostové uvedl, že „Ústecký kraj zaostává za Rumunskem“, později tento výrok upřesnil tím, že toto srovnání myslel pouze po ekonomické stránce. Nicméně v původním příspěvku Rumunkso a Ústecký kraj spolu skutečně srovnával a skutečně uznal, že kraj za Rumunskem zaostává, tzn., Ústecký kraj je tedy podle něj (alespoň v jednom aspektu) horší než Rumunsko (v čase 1:04:04):²¹⁰

(ANO 2011): Pan Bartoš zase rozjel svoji kampaň a řekl, že ústecký kraj je horší než Rumunsko.

(Piráti a Starostové): Bartoš: Nemáte pravdu, pane premiére.

(ANO 2011): To jste řekl. Neskákejte mně do řeči, to jste řekl.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *ad hominem*, ve které se snažil poukázat na nedostatek znalostí zástupce s. Piráti a Starostové (v čase 1:04:32) k danému tématu:

Pan Bartoš teďka dával rozhovor Lidovým novinám, kde chce snižovat HDP, tak evidentně tomu nerozumí.

Zástupce s. ANO 2011 použil *nehoráznou lež*, kterou řadíme pod *ad baculum* (v čase 1:04:46) Původním plánem bylo pronajmout nemocnici v rámci pachtovní smlouvy,

---

²¹⁰ Přebýval po squatech, teď přirovnává Ústí k Rumunsku. Bartoš sklídl kritiku Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/bartos-rumuni-foldyna-spd-pirati-ustecky-kraj-volby.A210811_085753_domaci_elk IDNES [online]. 11. 8. 2021.

nicméně město Litoměřice, které nemocnici vlastnilo, nenalezlo pachtýře. Z tohoto důvodu začalo město jednat o prodeji nemocnice Ústeckému kraji, konkrétně pod Krajskou zdravotní (která je ze 100 % vlastněná tímto krajem). Snaha o prodání akcií nemocnice vyústila v referendum v Litoměřicích, ve kterém občané města rozhodli, že chtějí, aby vedení Litoměřic zastavilo jakoukoli formu převodu na vlastnictví či provozování nemocnice na jakýkoli jiný subjekt, který není ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce a zachovalo tak nemocnici ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce. Město pak akcie Litoměřické nemocnice skutečně prodalo takovému subjektu, který vyhovoval požadavkům vzniklým z referenda. Tímto subjektem se stal zmíněný Ústecký kraj, konkrétně Krajská zdravotní. Nelze také říct, že by s. ANO 2011 nějakým způsobem zachránila Litoměřickou nemocnici, protože k jejímu prodeji došlo v souladu s referendem občanů města.^{211 212 213}

Zachránili jsme nemocnici v Rumburku, zachránili jsme Litoměřickou nemocnici, kterou chtěl pan Krejza privatizovat.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argumentaci *falešnou příčinou*, kterou řadíme k *přehlédnutí alternativních možností*, použil, když ve svém výroku implikuje, že za tytéž finanční prostředky kraje, které se využívají na zlepšení podmínek pro školství v Ústeckém kraji (např. na rekvalifikaci obyvatel), se nemají vynakládat na těžbu lithia na Cínovci. Přitom subjektem, kt. by těžbu realizoval, není Ústecký kraj, ale firma Geomet, což je soukromý subjekt, který není ve vlastnictví kraje (v čase 1:05:50):²¹⁴

To vzdělání je zcela zásadní, a i proces třeba rekvalifikace těch lidí, ten musí být průběžný, v tom kraji. Oni prostě investicí do inovací v tom kraji, což se tam má dít, ne za ty prachy těžit lithium na cínovci.

Zástupce s. ANO 2011 použil *nehoráznou lež*, kterou řadíme pod *ad baculum*, když obvinil subjekt ODS z privatizace nemocnice (v čase 1:05:50). Nemocnici nezprivatizovala

---

²¹¹ Referendum o budoucnosti litoměřické nemocnice se bude zřejmě opakovat. LITOMĚŘICKÝ deník [online]. 12. 11. 2019. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/referendum-o-budoucnosti-nemocnice-si-litomerice-zrejme-zopakuji-20191112.html

²¹² Babiš je proti záměru privatizace nemocnice v Litoměřicích. ZDRAVOTNICKÝ DENÍK [online]. Dostupné z: <https://www.zdravotnickyydenik.cz/2019/05/babis-zameru-privatizace-nemocnice-litomerich/>

²¹³ O nás: O společnosti. Ústecký kraj [online]. Dostupné z: <https://www.kzcr.eu/cz/lt/o-spolecnosti/o-nas/informace-o-spolecnosti>

²¹⁴ Ústecký kraj požaduje podrobné posouzení vlivu těžby lithia na prostředí. O ENERGETICE [online]. Dostupné z: <https://oenergetice.cz/energetika-v-cr/ustecky-kraj-pozaduje-podrobne-posouzeni-vlivu-tezby-lithia-na-prostredi>

ODS jako 1 konkrétní politický subjekt, pro prodej nemocnice hlasovali roce 2003 krajští zastupitelé napříč celým politickým spektrem. Kupujícími pak byla společnost Nemocnice sv. Alžběty: ²¹⁵

Ted'ka se snažíme zachránit (nemocnici) v Lounech, co odeeska privatizovala tu nemocnici, je nefunkční.

Zástupce s. ANO 2011 použil *manipulaci s premisami*, konkrétně její dílčí podtyp *petito principii*, kdy v první části výpovědi mluví o plánech do budoucna u doplňující otázky moderátora zdůvodňuje své tvrzení plány do budoucna (v čase 1:08:04):

(ANO 2011): Tam je problém, ano, my máme v programu konec ghett a boj s nepřizpůsobivými do roku (20)25. Do přiznávání dávek chceme připojit starosty. Dávky jen pro ty, kteří pracovat chtějí. Dávky jenom zodpovědným rodičům v obvyklé cenové hladině, které pošlou do školy děti-

(Mod.): Pane premiére, když jste osm let u vlády, proč se tohleto už nestalo? Proč je to plán, proč to není hodnocení toho, co se stalo?

(ANO 2011): To je dobrá otázka. My jsme měli program, 15 bodů boje proti chudobě, bohužel, zkrátka, to, co my jsme chtěli, aby jsme zavedli i samozřejmě trvalý a přechodný pobyt. A samozřejmě, já jsem o tom mluvil, že ministerstvo práce a sociálních věcí musí změnit tu rétoriku výplaty dávek, musí jít na ty starosty, oni musí na to dohlížet, musí to kontrolovat, oni jsou v tom nejbližším kontaktu, takže to jsou věci, které my chceme dělat.

Zástupce s. SPD použil útok *ad personam*, když se snažil urazit a zesměšnit zástupkyni jedné z pol. subjektů, která navíc v této konkrétní debatě vůbec nebyla přítomna (v čase 1:15:12):

Paní kolegyně Maláčová ted'kom běhá teda velmi mrštně po fabrikách, fotí se, jak tam s panem Stropnickým něco dělá.

Zástupce s. ANO 2011 používá argument *ad verecundiam*, kdy se odvolává na nepravou autoritu. V debatě o bez doplatkových žádá, aby jim Ústavní soud navrhl, jak tuto situaci řešit, přestože bez doplatkové zóny nespadají pod kompetence Ústavního soudu (v čase 1:18:52):

---

²¹⁵ <https://www.ods.cz/clanek/23024-vyjadreni-k-prodeji-lounske-nemocnice>

Toto (bez doplatkové zóny) navrhli senátoři: Piráti, ČSSD a KDÚ. A Ústavní soud to zrušil, a nech nám teda řekne, jak to maj oni řešit teda.

Zástupce s. ANO 2011 pak použil *ignoratio elenchi*, kterou řadíme pod *manipulaci s premisami* (v čase 1:21:23). Je sice pravdou, že jeho subjekt nemá obsazené zmíněné ministerstvo, nicméně v předchozím volebním období, kdy byl zmíněný pol. subjekt ve vládní koalici, toto ministerstvo do správy ANO 2011 spadalo: ²¹⁶

(Mod).: Pane premiére, vy máte ve svém programu napsáno: „Nechceme vyplácet dávky bez přičinění, každý, kdo přijímá jakékoliv dávky a podporu od státu z daní občanů musí pro společnost něco vykonávat.“ Vy jste osm let u vlády, proč se něco nezměnilo, proč to máte jako plán?

(ANO 2011): My jsme menšinová vláda a resort ministerstva práce a sociálních věcí má sociální demokracie.

Zástupce s. SPOLU použil argument *ad misericordiam*, kdy se snaží v publiku vzbudit pocit soucitu, tvrzení je však myšleno ironicky a snaží se jím urazit zástupkyni s. ČSSD, která v debatě není přítomna (v čase 1:24:05):

Je mi to líto, paní Maláčová pro mě prostě není odborník ve vládě. A omlouvám se za to.

Zástupce s. ANO 2011 použil argument *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek informovanosti zástupce jiného pol. subjektu, konkrétně s. SPOLU (v čase 1:30:08):

A co děláme? Zdravotnictví, prosím vás. Evidentně, pan předseda, nemá žádné informace, tam jsou investice za 3 878 000 000.

Zástupce s. ANO 2011 krátce na to použil další argument *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek kompetence zástupce s. ČSSD (v čase 1:31:08):

Pan kolega z ČSSD, samozřejmě, účelově jenom mluvil ty body, které mu vyhovují.

Zástupce s. ANO 2011 použil *manipulaci s premisami*, konkrétně její dílčí podtyp *ignoratio elenchi*, když zmínil pozitivní ohlasy článku od Financial Times, nezmiňuje se však o tom, že zásadní součástí článku bylo také varování ČR před inflací (v čase 1:32:06):

---

²¹⁶ <https://www.mpsv.cz/byvali-ministri-mpsv>

Tato vláda pracovala tak, jak říká Financial Times: „Česko zažívá nejlepší období od samostatného vzniku v roce 1993.“

Zástupce s. Piráti a Starostové použil *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek kompetence zástupce s. ANO 2011 (v čase 1:32:45):

Kdyby pan premiér se s těmi lidmi v kampani bavil a nedával jim knížku, tady si to přečtete, tak byste viděl, že lidi nečtou Financial Times a to, jak se mají, zažívají po covidu na vlastní kůži.

Zástupce s. SPD použil *falešnou příčinu*, kterou řadíme pod *přehlédnutí alternativních možností*. Uvádí premisu, že pokud někdo hovoří o možnosti existence více než dvou pohlaví, je ihned obviněn z podněcování (nenávisti). Taková souvislost není pravdivá, kvůli prostému vyjádření o existenci více pohlaví nikdo nemůže být obviněn za podněcování k nenávisti. Takové obvinění bývá použito za předpokladu, že se dotyčný k této skupině osob vyjadřuje obzvláště nenávistným či nevhodným způsobem (v čase 1:48:01). Také se snaží v publiku vzbudit obavy z možné diktatury která podle něj souvisí se zmíněným obviňováním z podněcování:

Tahle Evropa je tak socializovaná, že vymýšlí takový zhovadělosti, jako je tisíc pohlaví, a zakazuje vám o tom mluvit. Hned vám napařej podněcování. Dostáváme se do diktatury podivnejch schémat.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argumentaci *ad hominem*, když poukazoval na nedostatek kompetentnosti a dobré vůle zástupců subjektů ANO 2011 a SPD (v čase 1:49:56):

Stojím mezi panem Babišem a panem Foldynou. No tak jedni používají strach a polarizaci jako výťah k moci a pan Babiš, když jsem viděl jeho kampaň, tak (ji) používá, aby se u tý moci udržel.

Zástupce s. SPD použil *vemlouvavou definici*, když se snažil pojem „*liberální demokracie*“ vyložit takovým způsobem, aby tím podpořil vlastní agendu, zároveň přehlíží ustálenou definici tohoto pojmu (v čase 1:51:05)

Akorát se děje to, že ta takzvaná „liberální demokracie“ zpochybňuje tradiční hodnoty, současně zakazuje druhým zpochybňovat jejich zpochybňování a říká, že to je extrémismus. Liberální demokracie zpochybňuje tradiční hodnoty rodiny, vytváří tady dojem, jakože dva chlapi můžou porodit dítě, dokonce můžou bejt dva jezevčící a jedna paní, takže se tady vytvoří nějaká komunita.

Zástupce s. SPD pak pokračuje argumentací *falešnou příčinou*, kterou řadíme pod *přehlédnutí alternativních* možností, když tvrdí, že přemýšlení či diskutování o liberální demokracii může vést k obvinění z podněcování k nesnášenlivosti:

A ve chvíli, kdy vy nad tím pane redaktore začnete veřejně přemýšlet a začnete to veřejně říkat, tak vás obviní z podněcování k nesnášenlivosti.

Protože byl A.B v tou obou premiér, ostatní se na jeho adresu často vyjadřovali, moderátor proto musel udělovat A.B slovo častěji, než ostatním, ale jenom proto, že ho zkrátka musel nechat zareagovat na vnější podněty – nedošlo k porušení vyváženosti

Debata č. 10 ze dne 24.9.2021, Ústecký kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Karel Krejza	Andrej Babiš	Ivan Bartoš	Jaroslav Pelc	Jaroslav Komínek	Zdeněk Matouš	Jaroslav Foldyna
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	2	1	0	0	0	0
Ad hominem	1	3	2	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	1	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	1
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	1	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	3	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	1	0	0	0	2
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	2	9	4	0	0	0	4

Tabulka 10: 10. Debata, Ústecký kraj

11. Debata – Jihomoravský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 27. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Alena Schillerová (ANO 2011), Petr Fiala (SPOLU), Radek Holomčík (Piráti a Starostové), Robert Šlachta (Přísaha), Ivo Pojezný (KSČM), Roman Onderka (ČSSD), Jan Hrnčíř (SPD). Moderátorkou debaty byla Světlana Witowská. Prvním tematickým okruhem byl státní rozpočet, druhým tematickým okruhem byla justice a spravedlnost, třetím tematickým okruhem se pak staly klimatické změny.

Průběh debaty:

Zástupce s. ČSSD se snažil apelovat na city a základní lidské motivy, když použil argumentaci *ad misericordiam* (v čase 0:03:12):

Sociální demokracie obhajuje zájmy těch nejslabších, nejchudších, těch co mají nejméně.

Zástupkyně s. ANO 2011 použila argumentaci *ad hominem*, když se snažila poukázat na nedostatek kompetence ostatních zástupců (v čase 0:21:13):

Já odpovím skutečně na otázku, zatím jsem odpovědi na otázky moc neslyšela od pánů.

Zástupce s. SPOLU použil argumentaci *ad misericordiam*, když se snažil apelovat na základní lidské motivy a city (v čase 0:25:34):

To nejdůležitější je vrátit lidem pocit spravedlnosti.

Zástupce s. ČSSD použil argumentaci *ad personam*, ve které se snažil zesměšnit a urazit zástupce s. Přísaha (v čase 0:59:26):

Já chápu, že pan Šlachta odešel od policie ČR v takové špatné atmosféře v jeho pozici, že má nevyřešené účty s panem Chovancem, můžete si zajet do Plzně a tam si to vyřešit.

Zástupce s. ČSSD použil argumentaci *ad hominem*, konkrétně jde o dílčí podtyp *ex concessis*, ve kterém se snaží upozornit na nesoulad mezi dřívějším a současným chováním zástupce s. Přísaha (v čase 0:59.26):

Já jsem překvapen, že bývalý policista nevěří policii.

Zástupce s. SPD použil argument *ad baculum*, konkrétně jeho dílčí podtyp *nehoráznou lež*, když prohlásil, že SPD je jediný poslanecký klub, který pro pandemický zákon nehlasoval.

Pro tento zákon nehlasovali ani někteří zástupci s. KSČM a všichni přítomní nezařazení (v čase 1:21:34): ²¹⁷

Já jenom doplním, že hnutí SPD je jediný poslanecký klub, který pro pandemický zákon nehlasoval.

Zástupkyně s. ANO 2011 použila argumentaci *falešnou příčinou*, kterou řadíme pod *přehlédnutí alternativních možností*, kromě pandemie existují i jiné důvody pro nepřijetí trestního řádu (v čase 0:50:48):

Já se nebudu vymlouvat. To že ten nový trestní řád není přijat nebo dnes není účinnou normou, tomu napomohlo to, že jsme tady měli rok a půl koronavirus.

Zástupkyně s. ANO 2011 používá apel na základní lidské emoce, snaží se v lidech vzbudit pocit strachu, užívá argument *ad misericordiam* (v čase 0:57:22):

Vždyť z toho jde hrůza, co napsal pan Michálek. Hrůza!

Zástupce s. ČSSD používá argument *ad personam*, když se snaží urazit a zesměšnit zástupce s. Přísaha (v čase 1:00:30):

Pane Šlachto, já chápu, že jste z toho nervózní, jak jste od té policie odcházel.

Zástupce s. Přísaha použil *unáhlené zobecnění*, konkrétně jde o *falešnou analogii*, když srovnává využití finančních prostředků konkrétního subjektu (ANO 2011) pro marketingové účely, zatímco kampaň na očkování proti onemocnění Covid-19 byla financována ze státních prostředků (v čase 1:08:08):

Ted' souhlasím s paní ministryní, a kdyby se dělala kampaň na očkování, jak hnutí ANO dělalo svou volební kampaň, tak si myslím, že dezinformace by nebyly žádné. Takže masivní kampaň, přesně tak.

Zástupkyně s. ANO 2011 použila argumentaci *falešnou příčinou*, kterou můžeme řadit do *přehlédnutí alternativních možností*, když tvrdí, že odhlasování pandemického zákona bylo jediným řešením situace (v čase 1:17:26):

(Mod.): Vy jste všichni věděli, že pandemický zákon je špatný, a přesto jste ho odhlasovali?

(ANO 2011): Ano, byla to jediná možnost, abychom odblokovali tu situaci.

---

²¹⁷ <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?g=75456&l=cz>

Zástupce s. Přísaha při debatě o pandemickém zákoně (kt. označuje jako „zmetek“) použil argumentaci *ad hominem*, když se snaží poukázat na nedostatek kompetence koaličních, ale i opozičních subjektů (v čase 1:20:17):

Já, když to tady poslouchám, že vlastně jenom z důvodu toho, že jste se nebyli schopni domluvit v době kovidu a pro občana, tak se vlastně jenom přijal zmetek, a teď se ukazuje, že to zmetek je.

Debata č. 11 ze dne 27.9.2021, Jihomoravský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Petr Fiala	Alena Schillerov á	Radek Holomčík	Robert Šlachta	Ivo Pojezný	Roman Onderk a	Jan Hrnčí ř
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	0	1
Ad hominem	0	1	0	1	0	1	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	1	1	0	0	0	1	0
Ad personam	0	0	0	0	0	2	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	2	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	1	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1	4	0	2	0	4	1

Tabulka 11: 11. Debata, Jihomoravský kraj

12. Debata – Moravskoslezský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 29. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Ivo Vondrák (ANO 2011), Zbyněk Stanjura (SPOLU), Lukáš Černohorský (Piráti a Starostové), Jiří Komárek (Přísaha), Leo Luzar (KSCM), Lubomír Zaorálek (ČSSD), Tomio Okamura (SPD). Moderátorem debaty byl Martin Řezníček. Prvním tematickým okruhem byla epidemie Covidu-19, druhým tematickým okruhem byla korupce, třetím tematickým okruhem se pak staly podmínky pro podnikání, průmyslu a dopady krize.

Průběh debaty

Zástupce s. SPD použil argumentaci *ad baculum*, konkrétně její dílčí podtyp *nehoráznou lež*, když se vyjadřoval o univerzální názorové shodě, přičemž zástupce s. ČSSD takovou shodu nikdy nevyjádřil (v čase 0:19:49):

Všichni jsme se shodli na tom, a to včetně zástupce ČSSD, že Česká pošta je dlouhodobě špatně řízena a že je třeba zlepšit management.

Zástupce s. Piráti a Starostové se dopustil *nehorázné lži*, kterou řadíme pod *ad baculum* (v čase 0:28:30). Zástupce opomněl, že soud (v tomto případě Nejvyšší správní soud ČR) přezkoumával a rozhodoval o platnosti jen těch opatření, vůči kterým byla podána správní žaloba. Tehdy bylo běžnou praxí, že ministerstvo zdravotnictví před rozhodnutím soudu o platnosti opatření vydalo nové opatření s novými pravidly, kterým se zrušilo opatření do té doby platné. Fakticky to znamenalo, že i když soud posuzované opatření zrušil pro nezákonnost, v době, kdy opatření bylo platné, ho povinné osoby po celou dobu platnosti musely dodržovat a jeho porušení bylo postihováno sankcí.²¹⁸ Dalším faktem je, že ne všechna vydaná opatření v této oblasti byla podrobena soudnímu přezkumu, nelze tedy říct, že by nařízení vždy platila do rozhodnutí soudu.

(Mod.): Vy víte, jaká pravidla pro nošení respirátorů platí?

(Piráti a Starostové): Vždycky platí do rozhodnutí soudu.

---

²¹⁸ Např. 22. února 2021 Ústavní soud (ÚS) zrušil část usnesení vlády, která kvůli šíření covidu-19 omezila maloobchod a služby. Podle verdiktu nebyla opatření dostatečně odůvodněna. ÚS vyhověl návrhu 63 senátorů, který uváděl, že vládní zákaz nepřiměřeně a iracionálně zasahuje do základního práva svobodně podnikat. V době rozhodnutí však již platil jiný obdobný zákaz. (<https://advokatnidenik.cz/2021/06/15/soudy-zrusily-za-posledni-rok-nekolik-protiepidemickych-opatreni/>)

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *non sequitur*, kterou řadíme pod *manipulaci s premisami*, když uvádí takový závěr, který z přechozích premis nevyplývá (v čase 0:59:40):

(Mod.): Vy jste citoval protikorupční skupinu Rady Evropy GRECO. Ta kritizuje Českou republiku za to, že je vůbec nejhorší v plnění protikorupčních opatření ze všech 42 hodnocených zemí.

(ANO 2011): Možná se něco neděje správně, ale já vám tvrdím, že prostě dle mého názoru můžete mít všech těch 42 bodů splněných, a stejně k té korupci bude docházet.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *falešnou analogií* kterou řadíme pod *unáhlené zobecnění*. (v čase 0:59:40): Není možné srovnávat korupce v ČR a v Číně, protože v těchto zemích panují až příliš odlišné protikorupční zákony na to, aby tato analogie byla relevantní. Zástupce se zároveň touto příměru snaží odvést pozornost od meritu věci (tzn. korupce v ČR). Také přehlíží alternativní možnosti řešení problému, když tvrdí, že i navzdory popravování ke korupci stejně dochází, takže podle něj není možné korupci zastavit:

(ANO 2011): Vemte si že v Číně za korupci popravují a stejně se tam ta korupce děje.

Zástupce s. SPOLU použil *argument ad baculum*, konkrétně jeho dílčí podtyp *nehoráznou lež* (v čase 1:18:30). Veřejnost vždy všechny níže uvedené informace k dispozici nemá. Existují případy, kdy není možné dohledat, jak členové městské rady hlasovali: ²¹⁹

Já si myslím, že je to ošetřeno dobře, a kdo se chce podrobně věnovat, jak byly schvalovány změny územního plánu, tak ví, kdo to navrhl, jak se k tomu postavil nadřízený orgán, jak se k tomu postavil orgán toho konkrétního města, a jak kdo z těch zastupitelů hlasoval. Tam všechny informace jsou k dispozici.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek znalostí ostatních zástupců v debatě (v čase 1:45:02):

V našem kraji, a to možná nikdo nevíte, dneska máme po Praze nejvyšší růst indexu podnikání, tady dynamicky narůstá počet podnikatelů, takže pánové, to je pro vás, protože vy o tom nic nevíte.

---

²¹⁹ Otevřený magistrát se při schvalování metra D zavřel, radní hlasovali tajně Zdroj: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/tajne-hlasovani-metro-d-primator-hrib-pirati.A190522_120229_praha-zpravy_rsr. IDNES [online]. 22. 5. 2019 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/tajne-hlasovani-metro-d-primator-hrib-pirati.A190522_120229_praha-zpravy_rsr

Debata č. 12 ze dne 29.9. 2021, Moravskoslezský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Zbyněk Stanjura	Ivo Vondrák	Lukáš Černohorský	Jiří Komárek	Leo Luzar	Lubomír Zaorálek	Tomio Okamura
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	1	0	1	0	0	0	1
Ad hominem	0	1	0	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	0	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	1	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	1	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1	3	1	0	0	0	1

Tabulka 12: 12. Debata, Moravskoslezský kraj

13. Debata – Hlavní město Praha

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 30. 9. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Patrik Nacher (ANO 2011), Markéta Pekarová Adamová (SPOLU), Olga Richterová (Piráti a Starostové), Jiří Hynek (Přísaha), Marta Semelová (KSČM), Jana Maláčová (ČSSD), Josef Nerušil (SPD). Moderátorem debaty byl Jakub Železný. Prvním tematickým okruhem bylo rozhodnutí ČNB o zvýšení základní úrokové sazby, druhým tematickým okruhem bylo bydlení, třetím tematickým okruhem se pak stala pandemie Covidu-19.

Průběh debaty:

Zástupkyně s. Piráti a Starostová během debaty o zvyšování úrokových sazeb použila argument *ad hominem*, když se snažila poukázat na nedostatek kompetence jednoho ze zástupců s. ANO 2011, který v konkrétní debatě nebyl přítomen (v čase 0:03:57):

Je to prostě reakce České národní banky na to rychlé zdražování, které je důsledkem z velké části i ekonomické nekompetentnosti současné vlády, je to prostě Babišovo zdražování, na které musela centrální banka reagovat.

Zástupkyně s. SPOLU použila argumentaci *ad hominem* když se vyjadřovala na adresu s. ANO 2011, čímž se snažila poukázat na nedostatek kompetence zástupců tohoto subjektu (v čase 0:04:12):

Také se samozřejmě prodraží obsluha státního dluhu, to znamená to, co jste nasekali za dluhy, tak nás bude stát čím dá víc.

Zástupce s. ANO 2011 použil argument *ad personam*, když se snažil urazit zástupkyni s. SPOLU, zároveň se pak snaží poukázat na nedostatek její informovanosti (v čase 0:09:21)

Tak já mám pocit, že kolegyně Pekarová usíná se slovem „Babiš“ a probouzí se se slovem „Agrofert“. Klidně pojďme do ekonomické debaty, bude to tak na hodinu monolog.

Zástupkyně s. ČSSD se snažila argumentací *ad misericordiam* působit na základní lidské motivy a vyvolat v publiku pocity strachu, ale i soucitu (v čase 0:35:27). S. ČSSD byla součástí koalice spolu se s. ANO 2011 a měla vládní odpovědnost. Za situaci, kterou zástupkyně popisuje, nese částečnou zodpovědnost i subjekt ČSSD:

Situace došla už tak daleko, že už se to nedá vydržet. Bydlení je tak strašně předražené, že důchodci trpí hrůzou, o kolik jim zase zvednou nájem, i když zvedáme důchody, co to jde.

Zástupkyně s. ČSSD pak použila *karikovanou tezi*, kterou považujeme za dílčí podtyp *manipulace s premisami*, když svá tvrzení vkládá do úst skupině lidí. Také se zároveň snaží odvolávat na názor většiny (v tomto případě seniorů) (v čase 0:44:01):

Každý důchodce vám řekne: „Já jsem celý život pracoval a teď na stáří nechci chodit žádat o dávky, já bych tu hanbu nepřežila – nebo nepřežil.“

Zástupce s. ANO 2011 použil k argumentaci *falešnou příčinu*, kterou členíme jako dílčí podtyp *přehlédnutí alternativních možností*, když nepřipouští, že je možné zmíněný problém vyřešit i jiným způsobem nebo že problém může mít jiné příčiny (v čase 0:45:16):

Jediný způsob, jak řešit drahé byty a drahé nájmy, je mít dostatek bytů. Jediný způsob, jak vyženete spekulanty, je, že bude dostatek bytů, tím snížíte ceny těch bytů, oni přestanou spekulovat, snížíte ceny nájmu. To je jediné řešení.

Zástupce s. ANO 2011 pak použil argumentaci *ad populum*, když se snažil odvolávat na názor většiny (v čase 0:48:10):

My se asi všichni shodneme na tom, že je potřeba stavět, pak ty recepty jsou na to různé.

Zástupce s. SPD se pokusil moderátora zavést na falešnou stopu během debaty o cizincích pracujících v ČR, během které začal zástupce hovořit o školství, genderových studiích a enviromentalismu (v čase 0:51:32):

(Mod.): Kdybych se vás zeptal, jestli by sem směli přicházet dělníci ze zemí, třeba vzdálenějších, myslím, že byste byl proti, protože SPD tradičně úplně nevíta –

(SPD): Hnutí SPD určitě není proti legálně přichozím lidem, kteří sem opravdu jdou za prací.

(Mod.): A co ti z těch nám kulturně vzdálenějších oblastí, řekněme?

(SPD): No tak je otázka, jestli ti sem přicházejí kvůli tomu, aby tu pracovali, já si to nemyslím, jo. Ale Pokud se podíváme, máme tady 700 000 cizinců v této zemi, proti tomu SPD neříká – nebo nevšiml jsem si – že by to někdo spojoval s SPD.

(Mod.): Já jsem to nechtěl spojovat, ale myslím, že ten problém je opravdu také v tom, že množství stavebních dělníků není takové, jaké by bylo potřeba., tak tam jsem to zacílil a zneužil jsem, že mluvím zrovna s vámi.

(SPD): No tak to je takovej složitější problém. Ptejme se, proč naše školství produkuje to, co produkuje, a neprodukuje řemeslníky třeba. Proč produkuje odborníky na nejruznější genderový studie, enviromentalismus, a tak dále.

Zástupkyně s. SPOLU v debatě opakovaně použila útok *ad personam* na zástupce s. Volný blok, který nebyl v debatě přítomen (subjekt Volný blok se debat vůbec neúčastnila). Zástupkyně se také snaží poukázat na nedostatek kompetence s. SPD, protože zástupce Lubomír Volný byl *dříve členem s. SPD (v čase 0:54:20)*:

(SPD): Já bych se ještě zastal těch velkých spekulantů, jo. Protože jsou démonizovaní jako nějaký monstra. Není to pravda. Já si naopak myslím, že velký majitel nemovitosti naopak ten trh kultivuje.

(SPOLU): Myslíte jako třeba pan Volný, poslanec, které přivedlo vaše hnutí do sněmovny, a který potom nechává ožebračené lidi bydlet za nehorázné nájem a –

(Mod.): Promiňte, paní Pekarová. Nezlobte se, ale není tu pan Volný a není už v SPD.

(SPOLU): To je pravda, ale nadělal tam paseky dost.

Zástupkyně s. SPOLU použila argumentaci *ad hominem*, ve které se snaží poukázat na nedostatek informovanosti zástupců s. SPD (v čase 0:55:04):

SPOLU: Nelegální migraci tady nepodporuje žádná ze stran. To je novinka, možná pro SPD, ale je to tak a všichni to takhle říkáme.

Zástupce s. SPD pak reaguje argumentem *ad hominem*, konkrétně jeho dílčím podtypem *ex concessis*, kdy se snaží poukázat na nekonzistenci v minulém jednání zástupkyně s jejím současným postojem:

SPD: Najednou, před volbama.

Zástupkyně s. SPOLU na útok reaguje útokem *ad personam*, kdy se snaží urazit zástupce s. SPD:

SPOLU: Ne před volbama, my to říkáme dlouhodobě a vy si z toho děláte strašáka, protože je to jediné téma, co umíte.

Zástupkyně s. SPOLU používá útok *ad personam*, když uvádí, že zástupkyně s. ČSSD vyznává řešení „husákovského typu“, aniž by pak dál blíže specifikovala, jaká řešení má tento výraz ve skutečnosti zahrnovat (v čase 0:55:27):

Co se týče těch řešení – my v koalici SPOLU rozhodně nevyznáváme řešení husákovského typu, jako tady paní Maláčová se Stropnickým, nebo paní Semelová.

Zástupce s. Přísaha se snažil zavést zástupkyni s. ČSSD na *falešnou stopu* v průběhu debaty o pandemii Covidu-19 a pravomocích politiků (v čase 1:06:42)

ČSSD: *I po tom roce a půl je velká část odborníků, kteří říkají: „jsou tu nové a nové mutace, nové situace,“ a ani ti vám v tuto chvíli neřeknou, co se bude dít v příštích týdnech, takže já odmítám to, že by politici neměli rozhodovat.*

Přísaha: No já bych se nechtěl dožít toho, že mě třeba bude operovat politik a nikoliv lékař, proto říkám, že by měli rozhodovat odborníci.

Zástupkyně s. ČSSD na *falešnou stopu* reagovala argumentem *ad personam*:

No to si děláte legraci! Vy si děláte legraci ze mě.

Zástupkyně s. ČSSD pak použila argumentaci *ad hominem*, když se snažila poukázat na nedostatek kompetentnosti zástupce s. Přísaha, potažmo celé subjekty: (v čase 1:07:03):

Vy byste se měli jmenovat „Pomsta“, prostě. Ne „Přísaha“, ale „Pomsta“, protože vy často vůbec netušíte, o čem mluvíte, a jenom jste zaslepeni nějakou minulostí.

Zástupkyně s. SPOLU při debatě o nelegální migraci použila argumentaci *ad hominem* ve spojitosti se zástupcem s. SPD, když se jeho jméno snaží spojit s osobnostmi Putina a Lukašenka (v čase 1:19:16). Na otázku zástupce s. SPD reaguje odvoláním se na názor veřejnosti:

SPOLU: Problém s migrací je, že v současné době na litevské a bělorusko-polské hranici, kde kámoš tady pana Okamruy, pan Putin a pan Lukašenko-

SPD: Kdo vám to řekl, tento nesmysl?

SPOLU: Tak to přece všichni víme, za koho tady kope!

V debatě o postoji ČR k migrační politice zástupkyně s. ČSSD se snaží opakovaně působit na city a základní lidské motivy argumenty *ad misericordiam* (v čase 1:25:59). Na tyto výroky reaguje zástupce s. SPD snahou zavést zástupkyni na *falešnou stopu*:

(ČSSD): Nezpochybňujte jeden jediný lidský život. I kdybychom měli zachránit jediný lidský život, mějte k tomu úctu. Mějte k lidem úctu.

(SPD): Proč se jich (uprchlíků) neujala nějaká jiná islámská země? Proč se jich neujal třeba Tádžikistán?

(ČSSD): Protože pomáhali nám, mějte k tomu úctu.

(SPD): Co třeba Turecko, Filipíny? Proč si to neřeší spojený státy, když je to jejich problém, kterej si způsobili?

Na to reaguje zástupkyně s. ČSSD útokem *ad personam*, když se snaží urazit zástupce s. SPD a pak poukazuje na nedostatek jeho kompetence:

ČSSD: Vy jste velmi velký cynik a hyena. My nebudeme kvůli vám – protože vy na tom chcete sbírat levné politické body – nebudeme kvůli vám zrazovat naše spojence.

Zástupkyně s. SPOLU použila argumentaci *ad populum*, ve které se snaží odvolávat na názor veřejnosti, zároveň tímto výrokem útočí na celý subjekt KSČM (v čase 1:52:46):

Tak nikoho asi nemůže překvapit, že když někdo vzývá Klementa Gottwalda, tak tady prostě chce vliv Ruska a je to taková politika, kterou dělala KSČ, a teď ji dělá KSČM.

Zástupkyně s. KSČM používá *vemlouvavou definici*, když se v reakci na zástupkyni s. Piráti a Starostové snaží jiným způsobem vyložit pojem „okupace“, na což ji upozorňuje i moderátor (v čase 1:52:06). Na začátku tvrzení se také snaží apelovat na základní lidské city:

(KSČM): Já jsem chtěla zareagovat tady na kolegyni, když mluví o nějakých budoucích válkách Ruska. My se bohužel podílíme společně s NATO na skutečných válkách, kde dochází k zabíjení a vraždění.

(Mod.): Promiňte, a Krym, třeba? To je v pořádku, okupace Krymu?

(KSČM): To není možné říci, že se jednalo o okupaci Krymu

(Mod.): Promiňte, ale i podle českého státu se jednalo o okupaci.

(KSČM): Tam bylo násilí, tam bylo lynčování, to nebyla okupace.

Při debatě na téma, zda by měla ČR nadále setrvat v NATO a v EU, použil zástupce s. ANO *sugestivní dichotomii*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *přehlédnutí alternativních možností*. Zástupce zde prezentuje 2 varianty takovým způsobem, který vzbuzuje dojem, že neexistují žádné alternativy (v čase 1:51:03), zároveň tímto uráží zástupce s. SPOLU a s. Piráti a Starostové:

Já si myslím, že jdeme od extrému do extrému, že to je buď vystoupit, nebo nechat status quo. Já si myslím, že to zaslouží revizi, buď jsme tady sebestarostliví, takoví masochisti, to jste jako vy (Piráti a Starostové, SPOLU), nebo pragmatici. Když se podívám na Nordstream 2, spolupráci Německa a Ruska mimo Polsko a Ukrajinu, tak to jsou pragmatici, my jsme tady masochisti a já nevím, proč to děláte.

Debata č. 13 ze dne 30.9. 2021, hlavní město Praha							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Markéta Pekarová Adamová	Patrik Nache r	Olga Richterová	Jiří Hynek	Marta Semelov á	Jana Maláčov á	Josef Neruši l
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	0	0	0	0	0	0
Ad hominem	3	0	1	0	0	1	1
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	2	0
Ad personam	3	1	0	0	0	1	0
Ad populum	1	1	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	1	0	1	1
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	0	0	0	0	1	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	2	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	1	0	0
Celkem	7	4	1	1	1	6	2

Tabulka 13: 13. Debata, Hlavní město Praha

14. Debata – Středočeský kraj

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 1.10. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Karel Havlíček (ANO 2011), Jan Skopeček (SPOLU), Vít Rakušan (Piráti a Starostové), Libor Žofka (Přísaha), Stanislav Grospič (KSČM), Jan Hamáček (ČSSD), Radek Rozvoral (SPD). Moderátorkou debaty byla Světlana Witowská. Prvním tematickým okruhem byla pandemie Covidu-19, druhým tematickým okruhem byl boj s dezinformacemi, třetím tematickým okruhem se pak stal stav demokracie a právního státu.

Průběh debaty:

Zástupce s. ANO 2011 v reakci na zástupce s. SPOLU použil argumentaci *ad hominem*, když se snažil poukázat na nedostatek jeho kompetence k vykonávání povolání (v čase 0:09:17):

No já nevím, jestli pan kolega objíždí regiony, možná je tak zaujat kampaní, že nevnímá, co se odehrává ohledně kampaně na očkování.

Zástupce s. ČSSD použil argumentaci *ad personam*, když se snažil urazit a zesměšnit zástupce s. Přísaha během debaty o očkování proti onemocnění Covid-19 (v čase 0:10:33):

No, kolega tady spadl padákem.

Zástupce s. SPOLU použil nevěcnou argumentaci *ad baculum*, konkrétně její dílčí podtyp *nehoráznou lež*. Moderátorka zástupce ihned opravila, že prezident ČR nikdy netvrdil, že nebude záležet na výsledku voleb (v čase 0:42:32):

Když slyšíme prezidenta republiky, že nebude záležet na výsledku voleb, jaká většina vznikne, ale že pověří Andreje Babiše, tak to jsou signály.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argumentaci *ad hominem*, konkrétně její dílčí podtyp *ex concessis*, když se snažil poukázat na nekonzistenci mezi chováním zástupce s. ČSSD v minulosti a jeho aktuálními postoji (v čase 0:45:27). Zároveň se jedná na osobní útok zástupce s. ANO 2011 (v tomto případě Andreje Babiše, který se této debatě ani nezúčastnil):

Tak se divím panu Hamáčkovvi, že vydržel tak dlouho ve vládě s člověkem (Andrejem Babišem), který jde cestou Orbána, to znamená cestou omezení práv univerzit, cestou omezení svobodných veřejnoprávních medií, utlačování menšin ve společnosti.

Zástupce s. SPOLU se dopustil *nehorázně lži*, kterou řadíme pod *ad baculum*, když zástupci s. KSČM přisuzoval výrok, který ve skutečnosti nikdy neřekl (v čase 0:59:02):

Já nechci, co říkal pan Grospič, tady jednu státní komunistickou televizi, která bude indoktrinovat občany České republiky, to si opravdu nepřeji.

Zástupce s. SPOLU použil v debatě o sociálních sítích argumentaci *fallacia non causae ut causae*, kterou můžeme zařadit jako dílčí podtyp *manipulace s premisami* (v čase 1:29:43) Zástupce tvrdí, že z premis (lidé začnou někoho urážet, lidé budou někomu působit škodu) plyne závěr (je to věcí orgánů v trestním řízení). Tento závěr z uvedených premis ale nevyplývá. Ochranu demokratického státního a společenského zřízení, práv a svobod jednotlivců a ochranu jejich života, zdraví a majetku je třeba dosahovat především mimo trestními prostředky. Na protiprávní jednání je třeba reagovat prostředky trestního práva až v krajních případech v souladu s pomocnou (subsidiární) úlohou trestního práva v právním řádu a ve společnosti: ²²⁰

Budu vždycky bránit to, aby lidi mohli (na sociálních sítích) napsat hloupost, ale ve chvíli, kdy to překročí nějakou zákonnou mez a ti lidi začnou někoho urážet nebo někomu působit škodu, tak je to věcí orgánů činných v trestním řízení a necht' taková lidé za to nesou odpovědnost.

Zástupce s. ČSSD použil argumentaci *ad baculum*, konkrétně její dílčí podtyp *nehoráznou lež* (v čase 1:33:10) v reakci na otázku moderátorky. Zástupce s. ČSSD tvrdí, že po dobu krizového řízení žádné problémy nebyly. Krizový štáb totiž vláda aktivovala dne 15.3. 2020.²²¹ Soud pak zrušil některé z opatření (kam zařadil i opatření z 23. března 2020 a 15. dubna 2020, jež omezují volný pohyb osob).²²² Není tedy možné tvrdit, že po celou dobu, kdy zde bylo krizové řízení a krizový zákon, žádné problémy nebyly: ²²³

(Mod.): Podle soudu bylo během pandemie ze strany ministerstva zdravotnictví vydáno minimálně 14 nezákonných opatření, podle předsedy ústavního soudu bylo uzavření hranic v první vlně pandemie absolutně neústavní, jaké jste si z toho vzali ponaučení?

(ČSSD): Poučení je postupovat standardně. Po celou dobu, kdy zde bylo krizové řízení a krizový zákon, žádné problémy nebyly. Problémy byl v tom, když před nebo po se tady začaly dělat paskvily, podle zákona na ochranu veřejného zdraví, kdy se nechtěl ustavit krizový štáb a čekalo

²²⁰ <https://www.bcak.cz/subsidiarita-trestni-represe-a-zasada-ultima-ratio-v-novem-trestnim-zakone/>

²²¹ https://www.lidovky.cz/domov/vlada-aktivovala-ustredni-krizovy-stab-povede-ho-prymula.A200315_232323_in_domov_ele

²²² https://www.lidovky.cz/domov/soud-zrusil-ctyri-opatreni-omezujici-volny-pohyb-a-maloobchod-byly-v-rozporu-se-zakonom.A200423_120353_in_domov_ele

²²³ Pro úplnost uvádíme střední krizový štáb dne 11.6.2020 ukončil činnost. https://www.denik.cz/z_domova/krizovy-stab-hamacek-20200611.html

se na to krizové zákonodárství a poté, když nás opozice donutila k tomu nesmyslu, který se jmenuje pandemický zákon.

Debata č. 14 ze dne 1.10. 2021, Středočeský kraj							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Jan Skopeček	Karel Havlíček	Vít Rakušan	Libor Žofka	Stanisla v Grospič	Jan Hamáček	Radek Rozvora l
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	2	0	0	0	0	1	0
Ad hominem	0	1	1	0	0	0	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad personam	0	0	0	0	0	1	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	0
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	0	0	0	0	0	0
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	1	0	0	0	0	0	0
Přehlédnutí alternativních možností	0	0	0	0	0	0	0
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	0
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	3	1	1	0	0	2	0

Tabulka 14: Debata č.14, Středočeský kraj

15. Debata – Superdebata

Tato debata byla odvysílána na televizní stanici ČT24 dne 6.10. 2021. Účastnili se jich tito zástupci politických subjektů: Andrej Babiš (ANO 2011), Petr Fiala (SPOLU), Vít Rakušan (Piráti a Starostové), Róbert Šlachta (Prísaha), Vojtěch Filip (KSČM), Jan Hamáček (ČSSD), Tomio Okamura (SPD), a Zuzana Majerová Zahradníková (TSS). Moderátorkou debaty byla Světlana Witowská. Prvním tematickým bylo bydlení, druhým tematickým okruhem byla pandemie Covidu-19, třetím tematickým okruhem se pak stal stav klimatu a bezpečnosti, posledním tématem debaty byla budoucnost. Zástupcům pol. subjektu byly pak položeny otázky vytvořené umělou inteligencí, závěrem debaty měl každý ze zástupců 30 sekund na to, aby se sám mohl prezentovat, popřípadě něco vzkázat divákům.

Průběh debaty

Zástupce s. SPD použil argumentaci *falešnou příčinou*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *přehlédnutí alternativních možností*. Na zdražování energií má vliv mnoho faktorů, proti není možné jednoznačně označit za jeho příčinu „zelený úděl EU,“ (v čase 0:07:13):

Podívejte se, jak se kvůli zelenému údělu EU zdražují energie.

Zástupce s. SPOLU použil argumentaci *falešnou příčinou*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *přehlédnutí alternativních možností*. Na zdražování má vliv mnoho faktorů, proto se nedá jednoznačně říct, že by zdražováním bylo výsledkem zástupce s. ANO 2011 Andreje Babiše, toto tvrzení je zároveň útokem na jeho osobu (v čase 0:09:58):

To zdražování je hrozné a je to výsledek politiky Andreje Babiše.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *ad hominem* ve snaze poukázat na nedostatek informovanosti zástupce s. SPOLU (v čase 0:21:39):

Pane předsedo, já jsem ekonom, vy jste politolog. Já tomu rozumím.

Zástupce s. ČSSD použil argumentaci *ad hominem* ve snaze poukázat na nedostatek kompetence zástupců ostatních pol. subjektů (v čase 0:23:35):

Já mám pocit, jak tady všechny poslouchám, když říkají, že nebudou zvyšovat daně, a budou

investovat a redukovat schodek, že tady narazili na ropu, akorát nikomu o tom neřekli.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *ad hominem* ve snaze poukázat na nedostatek kompetence zástupce s. Piráti a Starostové. Výrok naráží na to, že s. Piráti a Starostové je tvořena koalicí dvou pol. subjektů a pozvání do debaty měl původně obdržet I. Bartoš (ze s. Piráti), protože právě I. Bartoš byl jedním z kandidátů na post premiéra ČR. Do debaty dorazil zástupce V. Rakušan (původně ze s. Starostové a Nezávislí), přičemž svou přítomnost v debatě odůvodňoval tím, že společně s I. Bartošem jsou rovnocennými partnery a v mediálních výstupech se vzájemně střídají (0:27:48):

Já bych rád reagoval na pana Rakušana, který je tady na záskok.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argumentaci *ad personam* ve snaze urazit a zesměšnit zástupce s. ANO 2011 (v čase 0:27:48):

Já bych rád reagoval na pana premiéra a jeho poradce, kteří mu pouští nějakou smyčku, ale já už ho několikrát vyzýval: „Přečtěte si, co máme v programu.“ Zase lžete.

Zástupci s. SPOLU a s. ANO 2011 (v čase 0:31:51) použili několik nevěcných argumentů, když na sebe v debatě reagovali navzájem. V některých místech hovořili oba současně a jejich výpovědi se překrývaly, místy si zástupci skákali do řeči. Nejprve zástupce s. SPOLU argumentoval pomocí *falešné příčiny*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *přehlédnutí alternativních možností*. Inflaci ovlivňuje vícero faktorů, a proto není možné jednoznačně označit vládu ČR jako příčinu inflace:

(SPOLU): Aby ty peníze měly stejnou hodnotu, tak musíme zkrotit tu inflaci, a tu zkrotíme jenom tak, že tady nebudou ty strašné deficity, protože to vláda, protože ta zdražuje a znehodnocuje to ty peníze!

Zástupce s. ANO 2011 odpověděl zavedením na *falešnou stopu*, když se téma debaty pokusil stočit od aktuálních záležitostí do minulosti:

(ANO 2011): Za pana Fialy měli učitelé plus 122 korun za rok a my jsme dali 20 000, teďkom jsme zdravotníkům navýšili o 7 %, já jsem v říjnu 2017 uzavřel smlouvu s občany České

republiky.

Zástupce s. SPOLU na to reaguje útokem *ad personam*:

(SPOLU): Prosím vás, koho zajímá, co bylo před deseti lety? Ti lidi mají problém s vaší drahotou, to je to podstatné!

Zástupce s. ANO 2011 opět použil zavedení na *falešnou stopu*, dokud nebyl přerušen:
(ANO 2011): 22 bodů. A splnili jsem je. A my plníme programové prohlášení vlády, jako jediná vláda, která to vyhodnocovala splnili jsme –

Zástupce s. SPOLU na to reaguje útokem *ad personam*, zároveň se v reakci odvolává na názor veřejnosti:

SPOLU: Znehodnocují se jim úspory, vždyť to každý den zažívají naši občané, tak si nevymýšlejte, pane premiére.

Zástupce s. ANO 2011 na to reaguje *nehoráznou lží*, kterou řadíme jako dílčí podtyp argumentace *ad baculum*, když zástupci s. SPOLU přisuzuje výrok, který zástupce nikdy nepoužil:

(ANO 2011): Ne, ne ne, není to pravda, vy obviňujete lidi za inflaci, to je skandální. Vy jste chtěli, aby jsme dali lidem peníze, tak jsme jim dali peníze, oni šetří.

Zástupce s. ANO 2011 se pokusil zavést během debaty o investici do offshorových firem moderátorku na *falešnou stopu*, konkrétně použil její dílčí podtyp *diversio*, když se pokusil nastolit jiné téma, tak, aby to působilo dojmem, že nové téma je stále součástí meritů věci (v čase 0:34:07):

My tady máme banky, které musí hlídat, jaké jsou to peníze. Máme finanční analytický útvar. Mimochodem v roce 2009 byl ministrem financí Kalousek!

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *nehoráznou lží*, kterou řadíme jako dílčí podtyp argumentace *ad baculum*. Moderátorka zástupce ihned opravila, že toto tvrzení skutečně není pravdivé, na to zástupce s. ANO 2011 reagoval útokem *ad personam*, ve kterém se snažil

urazit zástupce s. Piráti, ale i subjekt samotný (v čase 0:52:59): ²²⁴

(ANO 2011): Chtěl bych reagovat, že Piráti jasně řekli, že chtějí zdaňovat nadrozměrné byty, a jeden Pirát dokonce řekl, že chce vyvlastňovat, jak podle Berlínu.

(Mod.): To neřekl žádný Pirát, on se k tomu vyjadřoval okamžitě na Twitteru, kde reagoval, že nic takového neřekl.

(ANO 2011).: Potom dostal kartáč, a se opravil, ale oni to mají v sobě.

Zástupce s. Piráti a Starostové při debatě o kauze Pandora Papers použil *karikovanou tezi*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *manipulace s premisami* (v čase 0:39:00), když narážel na zástupce s. ANO 2011:

On nám tady dokazuje nějaké složité mechanismy, říká, že se tady ukazuje na Českou republiku, že je to nějaký komplot novinářů.

Pak používá *zavedení na falešnou stopu*, když zmiňuje zpěvačku Shakiru, která byla jedním ze subjektů obviněných v kauze Pandora Papers. Výpověď zakončuje apelem na základní lidské emoce, převážně na soucit a lítost, nicméně z tohoto apelu je vzhledem ke kontextu debaty jasná ironie:²²⁵

600 žurnalistů na tom pracovalo a myslím si, že svět více zajímá Shakira, než Andrej Babiš uprostřed České republiky. Já bych byl opravdu moc rád, kdybychom se o tomhle v České republice nemuseli bavit. Bohužel musíme, protože bohužel, vy jste naším premiérem.

Zástupce s. SPD na dotaz moderátorky (v čase 0:39:27) používá argumentaci *ad populum*, ve které se snaží odvolat na názor veřejnosti. Ve druhé části výpovědi se pak snaží zavést moderátorku na *falešnou stopu*, když začne hovořit o médiích:

(Mod.): Dělal jste před vstupem do politiky něco, co byste dnes už jako politik dělat nemohl?

(SPD): Tak já si toho opravdu vědom nejsem, protože já se chovám pořád stejně a myslím, že to všichni lidé vidí, že víceméně mluvím i od srdce, že přesně to, co si myslím, pořád říkám. A

---

²²⁴ <https://www.facebook.com/tomas.kapler/posts/10219235581015566>

²²⁵ <https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/shakira-a-shifferova-odmitly-obvineni-v-pandora-papers-vse-bylo-podle-nich-nahlaseno-1384079>

taky mě za to řada takzvaných „sluníčkářských médií“ pořád otlouká, protože s tím souhlasí, s tím nesouhlasí, a já myslím, že je to dobře, že můžeme říkat, co chceme.

Zástupce s. ANO 2011 používá argumentaci *ignoratio elenchi*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *manipulace s premisami*. Při debatě o investicích do offshorových firem se tak vyhýbá dotazu moderátorky (v čase 0:41:39):

(Mod.): Podepisoval jste dokumenty offshorových firem v době, kdy jste byl už v politice?

(ANO 2011): Já jsem podepisoval dokumenty, když realitní kancelář nás objednala do advokátní kanceláře na nákup té nemovitosti. Ano, jsem podepisoval dokumenty.

(Mod.): Podepisoval jste dokumenty offshorových firem v době, kdy jste byl už v politice?

Na zopakování dotazu reaguje snahou zavést moderátorku na *falešnou stopu*, použitím argumentace *diversio*, kterou členíme jako dílčí podtyp falešné stopy. Zástupce se tak snaží změnit původní téma debaty (podepisování dokumentů během působení v politice) na nové téma (zákaz offshorových firem) takovým způsobem, aby působil, že stále hovoří k tématu původnímu:

(ANO 2011): Já jsem podepisoval dokumenty, pro firmu, která nakoupila nemovitost – prosím vás, offshorové firmy nejsou zakázané. To není protiprávní.

Když se ho moderátorka dále dotazuje, proč v minulosti kritizoval offshorové firmy, když je sám ještě před tím využíval, zástupce opět reaguje zavedením na *falešnou stopu*, zároveň se jedná o slovní útok na osobu I. Lukačeviče:

Můžu vám to vysvětlit? 2009 a já jsem (v roce 2015) říkal, offshorové firmy těch podnikatelů, jako třeba pana Lukačeviče, který vlastní Seznam zprávy, který lže od rána do večera, který vlastní českou firmu. Já jsem kritizoval ty offshory z vlastnění českých firem z těch daňových rájů. To jsem kritizoval.

Zástupce s. SPD používá argumentaci *unáhleným zobecněním*, konkrétně využívá dílčí podtyp „*Jedna paní, která...*“, když se snaží argumentovat pomocí příkladů, ale uvádí pouze jeden příklad ze svého okolí, který sám o sobě není dostatečně silný (v čase 0:45:08). Zároveň se ke konci výpovědi snaží ve výpovědi působit na základní lidské motivy a emoce (strach,

soucit):

Tak my rozhodně nebudeme zdaňovat a napařovat tisícikorunové daně soukromým majitelům bytu, které mají nějaký volný byt, jak tady navrhuje ČSSD. Třeba můj kamarád, ten na hypotéku koupil své dospívající dceři garsonku, vybavil ji kuchyňskou linkou, má na to hypotéku, čeká až dostuduje, aby se tam s přítelem nastěhovala, a úplně se děsí návrhu Pirátů z pražského magistrátu, a ČSSD, kteří to chtějí zdanit.

Zástupce s. SPD pak používá argumentaci *falešnou analogií*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *unáhleného zobecnění*, když v odpovědi na dotaz moderátorky srovnává povinné očkování proti onemocnění Covid-19 a migrační vlnu. Vzhledem k odlišnostem mezi těmito subjekty je není možné vzájemně srovnávat (v čase 0:45:37):

Mod.: Váš slogan zní: „Ne povinnému očkování.“ Proč, když nikdo z těch relevantních politických sil v zemi, o povinné očkování nepřemýšlí, ani o něm neuvažuje?

SPD: Děkuji za ten skvělý dotaz. Je to jako u migrace a islamizace. Já jsem byl první, kdo na ta témata upozorňoval. Už v roce 2012 všichni říkali: „Nic takové nehrozí,“ a najednou 2015 tady byla migrační vlna.

Zástupce s. ČSSD použila argumentaci *non sequitur*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *manipulace s premisami*, když ignoroval námitku moderátorky (v čase 0:47:21):

(ČSSD): V Praze je 70 000 neobsazených bytů.

(Mod.): Četla jsem experty, kteří tvrdí, že to není pravda.

(ČSSD): Tak každý máme vlastní experty, i kdyby to bylo 30 000 bytů, tak je to pořád strašně moc.

Zástupce s. ČSSD použil argumentaci *ad hominem* když se snažil poukázat na nedostatek kompetence zástupců z ostatních subjektů (v čase 0:54:55):

My jsme doufali, že lidé se nechají očkovat, a že nebudou podléhat těm nesmyslným argumentům a demagogiím, které tady létají, a dost možná, celá řada tady kolegů, co jsou tady u těch stolků, v tom mají prsty, a tvrdí, že očkování je nebezpečné a víceméně podřívají důvěru v očkování, a tak dále.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *ad misericordiam* ve snaze apelovat na základní lidské motivy a city (v čase 1:05:11) („My jsme od února bojovali za to, abychom ochránili životy našich občanů,“). Zástupce pak použil *karikovanou tezi*, kterou řadíme jako dílčí podtyp *manipulace s premisami*, když ve svém výstupu parodoval jednoho ze zástupců s. Piráti. Dále použil argumentaci *ad baculum*, konkrétně její dílčí podtyp nehoráznou lež – S. Pekovou navrhovala na státní vyznamenání s. Starostové a Nezávislí (STAN), R. Šmucler nebyl navržen na státní vyznamenání vůbec.²²⁶ Také se jedná o argumentaci *ad personam* ve snaze urazit právě zmíněné osobnosti. Výstup je ukončen apelem na základní lidské motivy a city (soucit, strach o životy lidí):

My jsme od února bojovali za to, abychom ochránili životy našich občanů, opozice nám jenom házela klacky, když stínový ministr zdravotnictví za Piráty 8. října 2020 řekl: „Jaký lockdown? Nic, žádné vakcíny,“. TOP09 navrhovala vyznamenání, tu šílenou Pekovou, i Šmuclera, tu šílenost vlády, který byli absolutně proti, takže oni nám vůbec nepomohli a my zkrátka jsme dělali maximum pro to, abychom ochránili životy lidí.

Zástupce s. SPD během debaty o očkování použil argumentaci *ad populum*, když se snažil odvolat na názor veřejnosti (v čase 1:09:21), zástupce se pak dopustil *nehorázné lži*, kterou řadíme jako dílčí typ *ad baculum*. Proti schválení pandemického zákona hlasovali i poslanci ze s. KSČM a Nezařazení:²²⁷

My máme v SPD konzistentní stanovisko, a to všichni ví. My jsme třeba říkali, aby místo pandemického zákona – my jsme jediný poslanecký klub, který hlasoval proti.

Zástupce s. SPOLU použil argumentaci *ad hominem*, když se během debaty snažil poukázat na nedostatek kompetence zástupců s. ANO 2011 a s. ČSSD (v čase 1:11:56), ze začátku výpovědi je také patrný apel na základní lidské motivy (snaha vzbudit soucit), přestože je z kontextu zřejmé, že tento apel je myšlený ironicky:

Mě mrzí, že jsem teda nemohl reagovat na ty výhrady pánů, protože to je prostě úplně nehorázné, jakým způsobem tady obviňujete opozici, která vás upozorňovala na covid, vy jste

---

²²⁶ <https://www.starostove-nezavisli.cz/info-a-media/tiskove-zpravy/hnuti-stan-navrhuje-vyznamenat-skutecne-hrdiny-soucasne-krize>

²²⁷ <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?g=75456&l=cz>

to odmítali, (opozici) která vás upozorňovala a nešlo to. To nelze nechat bez reakce, protože pánové se zbaví odpovědnosti, hází to na opozici, a přitom vůbec nebyli schopní na opozici mluvit a slyšet naše varování.

Zástupce s. Piráti a Starostové na otázku moderátorky, zda souhlasí s ukončením výroby aut se spalovacími motory, použil útok *ad personam*, když při pokusu o urážku zástupce s. ANO 2011 (v čase 1:12:41), z první části výroku je také patrný apel na soucit, přestože je míněný ironicky:

Za prvé mě mrzí, že také nemůžu reagovat na pana premiéra a jeho lži, za druhé jsem chtěl říci, že přeci my v této chvíli říkáme, že není možné dát nějaký určitý termín.

Zástupce s. SPD použil argumentaci *non sequitur*, kterou můžeme řadit jako dílčí podtyp *manipulace s premisami* (v čase 1:13:31), když na základě premis vyvozoval takový závěr, který z nich nevyplívá:

Pakliže se do roku 2035 zruší spalovací motory, tak táta od rodiny na venkově v Čechách nebude ani moct jak jet do práce.

Zástupce s. ANO 2011 použil argumentaci *ad personam*, když opět narážel na to, že s. Piráti a Starostové je tvořena koalici dvou pol. subjektů a pozvání do debaty měl původně obdržet I. Bartoš (ze s. Piráti), protože právě I. Bartoš byl jedním z kandidátů na post premiéra ČR. Do debaty dorazil zástupce V. Rakušan (původně ze s. Starostové a Nezávislí), přičemž svou přítomnost v debatě odůvodňoval tím, že společně s I. Bartošem jsou rovnocennými partnery a v mediálních výstupech se vzájemně střídají

Tady pan Rakušan, který je tady na záskok za Piráta, takže měl tady být Bartoš, zase se bojí se s námi setkat, neříká pravdu.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil argumentaci *karikovanou tezí*, kterou můžeme zařadit pod *manipulaci s premisami*, z výroku je také patrná snaha zesměšnit zástupce s. ANO 2011 (v čase 1:35:08):

A jedna fascinující věta, která tady je. Pan premiér vám neodpoví, jestli bude nebo nebude premiér. Slibuje, slibuje, slibuje voličům, že až do roztrhání těla pro ně bude pracovat, ale ve

ruhé větě řekne, že když bude v opozici, tak se na ně vykašle.

Zástupce s. SPD použil útok *ad personam* cílený na zástupce s. Piráti a Starostové, ale cílil i na subjekt jako takovou (v čase 1:35:58):

Já udělám všechno pro to, aby právě ti neomarxističtí piráti u vlády nebyli, protože chtějí přijímat migranty, chtějí přijímat euro a říkají, že je 3 a více pohlaví, což je úplně k smíchu.

Zástupce s. ČSSD reaguje na výstup zástupce s. Přísaha, který prohlásil, že si programově není blízký ani s jednou z politických stran. Zástupce s. ČSSD použil zavedení na *falešnou stopu*, konkrétně její dílčí podtyp *mutatio controversiae*, když se pokusil změnit předmět sporu, zatímco slovně zaútočil na zástupce s. Přísaha (v čase 1:43:44):

(ČSSD): Já jenom ještě, nejbližší panu Šlachtovi je ODS, protože je to velký kamarád Ivana Langera a kreslil by mu obrázky.

Zástupce s. Přísaha se pak snaží zavést zástupce s. ČSSD na *falešnou stopu*:

(Přísaha): Pane Hamáčku, váš pan Chovanec – vy se omluvte za to, co jste udělali, vy útočíte na mě, sakra.

Zástupce s. ČSSD na to reaguje argumentací *ad hominem*, konkrétně jejím dílčím podtypem *tu quoque*, debata pak na okamžik pokračuje:

(ČSSD): Ano, já jsem zaútočil, protože jste zaútočil na nás.

(Přísaha): Ale tak útočíte na mě nesmyslně.

(ČSSD): Já jsem chtěl po vašem kolegovi vysvětlení, vy nemáte důkaz-

(Přísaha): Tady ho máte, ten důkaz (drží Seznam zprávy v tištěné podobě),

(ČSSD): Kde máte ten důkaz, že v tom je sociální demokracie?

Zástupce s. Přísaha na to reaguje útokem *ad personam*:

(Přísaha): Já vám nevěřím ani pozdrav, pane Hamáčku, ani pozdrav. Vy byste se měl omluvit za to, co děláte.

Zástupce s. Piráti a Starostové použil *sugestivní dichotomii*, kterou řadíme jako dílčí

podtyp *přehlednutí alternativních možností*, zástupce prezentuje 2 možnosti takovým způsobem, který implikuje, že existují pouze tyto 2 možnosti a žádné jiné nejsou možné (v čase:43:44), závěr výstupu je také narážkou na zástupce s. ANO 2011:

Jsou to jedny z těch nejdůležitějších voleb, které jsme za poslední léta zažili. Bud' zůstaneme liberální demokracií nebo půjdeme cestou Orbána někam na východ. Chcete poctivé politiky, nebo chcete oligarchu, který chce stát jenom pro sebe?

Debata č. 15 ze dne 6.10. 2021, Superdebata							
Politické subjekty a jejich zástupci							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich četnost	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
	Petr Fiala	Andrej Babiš	Vít Rakušan	Róbert Šlachta	Vojtěch Filip	Jan Hamáček	Tomio Okamura
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	0	3	0	0	0	0	1
Ad hominem	1	2	0	0	0	3	0
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam		1	0	0	0	0	1
Ad personam	1	2	2	1	0	0	0
Ad populum	0	0	0	0	0	0	2
Ad verecundiam	0	0	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	4	1	1	0	1	1
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	0	2	2	0	0	1	1
Přehlédnutí alternativních možností	2	0	1	0	0	0	1
Unáhlené zobecnění	0	0	0	0	0	0	1
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	4	13	6	2	0	5	7

Tabulka 15: 15. Debata, Superdebata

6. Sumarizace

Sumarizační tabulka č.1							
Dílčí typy nevěcné argumentace a jejich celková četnost							
Dílčí typy nevěcné argumentace	SPOLU	ANO 2011	Piráti a Starostové	Přísaha	KSČM	ČSSD	SPD
Amfibolie	0	0	0	0	0	0	0
Ad baculum	3	8	4	0	0	4	3
Ad hominem	8	11	6	2	0	5	1
Ad ignorantiam	0	0	0	0	0	0	0
Ad misericordiam	3	3	0	1	0	5	0
Ad personam	5	4	3	1	2	5	1
Ad populum	4	6	2	1	0	0	2
Ad verecundiam	0	1	0	0	0	0	0
Ex silentio	0	0	0	0	0	0	0
Falešná stopa	0	5	1	4	2	2	3
Fallacia consequentis	0	0	0	0	0	0	0
Manipulace s premisami	3	8	2	0	2	2	3
Přehlédnutí alternativních možností	2	4	3	0	0	0	6
Unáhlené zobecnění	1	1	0	1	1	2	3
Vemlouvavá definice	0	0	0	0	2	0	2
Celkem	29	51	21	10	9	25	24

Tabulka 16: Sumarizační tabulka č. 1

Sumarizační tabulka č. 2	
Dílčí typy nevěcné argumentace	Jejich celková četnost
	v 15 debatách
Amfibolie	0
Ad baculum	22
Ad hominem	33
Ad ignorantiam	0
Ad misericordiam	12
Ad personam	21
Ad populum	15
Ad verecundiam	1
Ex silentio	0
Falešná stopa	17
Fallacia consequentis	0
Manipulace s premisami	20
Přehlédnutí alternativních možností	15
Unáhlené zobecnění	9
Vemlouvavá definice	4
Celkem	169

Tabulka 17: Sumarizační tabulka č. 2

Výše uvádíme 2 sumarizační tabulky, jejich úkolem je zobrazit četnost dílčích typů nevěcné argumentace napříč 15 monitorovanými televizními debatami. Při aplikaci teoretických poznatků na zkoumaný materiál a analýze argumentace jsme dospěli k závěru, že zástupci politických subjektů během předvolebních debat na ČT v roce 2021 skutečně používali ve svých výstupech nevěcnou argumentaci. Ve výše uvedených kapitolách analyzujeme všech 169 nevěcných argumentů, které jsme v těchto debatách zachytili.

Přestože jsme teoretický rámec práce nastavili tak, aby byl co nejlépe využitelný v praxi (a abychom zachytili nejlépe známé dílčí typy nevěcné argumentace), některé z dílčích typů nevěcné argumentace jsme v monitorovaných debatách nezaznamenali vůbec. Šlo o *amfibolii*, *argument ad ignorantiam*, *argument ex silentio* a *fallacia consequentis*.

Při analýze sdělení zástupců politických subjektů jsme zaznamenali, že se zástupci vyjadřovali srozumitelně, v jejich projevech nedocházelo k užívání mnohoznačných výrazů takovým způsobem, který by znemožňoval chápání jednotlivých výpovědí (tzn. nedošlo k použití *amfibolie*). Žádný ze zástupců v debatách se nepokusil prokazovat platnost tvrzení tím, že by doposud takové tvrzení nebylo popřeny (tedy nezaznamenali jsme použití argumentu *ad ignorantiam*). Během monitorovaných debat se žádný ze zástupců nepokusil odvolat se na důkaz z mlčení (tzn. nedošlo k použití argumentu *ex silentio*), naopak zástupci se vždy svého přiděleného času snažili co nejlépe využít, v některých případech se dokonce snažili vyjádřit i nad rámec přiděleného času.²²⁸ Také nedošlo k použití argumentu *fallacia consequentis*, nicméně v tomto případě se jedná spíše o chybu vůči ustanoveným úsudkovým schématům.

6. 1. Dílčí závěry plynoucí z četnosti jednotlivých typů nevěcné argumentace

6. 1. 1. Osobní útoky (ad hominem + ad personam)

Při komparaci četnosti výskytu jednotlivých dílčích typů nevěcné argumentace můžeme pozorovat, že největší zastoupení má argumentace *ad hominem*. Tento dílčí typ nevěcné argumentace byl použit celkem 33x z celkových 169 zachycených nevěcných argumentů (tzn. byl v debatách zastoupen podílem 19,52 %). U použití argumentace *ad personam* jsme zaznamenali celkem 21 různých použití (tzn. *argument ad personam* byl v debatách zastoupen podílem 12,43 %). Při součtu četnosti *ad hominem* a *ad personam* sledujeme, že byly zastoupeny v podílu 39,95 % vzhledem k ostatním dílčím typům nevěcné argumentace. Argumenty *ad hominem* a argumenty *ad personam* můžeme považovat za formu osobního útoku

---

²²⁸ V některých debatách jsme sice mohli pozorovat rozdíly v připravenosti zástupců politických subjektů při odpovídání na dotazy moderátorů, argument *ex silentio* ale skutečně použit nebyl.

vedeného proti soupeři v debatě. Osobní útoky tedy tvořily více než jednu třetinu z celkových zaznamenaných užití nevěcné argumentace

6. 1. 2. Argument ad baculum

Během monitorování debat jsme narazili na zajímavý úkaz, když jsme zaznamenávali četnost argumentů *ad baculum*. Sice jsme nezaznamenali *ad baculum* v jeho tradičním pojetí (tzn. argumentace pomocí násilí či hrozby násilí). Protože jsme však během sestavování typologie v teoretické části práce vycházeli ze členění nevěcné argumentace od Švandové, jako dílčí podtyp *ad baculum* jsme zařadili také *nehoráznou lež*. Tento dílčí podtyp *ad baculum* má z celkových 169 zaznamenaných argumentů druhou nejvyšší četnost, jelikož byl zastoupen celkem 22x (tzn. byl zastoupen v poměru 13,02 %). Zaznamenali jsme případy, kdy jsme museli ověřovat tvrzení zástupců pomocí veřejně dostupných informačních zdrojů (stránky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík, zpravodajství atp.). Po ověření zmíněných 22 tvrzení jsme došli k závěru, že skutečně došlo k použití argumentace *nehoráznou leží*, protože výroky zástupců subjektů prokazatelně nebyly pravdivé. Tento úsek práce považujeme za její nejnáročnější část, protože jsme museli prokázat dostatečnou znalost v tématech debat, znalost současné politické scény (resp. politické scény v roce 2021) a kvalitní práci s dostupnými zdroji. I přes náročnost těchto úkonů považujeme právě tyto schopnosti za klíčové pro povolání žurnalisty.

6. 1. 3. Přehlednutí alternativních možností

Přehlednutí alternativních možností bylo během monitorování debat zaznamenáno celkem 20x (tzn. bylo zastoupeno v poměru 11,83 %). Převážně se jednalo o argumentaci *karikovanou tezí*, když se zástupci politických subjektů předkládali publiku pozměněné verze výpovědí svých soupeřů. V rámci přehlednutí alternativních premis se také hojně objevovala argumentace *ignoratio elenchi*, když se někteří ze zástupců v debatách opouštěli původní teze (zpravidla ve snaze vyhnout se odpovědi na otázky moderátorů).

6. 1. 4. Komparace četnosti dílčích typů nevěcné argumentace pol. subjektů

Při srovnání četnosti výskytu dílčích typů nevěcné argumentace jednotlivých politických subjektů dojdeme k závěru, že nejvyšší zastoupení měla nevěcná argumentace v projevech zástupců subjektu ANO 2011 (51 nevěcných argumentů), subjekt s druhou nejvyšší četností byla s. SPOLU (29 argumentů), dále s. ČSSD (25 argumentů), pak SPD (24 argumentů), s. Přísaha (10 argumentů) a nejméně případů užití nevěcné argumentace jsme zaznamenali u subjektu KSČM (9 argumentů).

Při komparaci četnosti výskytu dílčích typů nevěcné argumentace ve všech 15 monitorovaných debatách v průběhu času můžeme pozorovat, že v závěrečné Superdebatě byla četnost výskytu nejvyšší. Jednou z příčin tohoto jevu může být fakt, že Superdebata byla odvysílána krátce před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021.²²⁹ Můžeme předpokládat, že se zástupci politických subjektů snažili naplno využít persuasi k tomu, aby získali co nejvyšší počet hlasů. Z nasbíraných dat je však patrné, že četnost výskytu nevěcné argumentace s blížícím se termínem voleb průběžně nestoupá. Superdebata se četností výskytu nevěcných argumentů spíše vymyká ostatním monitorovaným debatám. Příčinou tohoto jevu mohou být i slovní střety zástupců politických subjektů v průběhu Superdebaty, kdy na sebe zástupce navzájem reagovali častěji (v porovnání s ostatními debatami). Při těchto slovních střetech docházelo k opakovanému užívání argumentů *ad hominem* či *ad personam*, což má za následek vysokou výslednou četnost zastoupených argumentů.

Pokud přihlédneme k výsledkům voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky z roku 2021, můžeme pozorovat, že subjekty, u kterých jsme zaznamenali vysokou četnost v užívání dílčích typů nevěcné argumentace, získaly dostatek hlasů pro vstup do Parlamentu ČR. Jednalo se o subjekty ANO 2011 (se ziskem 36 % hlasů), SPOLU (zisk 35,5 % hlasů), Piráti a Starostové (18,50 % hlasů) a SPD (se ziskem 10 % hlasů). Tato skutečnost může působit dojmem, že hojné užívání nevěcné argumentace může mít dostatečný persuasivní potenciál pro získání hlasů voličů, nicméně se jedná o pouhou korelaci. Subjekt ČSSD (u které jsme zaznamenali 3. nejvyšší četnost výskytu nevěcných argumentů v porovnání s ostatními subjekty) dostatek hlasů pro vstup do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nezískal. Do voleb vstupují další proměnné (např. to, jak sami voliči hodnotí práci subjektů, kampaň subjektů, zpravodajství o činech subjektů, politická historie subjektů, debaty na jiných televizních stanicích, interakce voličů s ostatními voliči atp.), které mohou voliče ovlivnit. Četnost výskytu nevěcné argumentace tedy **není** determinujícím faktorem při jejich rozhodování.

---

²²⁹ Superdebata byla vysílána dne 6.10.2021 a volby se uskutečnily 8. a 9.10. 2021.

Závěr

Hlavním výzkumným cílem práce bylo zjistit, zda zástupci politických subjektů v předvolebních televizních debatách na České televizi nevěcnou argumentaci skutečně používají – a pokud ano, jaká je četnost zastoupení jednotlivých dílčích typů nevěcné argumentace v těchto debatách.

Na základě kvantitativního získání dat a analýzy argumentace jsme došli k závěru, že skutečně dochází k užívání nevěcné argumentace zástupci politických subjektů v předvolebních debatách na ČT, ve kterých vystopovaly subjekty soupeřící o hlasy voličů pro vstup do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. V práci jsme analyzovali celkem 169 nevěcných argumentů, které jsme v průběhu debat identifikovali. Dílčí typ argumentace s nejvyšší četností byla argumentace *ad hominem*, která se v debatách objevila celkem 33x a byla zastoupena v podílu 19,52 %. Druhým nejčastěji zastoupeným typem nevěcné argumentace byly argumenty *ad baculum*, konkrétně jejich dílčí typ *nehorázná lež* – ta byla napříč debatami zaznamenána celkem 22x, tedy byla zastoupena v poměru 13,02 %. Argumentace *ad personam* se vyskytla celkem 21x v zastoupení 12,43 %, *manipulace s premisami* byla zaznamenána celkem 20x, byla tedy zastoupena v poměru 11,83 %. Dílčí typy nevěcné argumentace *jako amfibolie, ad ignorantiam, ex silentio* a *fallacia consequentis* v debatách nebyly zaznamenány vůbec. Při komparaci nejčastěji užívaných dílčích typů nevěcné argumentace můžeme pozorovat, že největší podíl nevěcných argumentů tvoří osobní útoky a urážky, kterých se zástupci politických subjektů opakovaně dopouštěli. Manipulace s premisami, přehlédnutí alternativních možností či unáhlené zobecnění, které většinou pramení z nesprávné práce s premisami, se v porovnání s osobními útoky objevovaly s menší četností. Lze tedy obecně tvrdit, že pokud se zástupci politických subjektů uchýlili k používání nevěcné argumentace, jednalo se převážně o urážky (či jiné slovní útoky), sekundárně pak o předkládání nepravdivých informací.

V práci jsme sekundárně zjišťovali, které dílčí typy nevěcné argumentace dominují u jednotlivých subjektů, a zda je možné sledovat trendy v užívání nevěcné argumentace napříč zkoumanými subjekty.

U subjektů SPOLU, ANO 2011 a Piráti a Starostové dominují v četnosti užívání argumenty *ad hominem* (u s. SPOLU byl argument zaznamenán 8x, u subjektu ANO 2011 byl zaznamenán 11x, u subjektu Piráti a Starostové byl zaznamenán 6x). U dílčího typu nevěcné

argumentace *ad hominem* jsme zaznamenali nejvyšší četnost ze všech zaznamenávaných argumentů napříč všemi monitorovanými debatami U subjektu Přísaha dominuje užívání argumentace zavedením na *falešnou stopu* (argument byl zaznamenán 4x). U subjektu ČSSD nelze jednoznačně určit dominantní typ nevěcné argumentace, protože se stejnou četností (tzn. 5 výskytů) jsme u ní zaznamenali argumenty *ad hominem*, *ad misericordiam* a *ad personam*. U s. SPD dominuje dílčí typ nevěcné argumentace *přehlédnutí alternativních možností* (argument byl zaznamenán 6x).

Nejvyšší četnost užívání dílčích typů nevěcné argumentace jsme zaznamenali u subjektu ANO 2011 (u které došlo k použití celkem 51 nevěcných argumentů), nejnižší četnost výskytu jsme zaznamenali u subjektu KSČM (kdy došlo k použití celkem 9 nevěcných argumentů).

Přestože jsme v závěrečné Superdebatě zaznamenali nejvyšší četnost užívání dílčích typů nevěcné argumentace ze všech debat (kdy došlo k použití celkem 37 nevěcných argumentů), nelze hovořit o tom, že by četnost nevěcné argumentace s blížícím se termínem voleb úměrně narůstala. Snaha zlepšit vlastní pozici v den před volbami určitou roli hrát mohla, nicméně četnost výskytu nevěcné argumentace v závěrečné Superdebatě mohla být způsobena také jinými faktory – zástupci politických struktur se znají osobně a mnohdy (speciálně v Superdebatě) dochází k vzájemné kolizi jejich povah. Tyto antipatie se nemusejí týkat pouze jednotlivců. Je také obecně známo, že někteří zástupci nemají kladný vztah ke konkurenčním politickým strukturám jako k celkům (bez ohledu na to, který konkurenční politik se s nimi má v debatě utkat). Tato averze nemusí plynout pouze z osobních vztahů, ale také např. z odlišných pohledů na některá témata (zdravotnictví, hospodářství, školství atp.) Podrobnější zkoumání těchto faktorů nebylo součástí hlavního výzkumného cíle práce (ani dílčích výzkumných cílů).

Vzhledem k množství získaného materiálu prostřednictvím monitorování debat a následné analýzy argumentace se domníváme, že tato data mohou být přínosná i pro další výzkum v oblasti analýzy předvolebních debat. Považujeme za vhodné zmínit, že pro skutečně a komplexní a posouzení argumentace v předvolebních debatách by bylo nutné analyzovat i další složky – jako například užívání věcné argumentace či používání výrazových prostředků persvaze, které mají v politických debatách nezanedbatelnou roli. Výzkum výše uvedených složek by tak mohl sloužit jako základ pro navazující magisterskou práci.

Seznam zkratek

Seznam použité literatury

BARTOŠEK, Jaroslav. Jazyk současné české politiky: pro posluchače sociologie, žurnalistiky

ČECHOVÁ, Marie. Současná česká stylistika. Praha: ISV, 2008. ISBN 8086642003.

JÍLEK, Viktor. Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty: studijní text pro distanční studium. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. 125 s. ISBN 80-2441246-2.

JÍLEK, Viktor. Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, ISBN 978-802-4422-183.

LOTKO, Edvard. Kapitoly ze současné rétoriky. 2. vyd., aktualiz. a rozš. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. ISBN 80-244-0796-5.

MISTRÍK, Jozef. Kapitoly zo štylistiky. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1977. ISBN 65-006-77.

ŠVANDOVÁ, Blažena a Milan JELÍNEK. Argumentace a umění komunikovat. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2186-1.

SZYMANEK, Krzysztof, Krzysztof A. WIECZOREK a Andrzej S. WÓJCIK. Umění argumentace: úlohy na zkoumání argumentů. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, ISBN 80-244-0834-1.

SZYMANEK, Krzysztof. Umění argumentace: terminologický slovník. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0699-3.

Elektronické zdroje

Babiš je proti záměru privatizace nemocnice v Litoměřicích. ZDRAVOTNICKÝ DENÍK [online]. Dostupné z: <https://www.zdravotnickydenik.cz/2019/05/babis-zameru-privatizace-nemocnice-litomerich/>

DENÍK. Češi berou neférově nízké platy, ukazuje srovnání s Evropou. VOJÍŘ, Aleš. Novinky [online]. 2020, 2017. Dostupné z: <https://ceskobudejovicky.denik.cz/z-regionu/cesi-berou-neferove-nizke-platy-ukazuje-srovnani-s-evropou-20170119.html>

Fiskální politika. Finance [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/statni-rozpocet/fiskalni-politika/>

JAKLOVÁ, Alena. Persvaze a její prostředky v současných žurnalistických textech. Naše řeč [online]. 2002, roč. 85, č. 4. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7689>

Na dividendách loni odteklo 299 miliard. Novinky [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-na-dividendach-loni-odteklo-299-miliard-40313502>

Nejvyšší volební potenciál má koalice Spolu, ukázal odhad Kantar CZ a Data Collect. Česká televize: ČT24 [online]. 5. 9. 2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3365720-nejvyssi-volebni-potencial-ma-koalice-spolu-ukazal-odhad-kantar-cz-a-data-collect>

O nás: O společnosti. Ústecký kraj [online]. Dostupné z: <https://www.kzcr.eu/cz/lt/o-spolecnosti/o-nas/informace-o-spolecnosti>

Poslanci schválili pandemický zákon. Proti byl subjekt SPD, někteří členové s. KSČM a všichni přítomní nezařazení. IROZHLAS [online]. 18. 2. 2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pandemicky-zakon-vlada-koronavirus-covid-19-spd-kscm-cesko_2102181657_kro

Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Parlamentu České republiky v roce 2021 [online]. 3. 9. 2021, 2-6 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/zakony/volby-2021.pdf>

Referendum o budoucnosti litoměřické nemocnice se bude zřejmě opakovat. LITOMĚŘICKÝ deník [online]. 12. 11. 2019. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/referendum-o-budoucnosti-nemocnice-si-litomerice-zrejme-zopakuji-20191112.html

ŠTĚPANYOVÁ, Gabriela. Ministerstvo zdravotnictví podpoří oblasti s omezenou dostupností zubní péče. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. 19. 2. 2018. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-podpori-oblasti-s-omezenou-dostupnosti-zubni-pece/>

Ústecký kraj požaduje podrobné posouzení vlivu těžby lithia na prostředí. O ENERGETICE [online]. Dostupné z: <https://oenergetice.cz/energetika-v-cr/ustecky-kraj-pozaduje-podrobne-posouzeni-vlivu-tezby-lithia-na-prostredi>

WESTON, Anthony. A Rulebook for Arguments [online]. Third edition.

Indianapolis/Cambridge: Hackett Publishing Company, 2001. ISBN 0-87220-553-3.

Dostupné z

https://tiffanydimatteo.weebly.com/uploads/3/0/4/4/30448982/a_rulebook_for_arguments_3rd_ed.pdf

Zásah na Úřadu vlády po čtyřech letech: zatím žádný pravomocný rozsudek Zdroj:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zasah-policie-na-uradu-vlady-vyroci-ctyri-roky-nagygate.A170613_142139_domaci_jkk IDNES [online]. 13. 6. 2017. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zasah-policie-na-uradu-vlady-vyroci-ctyri-roky-nagygate.A170613_142139_domaci_jkk

Seznam tabulek

Tabulka 1: 1. Debata, Karlovarský kraj.....	57
Tabulka 2: 2. Debata, Liberecký kraj	59
Tabulka 3: 3. Debata, kraj Vysočina	61
Tabulka 4: 4. Debata, Pardubický kraj	64
Tabulka 5: 5. Debata, Královehradecký kraj.....	68
Tabulka 6: 6. Debata, Plzeňský kraj.....	72
Tabulka 7: 7. Debata, Zlínský kraj	75
Tabulka 8: 8. Debata, Olomoucký kraj	78
Tabulka 9: 9. Tabulka, Jihočeský kraj.....	83
Tabulka 10: 10. Debata, Ústecký kraj	90
Tabulka 11: 11. Debata, Jihomoravský kraj.....	94
Tabulka 12: 12. Debata, Moravskoslezský kraj	97
Tabulka 13: 13. Debata, Hlavní město Praha	104
Tabulka 14: Debata č.14, Středočeský kraj	108
Tabulka 15: 15. Debata, Superdebata.....	119
Tabulka 16: Sumarizační tabulka č. 1	120
Tabulka 17: Sumarizační tabulka č. 2	121